LAETITIA COLOMBANI

SAÇ ÖRGÜSÜ'NÜN
YAZARINDAN

Kazananlar

"Hayat veren,
sarsıcı bir roman."
- Page des Libraires

YAN PASAJ

T.me/Cinciva

KAZANANLAR

LAETITIA COLOMBANI

T.me/Cinciva

KAZANANLAR
LAETITIA COLOMBANI

Özgün adı: Les Victorieuses
© Editions Grasset & Fasquelle, 2019

©2020 YAN PASAJ YAYINEVİ, İSTANBUL, TÜRKİYE

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

ISBN: 978-605-74632-2-7

1. Baskı: Ekim 2021

Çeviri: Gülşah Ercenk
Editör: Hevdan Sönmez
Redaksiyon: Şebnem Soral
Son Okuma: Ebru Dolkadir
Sayfa Tasarım: Bahadır Erşık
Kapak Tasarım: Füsun Turcan Elmasoğlu

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnş. San. ve Tic. A.Ş.
Mahmutbey Mh. Devekaldırımı Cd. 2622 Sk.
Güven İş Merkezi No: 6/13 Bağcılar/İstanbul
Sertifika No: 20699

YAN PASAJ YAYINEVİ
Acıbadem Mh. Acıbadem Cd. 124/10 Kadıköy/İstanbul
Sertifika No: 49450
info@yanpasaj.com
www.yanpasaj.com

T.me/Cinciva

KAZANANLAR

LAETITIA COLOMBANI

Çeviren: Gülşah Ercenk

YAN PASAJ

T.me/Cinciva

Laetitia Colombani; yapımcı, oyuncu, senarist ve roman yazarıdır. Fransa'da bir milyonun üzerinde satış rakamına ulaşan, kırk dile çevrilen ve yirmiden fazla ödül alan *Saç Örgüsü* adlı romanı 2020 yılında Yan Pasaj Yayınevi tarafından yayımlanmıştır. *Saç Örgüsü*, hâlihazırda sinemaya uyarlanmaktadır.

Gülşah Ercenk, 1991 yılında Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Cezayir Büyükelçiliğinde çevirmen, Paris Türk Büyükelçiliğinde büyükelçi sekreteri olarak çalıştı. Farklı yayınevlerine Fransızcadan Türkçeye kitaplar çevirdi. Hâlen Kanada'da yaşayan Ercenk, anaokulu öğretmenliğiyle birlikte çeviri yapmaya devam etmektedir.

T.me/Cinciva

Anneme,

Kızıma,

Saray'ın bütün kadınlarına...

T.me/Cinciva

T.me/Cinciva

"Kadınlar ağlamaya devam ettikleri müddetçe
savaşmaya devam edeceğim.
Çocuklar aç ve soğukta kalmaya devam ettikleri
müddetçe savaşmaya devam edeceğim.
(...)
Kız çocukları sokakta kendilerini satmaya devam
ettikleri müddetçe savaşmaya devam edeceğim.
(...)
Savaşmaya devam edeceğim, savaşmaya devam
edeceğim, savaşmaya devam edeceğim."

–William BOOTH

"Kesin olan şu ki ölüler, hatıraları çözünürlük ilkesi
gereği toprağa işlemişçesine yaşadıkları yerde kalırlar."

–Sylvain TESSON, *Une Très Légère Oscillation*

T.me/Cinciva

T.me/Cinciva

Zemin buz gibi soğuk.
Burada, kollarım iki yana açık, alnım soğuk taşın üstünde yatarken aklıma gelen ilk düşünce bu.
Bugün burayı ebedi ikametgâhım olarak seçiyorum.
Ebediyete kadar kendimi Tanrı'ya adamaya yemin ediyorum.
Kararımı verdim.
Hayatımı bu duvarlar arasında geçireceğim.
Kendimi, onun bir parçası olmak için dünyadan soyutlamak istedim.
Böylece dünyanın hem ortasındayım hem de uzağında.

Burada kendimi, etraftaki hareketli mahallelerde olduğundan daha faydalı hissediyorum.
Zamanın durduğu bu manastırda,
Gözlerimi kapatıp dua ediyorum.

Duaya ihtiyacı olanlar için;
Hayatın yaraladığı, yıprattığı,

T.me/Cinciva

Yol kenarında bıraktığı insanlar için dua ediyorum.
Soğukta olan, aç olan,
Ümidini yitirmiş, şevkini kaybetmiş insanlar için dua ediyorum.
Hiçbir şeyi olmayanlar için dua ediyorum.

Dualarım manastırın duvarları arasından,
Bu bahçeden, bu bostandan,
Kışın buz gibi soğuk olan bu kiliseden,
Bana verilen bu hücre gibi odadan
Gökyüzüne yükseliyor.

Sizler bu dünyadan geçip giderken
Durmayın, dans etmeye devam edin.
Ben burada, sessizlikte ve gölgede dua ediyorum.
Bütün bu gürültü patırtının ortasında
Olur da düşerseniz
Sımsıcak ve güçlü bir elin,
Dost bir elin
Hiç yargılamadan
Sizi tutup düştüğünüz yerden kaldırması
Ve dans etmeye devam etmek üzere
Sizi hayatın girdabına geri döndürmesi için dua ediyorum.

İsimsiz bir rahibe,
Kutsal Haç Rahibe Manastırı,
XIX. yüzyıl

T.me/Cinciva

1

Paris, bugün

Her şey bir anda oldu. Solène, Arthur Saint-Clair ile birlikte duruşma salonundan çıkıyordu. Ona, hâkimin kendisine karşı gösterdiği sert tutumu ve verdiği kararı anlayamadığını söylemeye hazırlanıyordu. Ağzını açmaya dahi vakti olmadı. Arthur Saint-Clair ani bir hamleyle cam korkuluğun üzerinden atladı. Kendini Adalet Sarayı'nın altıncı katından merdiven boşluğuna bıraktı. Bedeni, sonsuzluğu andıran birkaç saniye boyunca boşlukta süzüldükten sonra yirmi beş metre aşağıdaki zemine çakıldı.

Solène devamını hatırlamıyordu. Olayın görüntüleri bölük pörçük, ağır çekim bir film gibi gözünün önüne geliyordu. Bayılıp düşmeden önce çığlık atmış olmalıydı. Uyandığında duvarları beyaz badanalı bir odadaydı. Doktorun teşhisi iki kelimeden oluşuyordu: *burn-out*. Solène, doktorun kendisinden mi yoksa müvekkilinden mi bahsettiğini anlayamadı önce. Sonra hikâyenin bütün parçalarını bir araya getirmeyi başardı.

T.me/Cinciva

Vergi kaçakçılığıyla suçlanan nüfuzlu iş adamı Arthur Saint-Clair'i uzun zamandır tanıyordu. Kaç kere evlenip boşandığından sevgililerine, eski eşlerine ödediği nafakalara hatta yurt dışı seyahatlerinden çocuklarına getirdiği hediyelere kadar, hayatı hakkında her şeyi biliyordu. Sainte-Maxime'deki villasına, gösterişli bürosuna, Paris'in VII. Bölge'sindeki muhteşem dairesine defalarca gitmişti. Özel hayatına ve bütün sırlarına hâkimdi. Solène duruşmaya hazırlanmak ve hiçbir şeyi tesadüfe bırakmamak için aylarca çalışmış; gecelerini, tatillerini, bayramlarını feda etmişti. O çok iyi bir avukattı. Son derece çalışkan, mükemmeliyetçi ve sorumluluk sahibiydi. Yetenekleri, çalıştığı ünlü avukatlık bürosunda istisnasız herkes tarafından takdir ediliyordu. Hukuk dünyasının inişli çıkışlı olduğu herkes tarafından bilinen bir gerçekti. Buna rağmen Solène böyle bir cezayı hiç beklemiyordu. Hâkim, müvekkilini hem hapis cezasına hem de milyonlarca avroluk tazminat ödemeye mahkûm etmişti. Hayatı boyunca ödese bitiremezdi. Adına leke sürülmüş, toplumdaki bütün itibarı yerle bir olmuştu.

Ve Saint-Claire buna tahammül edememişti. Kendini Paris Adalet Sarayı'nın derin ışık kuyusuna atmayı tercih etmişti.

Mimarlar bunun haricinde her şeyi düşünmüşlerdi. Mükemmel tasarımlı şık bir bina, bir "cam ve ışık sarayı" tasarlamışlardı. Binanın dış cephesini her türlü saldırıya direnç gösterecek malzemelerden seçmişler; girişine güvenlik kapıları, kontrol birimleri, kameralar yerleştirmişlerdi. Binanın bulunduğu alan her türlü izinsiz girişi engelleyecek biçimde elektronik kapılarla, görüntülü diyafonlarla ve son model ekranlarla donatılmıştı. Tasarımcılar planlarında tek bir şeyi atlamışlardı: Adaletin zaman zaman, artık hiçbir ümidi kalmamış insanlara da dağıtıldığını. Altı katlı binanın duruşma

T.me/Cinciva

salonları beş bin metrekarelik bir avluya açılıyordu. Yirmi sekiz metre yüksekliğindeki tavanıyla insanın başını döndürüyordu. Adaletin mahkûm ettiklerinin aklına kötü fikirler sokması da cabasıydı.

Hapishanelerde mahkûmların intihar etmelerine engel olmak için her türlü güvenlik önlemi alınıyordu. Burada ise hiçbir önlem yoktu. Merdiven boşluklarının önüne basit korkuluklar konmuştu. Saint-Clair de tek adımda korkuluğu aşıp boşluğa atlamıştı.

Solène'e musallat olan bu görüntü bir an olsun aklından çıkmıyordu. Müvekkilinin Adalet Sarayı'nın mermer zemininde paramparça olmuş hâlde yatan bedeni gözünün önünden gitmiyordu. Ailesini, çocuklarını, dostlarını, çalışanlarını düşünüyordu. Ölmeden önce yanında olan ve onunla en son konuşan kişi kendisiydi. İçini kemiren pişmanlık duygusuna engel olamıyordu. Nerede hata yapmıştı? Ne söylemesi yahut ne yapması gerekirdi? Bu korkunç sonucu öngörüp bir önlem alabilir miydi? Arthur Saint-Clair'in nasıl bir kişiliğe sahip olduğunu gayet iyi biliyordu, bununla birlikte bu hareketini açıklayamıyordu. Solène müvekkilinde en ufak bir ümitsizlik, çöküntü ya da patlamaya hazır bomba olduğunu sezdirecek bir işaret görmemişti.

Yaşadığı olayın şoku hayatında bir sarsıntıya yol açtı. Solène yıkıldı. Duvarları beyaz badanalı odada yataktan hiç çıkmadan, perdeleri dahi açmadan günlerce yattı. Işığa tahammülü yoktu. En ufak bir hareket için bile insanüstü bir çaba harcaması gerekiyordu. Çalıştığı avukatlık bürosundan gelen çiçeklerdeki kartları ve meslektaşlarının gönderdikleri moral mesajlarını okumaya dahi gücü yoktu. Benzini bittiği için aniden yolda kalan bir araba gibi duruvermişti. Henüz kırk yaşında tükenmişti...

T.me/Cinciva

Burn-out. Kelime İngilizcede kulağa daha hafif, daha modern geliyordu. *Depresyon* kelimesinden çok daha hoştu. Solène başta inanmamıştı. O değildi, hayır, bahsettikleri kişi kendisi değildi. Onun, dergilere sayfalarca içini döken o zayıf insanlarla alakası yoktu. Daima güçlü, aktif ve hareket hâlindeydi. O, ayakları sapasağlam yere basan bir insandı, en azından öyle olduğunu düşünüyordu.

"Mesleki sürmenaj sık görülen bir hastalıktır," dedi psikiyatrist sakin ve tumturaklı bir sesle. Psikiyatristin kullandığı serotonin, dopamin, noradrenalin gibi tıbbi terimleri ve anksiyolitik, antidepresan, benzodiazepin gibi son derece renkli ilaç isimlerini tek kelime anlamadan dinledi. Psikiyatrist ona geceleri uyuyup sabahları uyanmasını sağlayacak birtakım ilaçlar yazdı. Yaşamasına yardımcı olacak haplar.

Oysa her şey gayet güzel başlamıştı. Refah düzeyi yüksek bir banliyöde doğan ve ailesinin kendisi için büyük ümitler beslediği Solène; akıllı, hassas ve çalışkan bir çocuktu. Anne babası hukuk fakültesinde profesör olan Solène'in bir de kız kardeşi vardı. Eğitim hayatı boyunca hiçbir güçlükle karşılaşmamış, yirmi iki yaşında Paris Barosu'na kabul edilmiş ve ünlü bir avukatlık bürosunda ortak olarak çalışmaya başlamıştı. Buraya kadar her şey normaldi. Elbette çok fazla çalışıyor; hafta sonlarını, gecelerini, tatillerini aldığı dosyalara feda ediyor, çok fazla uykusuz kalıyor, davalarının ve randevularının ardı arkası kesilmiyordu. Hayat, son sürat giden ve durdurulması mümkün olmayan bir tren hızıyla akıyordu. Bir de Jérémy vardı; öncekilerden çok daha fazla âşık olduğu ve bir türlü unutamadığı sevgilisi. Jérémy çocuk istemiyordu, bağlanmak istemiyordu. Bunu ona açıkça söylemişti ve bu seçim kendisine de uyuyordu. Solène, bir gün anne olma hayaliyle yaşayan o kadınlardan değildi. Hiçbir zaman kendini,

T.me/Cinciva

kaldırımda yorgun kollarıyla çocuk arabası iten genç annelerden biri olarak hayal etmemişti. O zevki, ev kadını olmaktan pek mutlu görünen kız kardeşine bırakmıştı. Solène özgürlüğüne çok düşkündü, en azından öyle olduğunu söylüyordu. Jérémy ile ayrı evlerde yaşıyorlardı. Onlar modern bir çiftti: âşık ama bağımsız. Nihayetinde Solène ayrılığa hazırlıksız yakalanmış, düşüşü çok şiddetli olmuştu.

Birkaç haftalık tedaviden sonra duvarları beyaz badanalı odasından çıkıp hastanenin parkına inmeyi başardı. Bankta yanında oturan psikiyatrist, bir çocuğu pohpohlar gibi, gösterdiği gelişmeden dolayı onu tebrik etti. Tedavisine devam etmek kaydıyla yakında evine dönebileceğini söyledi. Solène bu haberi hiçbir sevinç belirtisi göstermeden karşıladı. Kendini, evinde tek başına, amaçsız ve plansız bulmak istemiyordu.

Paris'in şık mahallelerinden birindeki üç odalı, güzel dairesi birden gözüne çok büyük ve çok soğuk göründü. Dolaplardan birinde Jérémy'nin giderken almayı unuttuğu ve Solène'in gizli gizli giydiği kaşmir kazak vardı. Jérémy'nin çok sevdiği ve Solène'in nedenini bilmeden satın almaya devam ettiği yapay aromalı Amerikan cipsleri de vardı. Solène cips yemiyordu. Bir film veya televizyon seyrederken cips paketinin sesini duymaya tahammül edemiyordu. Oysa bugün o sesi bir kez daha duyabilmek için neler vermezdi. Kanepede yanında oturan Jérémy'nin cips paketinin sesini.

Büroya dönmeyecekti. Çok da anlaşılmaz bir istek değildi bu. Adalet Sarayı'nın kapısından girme düşüncesi dahi midesini bulandırıyordu. Uzun bir süre o mahalleye ayak basmayacaktı. İstifa edecekti, yaygın tabirle barodan adını *çıkarttıracaktı*. Daha yumuşak olan bu tabir, bir gün geri dönme ihtimali olduğunu ima ediyordu aslında. Oysa geri dönmesi söz konusu değildi.

T.me/Cinciva

Solène psikiyatriste akıl hastanesinden çıkmaya korktuğunu itiraf etti. İşsiz, programsız, toplantısız, sorumluluklar olmadan bir hayatın neye benzediğini dahi bilmiyordu. Onu limana sımsıkı bağlı tutan halatlar olmazsa açıklara sürüklenmekten korkuyordu. "Başkaları için bir şeyler yapabilirsiniz," dedi psikiyatrist. "Belki bir gönüllülük faaliyeti?" Solène bunu hiç beklemiyordu. Psikiyatrist, yaşadığı şeyin bir *anlam krizi* olduğunu ekledi. "Kendinizden çıkıp başkalarına yönelmeli, sabahları yataktan kalkmak için bir sebep bulmalısınız. Bir şeye veya birine faydalı olduğunuzu hissetmelisiniz."

İlaç ve gönüllü olarak çalışmak dışında önerecek bir şey bulamamış mıydı yani? Bunun için mi on bir yıl boyunca eğitim almıştı? Solène sarsılmıştı. Gönüllülük faaliyetlerine karşı değildi ama kendinde bir Rahibe Teresa ruhu olduğunu hiç zannetmiyordu. Yataktan bile güçlükle çıkıyorken kime, nasıl bir faydası dokunabilirdi ki? Ama psikiyatrist kararlı görünüyordu. "Deneyin," diye ısrar etti çıkış belgesini imzalarken.

Solène günlerini evde, kanepede uyuyarak ve daha alır almaz pişman olduğu dergileri karıştırarak geçiriyordu. Ailesiyle arkadaşlarının telefonları ve ziyaretleri, içine düştüğü melankoliden çıkmasına yetmemişti. İçinden hiçbir şey yapmak gelmiyor, kimseyle konuşmak istemiyordu. Her şey canını sıkıyordu. Salonla odası arasında amaçsızca dolanıyordu. Ara sıra köşedeki bakkala kadar gitmek ve eczaneden biten ilaçlarını almak için sokağa çıksa da hemen geri dönüp kendini yeniden yatağa atıyordu.

Boş olduğu bir öğleden sonra –diğer bütün öğleden sonraları gibi– bürodaki meslektaşlarının, *burn-out*'undan kısa bir süre önce, kırkıncı yaş günü vesilesiyle hediye ettikleri ve neredeyse hiç kullanmadığı son model MacBook bilgisayarının başına oturdu. Gönüllü çalışmak... Neden olmasın?

T.me/Cinciva

Arama motoru onu Paris Belediyesi'nin internet sitesinde çeşitli dernekler tarafından yayımlanan ilanların olduğu sayfaya yöneltti. Alan adı bir hayli şaşırtıcıydı: *angajeoluyorum.fr.* "Bir tıkla kendinizi adayın!" diyordu ana sayfada. Ardından pek çok soruya cevap vermek gerekiyordu: *Nereye yardım etmek istiyorsunuz? Ne zaman? Nasıl?* Solène'in hiçbir fikri yoktu. Açılır menüde bir görev listesi yer alıyordu: okuma-yazma bilmeyenlere okuma-yazma dersleri vermek, Alzheimer hastalarını evlerinde ziyaret etmek, bisikletle yiyecek dağıtmak, sokaktaki evsizlere gece ziyaretinde bulunmak, borç içindeki ailelere yardımcı olmak, yoksul mahallelerdeki çocukların ödevlerine yardım etmek, yurttaş tartışmalarında moderatörlük yapmak, tehlike altındaki hayvanları kurtarmak, göçmenlere yardım etmek, işsizlere rehberlik etmek, huzurevinde konferans vermek, hastanelerde animasyon yapmak, hapishanelere ziyarete gitmek, giyecek dağıtmak, engelli lise öğrencilerine ders vermek, SOS Dostluk Hattı'nda telefona cevap vermek, ilk yardım kursu vermek... *Koruyucu melek* görevi bile vardı. Solène gülümsedi, onun koruyucu meleği nereye gitmişti? Çok uzağa uçmuş ve yolunu kaybetmiş olmalıydı. Aramayı bıraktı, zira ilanların çokluğu karşısında aklı iyice karışmıştı. Bütün bu davalar son derece asildi ve her biri savunulmayı hak ediyordu. Bir seçim yapmak imkânsızdı.

Bütün derneklerin istedikleri tek şey, zamandı. Kuşkusuz, her saniyenin sayılı olduğu bir toplumda vermesi en zor olan şey buydu. Zamanını vermek; gerçekten angaje olmak, kendini adamak demekti. Solène'in zamanı vardı ama kesinlikle enerjisi yoktu. Kendini buna hazır hissetmiyordu. Aşırı zor bir teşebbüstü, çok fazla yatırım gerektiriyordu. Para vermeyi tercih ederdi, en azından çok daha az bağlayıcı bir eylemdi bu.

T.me/Cinciva

Vazgeçtiği için kendini bir korkak gibi hissediyordu. MacBook'unu kapatıp kanepeye geri dönecekti. Bir saat, bir ay, bir yıl boyunca uyuyacaktı. Düşünmemek için ilaçlarla beynini uyuşturacaktı.

Tam bilgisayarını kapatacağı sırada gözü bir şeye takıldı. Sayfanın en altında, gözünden kaçmış küçücük, birkaç kelimelik bir ilan vardı.

T.me/Cinciva

2

Arzuhâlci aranıyor. Başvurularınızı bekliyoruz.

Solène ilanı okuyunca bütün bedenini tuhaf bir ürperti kapladı. *Arzuhâlci.* Her şeyin yüzeye çıkması için tek bir kelime yetmişti.

Avukatlık Solène'in hayalindeki meslek değildi. Küçük bir kız çocuğuyken oldukça zengin bir hayal gücüne sahipti. Lisedeyken özellikle edebiyat dersinde çok başarılıydı. Bütün öğretmenleri çok yetenekli olduğunu söylüyordu. Daha o yaşta defterler dolusu şiir ve hikâye yazmıştı. İçin için bir gün yazar olmayı hayal ediyordu. Kendini Colette gibi dizlerinin üzerinde kedisiyle, Virginia gibi *kendine ait bir odada*, çalışma masasının önünde oturmuş yazı yazarken hayal ediyordu.

Anne babasına yazar olmak istediğini söylediğinde bu seçimini onaylamamışlardı. Her ikisi de hukuk fakültesinde profesör olan anne babası, alışılmışın dışındaki yollara ve sanatla ilgili mesleklere kuşkuyla bakıyordu. Solène ciddi ve toplumda kabul gören bir meslek seçmeliydi. Önemli olan buydu.

T.me/Cinciva

Ciddi bir meslek olmalıydı. O mesleğin sizi mutlu etmesi önemli değildi.

Babası, "Yazarlık para kazandırmıyor," demişti. "Hemingway gibi bir yazar olunca başka tabii, ama o..." cümlesinin sonunuysa getirmemişti. Solène bunun ne anlama geldiğini anlamıştı. *Şeye bağlı...* demek istemişti. Yeteneğine bağlı. Ayrıca diğerlerine de bağlı. Elimizde olmayan ve gözümüzü korkutan pek çok şeye bağlı. *Vazgeç*, demek istiyordu. *Hiç hayal kurma.*

"Hukuk oku," demişti. "Yazarlık her zaman kendin için yapabileceğin bir şey nasıl olsa." Solène bütün ümitlerini, dizlerinin üzerindeki kedisini, Virginia romanlarını yutkunmuştu. İtaatkâr bir asker gibi hizaya girmişti. Anne babası, kızlarının avukat olmasını istiyordu ve o da bu isteklerine uyacaktı. Kendi planlarını gerçekleştiremiyorsa onlarınkini gerçekleştirecekti. Annesi, "Hukuk okumak insanı pek çok yere taşır," demişti. Yalan söylemişti. Hukuk hiçbir yere taşımıyordu. Sadece, insanı yine kendine döndürüyordu. Solène'i, hukuka harcadığı onca yılı unutmaya çabaladığı o duvarları beyaz badanalı odaya sürüklemişti. Anne babası hastanede onu ziyarete geldiklerinde neden kendini bu duruma soktuğunu anlamadıklarını söylemişlerdi. "Her şeyin var," demişlerdi. "Ünlü bir avukatlık bürosunda bir işin, güzel bir dairen..." *Peki, başka?* diye düşünmüştü Solène acıyla. Hayatı başkalarına gösterilen bir örnek daireye benziyordu. Fotoğraf çok güzel görünse de en önemli şeyden yoksundu; içinde kimse yaşamıyordu. Aklına Marilyn Monroe'nun onu çok etkileyen sözü geldi: "Kariyer sahibi olmak iyi bir şeydir, ancak geceleri ayaklarınızı ısıtan kariyeriniz değildir." Solène'in ayakları buz gibi soğuktu. Kalbi de.

Çocukluk hayallerini unutmak zor bir şey değildir, bunun için düşünmemek yeterlidir. Tıpkı terk etmek üzere

T.me/Cinciva

olduğunuz evin eşyalarını örtüyle kapattığınız gibi, üzerlerine bir örtü çekersiniz, olur biter. Başlarda Solène, ortağı olduğu avukatlık bürosundaki işinden artakalan bütün boş zamanlarını yazarak geçiriyordu. Ancak zamanla daha az yazabilir olmuştu. Yoğun iş programının arasında kelimelere yer veremez olmuştu. Avukatlık, büyük bir titizlikle yapılması gereken bir işti; Solène de işinde çok müşkülpesentti. İşi yavaş yavaş izin günlerini, tatillerini, hafta sonlarını, gecelerini kemirmeye başlamıştı. Bir türlü doymak bilmeyen bir canavar gibi, bütün aktivitelerini, arkadaşlarıyla geçirdiği bütün zamanları yutup yok etmişti. Aşklarını da. İlişkileri oluyordu olmasına ancak bir süre sonra sevgilileri işiyle yarışamayacaklarını anlayıp pes ediyorlardı. Sabaha kadar çalışılan geceler, bürodaki acil bir iş yüzünden kaçırılan yemekler ve son anda iptal edilen tatiller bütün ilişkilerinin hakkından gelmişti. Her şeye rağmen Solène, zoraki yürüyüşüne devam ediyordu. Acı çekmeye, ağlamaya vakti yoktu.

Ta ki Jérémy'ye kadar.

Son derece çekici, kültürlü, esprili bir avukat olan Jérémy ile Paris Barosu başkanlık seçiminde tanışmışlardı. Aynı meslekten olmaları Solène'e güven vermişti. Öncelikleri de aynı olduğundan Jérémy'nin kendisini anladığını düşünüyordu. Oysa arkadaşı, "Bir avukat çiftte içlerinden biri fazladır," diyerek onu uyarmış ve yanılmamıştı. Jérémy onu, Solène'in acil bir dosya yüzünden son anda gidemediği bir yemekte tanıştığı, ondan daha az parlak ama ondan daha fazla müsait başka bir kadın için terk etmişti.

Arzuhâlci. Kelimeler çok güçlüydüler. Âdeta saatli bomba gibiydiler. Solène uzun süre ilanın başlığına baktı. Altında Tüy Kalem Dayanışma Derneği'nin internet adresi vardı. Üzerine tıklayınca açılan sayfada görev detaylı bir şekilde açıklanmıştı:

T.me/Cinciva

Her türlü yazı işinde yardımcı olmak üzere, yazılı iletişim alanında çalışan bir kişi aranıyor. Şahsi mektuplardan resmî makamlara yazılan dilekçelere kadar farklı nitelikte yazılar talep edilebilir. Başvuracak kişilerde aranan özellikler: çok yönlülük; söz dizimi, imlâ ve dil bilgisi kurallarına hâkimiyet, güçlü ifade yetkinliği, idari kurumlar hakkında bilgi sahibi olmak, internet ve bilgisayar programlarına hâkim olmak. Hukuk ve ekonomi alanlarında eğitim almış olmak tercih sebebidir.

Solène aranan bütün özelliklere sahipti. İlana her açıdan uyuyordu. Üniversitede bütün hocaları üslubunun akıcılığına ve kelime haznesinin genişliğine övgüler düzüyorlardı. Bürodaki meslektaşları raporlarını hazırlarken, "Sen çok iyi yazıyorsun," diyerek sık sık ona akıl danışıyorlardı.

Kelimelerini ihtiyacı olanların hizmetine sunmak hiç fena fikir değildi doğrusu. Bunu becerebilirdi. Evet, bunu yapabilirdi.

İlanda bir de *iyi bir dinleyici olmak* yazıyordu. Solène müvekkillerinin karşısında geri planda durmayı ve onları dinlemeyi öğrenmişti. İyi bir avukat, aynı zamanda iyi bir psikolog ve sırdaştı. Bugüne kadar sayısız itiraf, hiç kimseye söylenmemiş sayısız sır dinlemiş; pek çok gözyaşı silmişti. Bu konuda oldukça yetenekliydi. İnsanlar ona kolay açılıyorlardı.

"Kendinizden çıkmanız gerek," demişti psikiyatristi. "Bir şeye yahut birine faydalı olduğunuzu hissetmeniz gerek." Solène daha fazla düşünmeden derneğin "iletişim" ikonuna tıkladı. Mesajını yazıp gönderdi. Sonuçta bu; kanepede, oturduğu yerde yavaş yavaş ölmekten daha iyiydi. Hem sonra Tüy Kalem Dayanışma Derneği çok hoş bir isimdi, denemekle hiçbir şey kaybetmezdi.

Ertesi sabah derneğin sorumlusundan bir telefon aldı. Adı Léonard'dı. Telefondaki ses son derece berrak ve neşeliydi. Hemen o gün Paris'in XII. Bölge'sindeki bürosunda

T.me/Cinciva

görüşmeyi teklif etti. Hazırlıksız yakalanan Solène, teklifi kabul edip adresi not etti.

Giyinmeye hiç gücü yoktu. Evin içinde sürekli eşofmanlarla dolaşıyor, bakkala giderken üzerine bir tayt ile Jérémy'nin eski kazağını geçiriyordu. Evden çıkmak işkence geliyordu. Gitmemeyi düşündü. Paris'in o uzak mahallesine gitmek için metroya binmek istemiyordu. Kendisine sorulacak sorulara cevap verebileceğinden hatta birileriyle konuşabilecek hâlde olduğundan emin değildi.

Ama telefondaki ses ona son derece sempatik gelmişti. Solène ilaçlarını aldıktan sonra verilen adrese gitti. Derneğin olduğu yer gözüne hiç çekici gelmedi. Bir çıkmaz sokağın dibinde, harabe bir binadaydı. Giriş kapısını açamadı; binadan çıkan kiracılardan biri, "Diyafon çalışmıyor," dedi. "Asansör de." Solène, Tüy Kalem Dayanışma Derneği'nin merkezine beş kat merdiven çıkarak ulaştı. Kırk yaşlarında bir erkek onu kollarını açarak karşıladı. Tanışmaktan memnun olmuş gibiydi, onu gururla "derneğin merkezi" dediği küçücük ve son derece dağınık bir büroya soktu. Solène, mükemmel bir düzen içindeki dairesini düşündü ve böyle bir şantiyenin ortasında çalışmanın nasıl mümkün olabildiğini merak etti.

Léonard bir sandalyenin üzerindeki mektup yığınını kaldırıp oturmasını söyledi. Kahve isteyip istemediğini sordu, Solène asla kahve içmediği hâlde –çayı tercih ediyordu– kabul etti. Kahve çok acı ve soğuktu. Nezaketsizlik etmemek için kendini içmeye zorlarken gelecek sefere teklifi reddetmeye karar verdi.

Léonard gözlüklerini takıp şaşkın bir yüz ifadesiyle öz geçmişini inceledi. Genellikle, evde oturmaktan sıkılan emeklilerin başvurularını görmeye alışkın olduğunu, ilk defa büyük bir avukatlık bürosunda çalışan bir avukattan başvuru aldığını itiraf etti. Solène onu buraya getiren nedenlerden

T.me/Cinciva

bahsetmedi. Depresyonundan, *burn-out*'tan, Arthur Saint-Clair'in hayatını altüst eden ölümünden bahsetmedi. Kariyer değiştirmek istediğini söylemekle yetindi. Özel hayatını anlatması, tanımadığı bir insanla herhangi bir yakınlık içine girmesi söz konusu olamazdı. Buraya bunun için gelmemişti. Léonard öz geçmişini okumaya devam ederken Solène, onun arkasındaki duvarda asılı olan çocuk resimlerine baktı. Resimlerden birinin altına acemi bir el *Seni sevyoğum* yazmıştı. Masasının üzerinde kilden, *el yapımı* bir dinozor; kâğıt ağırlığı görevi görüyordu. "Bir Deltadromeus," diye belirtti Léonard. "T-Rex'e benziyor ama bacakları daha ince. Çoğu zaman ikisini karıştırıyorlar." Solène onaylar gibi başını salladı. İnsanın bir hayatının olması buydu demek; dinozor isimlerini bilmek ve imla hatalarıyla dolu sevgi sözlerini biriktirmek.

Léonard öz geçmişini geri verirken diplomalarından ve mesleki kariyerinden dolayı onu tebrik etti. Profili mükemmeldi! Dernek için bulunmaz bir fırsattı! Ne zaman başlayabilirdi? Solène afallamıştı, bir an ne diyeceğini bilemedi. Yaptığı en kısa iş görüşmesi olmuştu bu. Avukatlık bürosuna ortaklık için başvurduğunda geçtiği çok aşamalı mülakatları hatırlıyordu. Son derece uzun ve yıpratıcı bir süreçti. O kadar sıkı bir mülakat beklemiyordu elbette ama en azından deneyimleri hakkında birkaç soru soracaklarını düşünmüştü. "Gönüllü eksikliği çekiyoruz," diye itiraf etti Léonard. "Son zamanlarda iki emekli gönüllümüz peş peşe vefat etti." Bu detayın pek çekici gelmeyeceğini fark etmiş olmalı ki gülerek, "Derneğin bütün üyeleri ölmüyor tabii," dedi. "Bazen hayatta kalanlar da oluyor." Solène elinde olmadan gülümsedi. Léonard biraz abartılı bir tip olmakla birlikte antipatik değildi. Onun enerjisi karşısındakine de geçiyordu. Derneğin adaylara genellikle iki günlük bir eğitim verdiğini, ancak onun durumunda bunun gereksiz olduğunu ilave etti. Solène

T.me/Cinciva

fazla nitelikliydi, adapte olmakta güçlük çekmeyecekti. İdari mektuplar yazmak, resmî belgeleri doldurmak, öğüt vermek, rehberlik etmek, kendisinden yardım isteyecek kişilere eşlik etmek bilmediği şeyler değildi.

Léonard masasının üstündeki yığının ortasından bir kâğıt çıkarırken herkesin onun çok dağınık olduğunu düşündüğünü, oysa kendisinin her belgenin tam olarak nerede durduğunu gayet iyi bildiğini söyledi. Ona önerdiği görev, zor durumdaki kadınların kaldığı bir sığınmaevindeydi. Haftada bir saat gidip orada yaşayan kadınların yazışmalarına yardım edecek birine ihtiyaç vardı.

Solène hemen cevap vermedi. Kadın sığınmaevinde çalışma fikri hiç cazip değildi. Daha çok, bir belediyeye ya da resmî bir kuruluşa gönderileceğini düşünmüştü. Sığınmaevi deyince insanın aklına işsizlik ve sefalet geliyordu. Açıkçası buna hazır değildi. Mesela bir valilik çok iyi olurdu... Léonard başını salladı, elinde öyle bir iş yoktu. Kâğıt yığınının ardında yeniden kaybolduktan sonra iki ilan daha çıkardı. Uzak banliyölerden birinde bir hapishane... ve ölüm döşeğindeki hastalar için palyatif bakım ünitesi. Solène'in içi daraldı. Avukat olarak hapishanelere çok gitmişti, zaten çok şey vermişti, uzak olsunlardı. Palyatif bakım ünitesine gelince... Depresyondan çıkmaya çalışan biri için önerilecek en iyi şey olmasa gerekti. Bir an, ardına dahi bakmadan oradan kaçmak istedi. Kendine burada ne işi olduğunu sordu. Nasıl olmuştu da kendini bu unutulmuş mahalledeki karanlık büroda bulmuştu? Burada ne arıyordu?

Léonard tıpkı hâkimin vereceği kararı bekleyen bir sanık gibi, ümit dolu bakışlarla ağzından çıkacak cevabı bekliyordu. Solène hayır demeye cesaret edemedi. Kendinde, buraya kadar gelip beş kat merdiven çıkacak ve hayatında içtiği en kötü kahveyi yudumlayacak cesareti bulmuştu. Oysa bir ay önce

T.me/Cinciva

yataktan çıkacak hâlde bile değildi. Çabasını sürdürmeli, devam etmeliydi.

"Tamam. Sığınmaevi olsun."

Léonard'ın yüzü; biri, kalın gözlüklerinin arkasında bir ışık yakmış gibi aydınlandı. Hiç beklemediği bir hediye almış bir çocuk gibiydi. Hemen sığınmaevinin müdiresini arayıp haber verecekti! Müdire, Solène'i bizzat karşılayacaktı. Ona bu ilk seansta eşlik edemeyeceği için üzgündü, kendisi de fakir mahallelerde üç ayrı görev yürüttüğünden müsait değildi. Ama her şeyin yolunda gideceğinden emindi! Kendisini ne zaman isterse arayabilirdi... Derneğin broşürünün arkasına cep telefonunu yazıyordu, kartviziti yoktu, bir ara bastırsa iyi olacaktı. Ayağa kalkıp Solène'i çıkışa kadar geçirdi, iyi şanslar diledikten sonra onu koridorda bir başına bırakıp kapıyı kapattı.

Solène itiraz etmek için ağzını açıp iki kelime etmeye fırsat bulamadı. Eve dönerken kendini oyuna getirilmiş gibi hissetti ve bu duygudan hiç hoşlanmadı. Léonard fazla ileri gitmişti ve o da buna engel olmak için hiçbir şey yapmamıştı. *Arzuhâlci*, kulağa güzel geliyordu; muhtemelen gerçek o kadar güzel olmayacaktı. Kelimenin tuzağına düşmüştü. İhtiyatı elden bırakmıştı.

Psikiyatristin yazdığı bir avuç ilacı yutup kendini yatağa attı.

Uykuya dalmadan önce vazgeçmek için çok geç olmadığını düşündü.

T.me/Cinciva

3

Paris, 1925

"Bu akşam gitme. Hava çok soğuk. Lütfen, gitme."

Albin salonun penceresinden başkentin üzerine düşen yoğun kara bakıyordu. Kasım ayının başında olmalarına rağmen hava buz gibi soğuktu. Kuzey rüzgârı ağaçların dallarındaki son yaprakları da beraberinde götürüyordu. Kar, Paris'in üzerini kefen gibi örtmüştü.

"Blanche, beni duyuyor musun? Dışarı çıkacak durumda değilsin."

Blanche dinlemedi. Eteğini düğmeledi, itirazlarına aldırış etmeden lacivert jarse ceketini sırtına geçirdi. Albin endişeleniyordu. Blanche yine öksürmeye başlamıştı. Akciğerlerindeki enfeksiyon yeniden azmıştı. Bütün gece uyumamıştı, saatlerce süren öksürük nöbetleri yüzünden sabahın bu erken saatinde bitkin bir hâldeydi. Doktora gitmesi için yalvardı.

"Neye yarayacak?" dedi soluk soluğa. Doktor Hervier dinlenmesini söyleyecek, temiz hava ve oksijen kürü yazacaktı, aman ne iyi! Blanche'ın kendini hastalar ve emekli ihtiyarlar için olan o müesseselerden birine kapatmaya hiç niyeti yoktu.

T.me/Cinciva

Albin, Ardèche dağlarında, Saint-Georges'daki evlerinden bahsetti; oraya yerleşebilirlerdi, Paris'in çılgın temposundan uzakta sakin bir yaşam sürebilirlerdi. Hem bu sağlığına da çok iyi gelirdi. Bu, yapılacak *en mantıklı şey* deme talihsizliğinde bulundu.

Blanche mantıklı değildi. Hiçbir zaman da olmamıştı. "Dışarı çıkacak durumda değilsem ne olmuş?" dedi. "Ahirette bol bol dinleneceğim." Kutsal cümlesini söylemişti! Albin sinirlendi, bu cümleyi kaç defa duyduğunu hatırlamıyordu bile. Tıpkı tedavi olacağına dair verdiği sözler gibi. Karısı çok dik kafalıydı. O bir savaşçı, bir şövalyeydi. *Böyle ölecek*, diye düşündü, *elinde kılıcıyla ve savaşırken.*

Mağlubiyeti kabul edip karısının arkasından baktı. Hiçbir şeyin onu yolundan döndürmeyeceğini biliyordu. Blanche bugüne kadar bir kez olsun sağlık sorunları yüzünden bir şeyi ertelememişti. Buna şimdi, elli sekiz yaşında başlayacak değildi. Yakasındaki o üç harf bir süs değildi. O üç harf; misyonunu, yaşamdaki amacını, varlık sebebini temsil ediyordu.

Çorba. Sabun. Kurtuluş. Bu üç kelime hayattaki angajmanını özetliyordu: yoksullara yardım etmek. Neredeyse kırk yıldır büyük bir sadakatle hizmet ettiği teşkilatın doktrini buydu.

Blanche, 1867 senesinde Lyon'da doğmuştu. Babası Fransız, annesi ise İskoçyalıydı. Cenevre'de büyümüştü. Rahip babası o on bir yaşındayken vefat etmiş, annesi beş çocuğunu tek başına büyütmek zorunda kalmıştı. Ailenin en küçük çocuğu olan Blanche çok güçlü bir karaktere sahipti. Başkalarının acısına çok duyarlıydı ve her türlü haksızlığa başkaldırıyordu. Gittiği kız okulunda küçükleri savunmak için büyüklere kafa tutuyor, bu yüzden sık sık ceza alıyordu. Eve sürekli dizleri yaralı, önlüğü yırtılmış ve üstü başı kir içinde dönüyordu. Annesi ne kadar azarlasa da bir işe yaramıyordu. Kızının bu

T.me/Cinciva

aşırı hassas tabiatının Tanrı vergisi olduğunu, onu çok asil görevlere ve büyük işler başarmaya götüreceğini bilmiyordu.

Blanche ergenlik çağında eğlenceye çok düşkündü. Ata biniyor, paten kayıyor, kano yapıyor, dans ediyordu. Arkadaşı Loulou ile birlikte kafasına eseni yapıyordu. Ailede herkes onun *çok zarif ve hayat dolu* olduğunu söylüyordu. "Sosyetik Hanım" lakabını taktıkları Blanche, Cenevre cemiyet hayatının sunduğu bütün eğlencelerden sonuna kadar faydalanmak istiyordu.

On yedi yaşına geldiğinde *küçük bir hava değişiminin* ona iyi geleceğini düşünen annesi Blanche'ı İskoçya'daki ailesinin yanına gönderdi. Blanche orada katıldığı bir davette İngiliz rahip William Booth'un büyük kızı, "Mareşal" lakaplı Catherine ile tanıştı. Herkesin, aklından zoru olduğunu söylediği bu adamın adını daha önce duymuştu; dünyayı değiştirmek, yeryüzündeki eşitsizlikleri ortadan kaldırmak istiyordu. *Bazı kavgalar bir orduyu hak ettiği* için askerî modelden esinlenen bir teşkilat kurmuştu. Okul, bayrak, üniforma, hiyerarşi; her şey askerî sistemle aynıydı. Kurduğu hareketin amacı –hiçbir milliyet, ırk, din ayrımı gözetmeksizin– dünyanın her yerinde yoksulluğa karşı savaşmaktı. İngiltere'den yola çıkan Kurtuluş Ordusu bütün dünyayı fethedecekti.

Mareşal, Glascow'daki o salonda davetlilerle sohbet ederken birden Blanche'a dönüp "Peki ya siz? Hayatınıza nasıl bir yön vermeyi düşünüyorsunuz?" diye sordu. Genç kız ne cevap vereceğini bilemedi. Mareşalin sözleri içinde, tıpkı katedralde yankılanan bir ses gibi yankılanmıştı. Tıpkı bir silkiniş, bir çağrı gibi. Bir gün tapınakta dinlediği bir metinde yer alan ve onu çok etkileyen bir cümleyi hatırladı: *Her şeyi terk ettiğinde her şeyi bulacaksın.*

Her şeyini vermek. Her şeyi terk etmek. Eğlenceye onca düşkün olan "Sosyetik Hanım" bunu yapabilir miydi? Hiç

T.me/Cinciva

beklemediği bir anda hayatının meşgalesini bulmuştu. Bu itki onu şaşırtmıştı. Misyonu bu muydu? Hayatının anlamı bu muydu?

Altını toza at,

Çağlayanların kumları arasındaki Ofir altınını.

İzlemesi gereken yolu ona Eyüp kitabı göstermişti... Blanche bütün mücevherlerini satıp parasını Ordu'ya bağışladı. Buna üzülmek şöyle dursun, bilakis, kendini şaşırtıcı biçimde hafif hissetti. Bu hareketi angajmanının başlangıcı oldu. Blanche yolunu bulmuştu. Eyüp'ün sözleri ışığı olacak, hayatı boyunca –hatta öldükten sonra da– yolunu aydınlatmaya devam edecekti.

Blanche eve dönünce ailesine Ordu'ya katılma kararını açıkladı: Paris'teki askerî okula gidecekti! Annesi onu uyardı. Kurtuluşçuların ne şartlarda yaşadıklarını biliyordu. Blanche'ın ağabeyi de bir süre önce angaje olmuştu. Küçük kızının ne olduğu belirsiz, tehlikelerle dolu, içinde büyüdüğü güvenli ortamdan uzak bir yaşam süreceğini bilmek gözünü korkutuyordu. Üstelik sağlığı iyi değildi, akciğerleri zayıftı. Küçüklüğünden beri sık sık tedavi görmesi gerekiyordu. Blanche ise Ordu'ya angaje olmak dışında hiçbir şey yapmak istemiyordu, bütün zorlukların üstesinden gelmeye hazırdı.

Kendini bir evin dört duvarıyla sınırlı bir hayatın içinde düşünemiyordu. O, çok daha geniş ufuklar hayal ediyordu. Ordu'da bir meslekten çok daha fazlasını görüyordu, bu aynı zamanda kendisi için çizilmiş olan yoldan kurtuluşu anlamına geliyordu. XIX. yüzyılın sonunda burjuvaziye mensup genç kızların önünde çok fazla seçenek yoktu. Manastırlarda eğitim gördükten sonra seçmedikleri adamlarla evleniyorlardı. Kızlık zarına atfedilen öneme yüksek sesle karşı çıkan George Sand, "Kızlarımızı bir azize gibi yetiştirip bir kısrak gibi

T.me/Cinciva

veriyoruz," diye yazıyordu. Kadınların çalışmasına kötü gözle bakılıyordu. Sadece dul ve bekâr olanlar o kadar düşebilirdi. Kadınların hizmetçilik, dikiş, gösteri dünyası ve fahişelik dışında bir işte çalışmaları mümkün değildi.

William Booth ise daha ilk günden itibaren Ordu'nun saflarında tam bir cinsiyet eşitliği gözetmişti. Keza kadınların sayısı erkeklerden daha fazlaydı, on subaydan yedisi kadındı. Booth, diğer dini kurumların itirazlarına rağmen kadınlara vaaz özgürlüğü veriyordu. Kurultaylarda hiç çekinmeden, "En iyi adamlarım kadınlar!" diyordu. Kadınlarla erkeklerin bir arada olması toplumda büyük bir şok ve skandal yaratıyordu. Londra sokaklarında, geniş kenarlı Halleluya şapkalarını yaz kış başlarından çıkarmayan kadın subaylarla alay ediliyordu. Paris'tekiler arkalarından ıslık çalıyor, miyavlıyor, vaaz vermelerine engel olmak için konuşmaları esnasında *a-i* diye anırıyorlardı. Ağızlarından kurbağa çıkacağını söylüyorlardı. Arkalarından *etekli erkek* diye sesleniyorlardı. *Kargaşa Ordusu'nu* ve kadınlarını yuhalıyorlardı. Blanche bu alayların hiçbirini umursamıyordu. O da bir erkek gibi vaaz verebilirdi. Ve bunu herkese kanıtlayacaktı.

Blanche'ın çevresindeki herkes Ordu'ya katılmasına karşı çıkmıştı. En yakın arkadaşı Loulou onu bu sevdadan vazgeçirmek için bir mektup yazmıştı: *Bir kadının Paris'in sokaklarında dolaşmaması gerektiği konusundaki fikrim değişmedi ve değişmeyecek de. Bir erkeğin kendi çoraplarını yamaması ne kadar abes ise bir kadının vaaz vermesi de o kadar abestir. Kadının tek ve gerçek misyonu; göz önünde olmadan kendini evine, ailesine adamak, kocasını mutlu etmek ve çocuklarını yetiştirmektir.* Beyhude çabaydı. Blanche'ın hayatı boyunca çorap yamamaya hiç niyeti yoktu. Ona biçilen figüran rolünü reddediyordu. O, sahneye çıkmanın, başkalarına faydalı olmanın hayalini

T.me/Cinciva

kuruyordu. *Fransa için bir şeyler yapmak istediğini* söylüyordu. Çevresindekilerin itirazları bir işe yaramadı. Blanche, Cenevre'den ayrılıp Paris'teki askerî okula gitti.

Kurtuluş Ordusu'na yeni katılanların kaldığı, Laumière Caddesi'ndeki merkezde Blanche'ı son derece zor bir yaşam bekliyordu. Rütbeleri ne olursa olsun bütün askerler yorucu nöbetlere, soğuğa, günlerce süren oruca tabiydiler. Çok büyük bir yoksulluk içinde yaşıyorlardı. Blanche çoğu zaman, akşam yemeği için ısırgan otu kaynatıyordu. Teşkilat İngiltere'de ve İsviçre'de kök salmış olmasına rağmen Fransa'da büyük bir dirençle karşılaşmıştı. Katolik geleneklere sahip ülkede kendine bir yer edinmeye çalışan bu Protestan ordusuna kötü gözle bakılıyordu. Ordu'nun subayları gittikleri her yerde zulüm görüyor; taşlarla, yumruklarla, tekmelerle karşılanıyorlardı. Dövülüyorlar, taşlanıyorlar, üzerlerine sıcak su dökülerek haşlanıyorlardı. Blanche akşamları Laumière Caddesi'ne, şapkasına ve üniformasına çürük yumurta, çöp ve ölü fare parçaları yapışmış bir hâlde dönüyordu. Genç askerlerden biri ölesiye dövülerek linç edilmişti. Blanche bu olaydan çok etkilenmiş olsa da yolundan dönmemişti. Bir angajmanın gerçekliği, karşısındaki tehlikenin büyüklüğüyle ölçülürdü. Blanche'ın angajmanı tam ve saftı. Ne kuşku ne açlık ne de soğuk bunu değiştiriyordu. Hayatının burada, bu savaşta, hiçbir şeyi olmayanlara uzatılan bu ellerde olduğunu hissediyordu.

Ordu bütün güdülerini doyuruyordu: diğerlerinin acılarıyla empati kurma, kendini adamaya yatkınlık, kahramanlık kültü, macera hevesi... Üzerine mükemmel oturan üniforması Blanche'a çok yakışıyordu. Annesi "Sosyetik Hanım'ın" geri dönmesini daha çok bekleyebilirdi. Zorluklar karşısında kızının iradesinin kırılacağını düşünmüş ama yanılmıştı. Blanche'ın yeteneği Ordu'da vücut bulmuştu.

T.me/Cinciva

Öncesinde genç bir yüzbaşıyla nişanlı olan Blanche, nişanı atmıştı. Hareketlerini kısıtlayacak en ufak bir zincir, en ufak bir ayak bağı istemiyordu. Misyonu evlilikle bağdaşamazdı. O da tıpkı Ordu'nun saflarında tanıştığı ve Booth ailesinin en küçük kızı olan arkadaşı Evangeline gibi, hayatı boyunca kimseyle evlenmeyeceğine dair yemin etmişti. Arkadaşlıkları ömür boyu sürecekti. Hayatlarını adadıkları teşkilata daha iyi hizmet edebilmek için asla evlenmeyeceklerdi. Savaş kıyafetleri içindeki iki rahibe olacaklardı. İki asker.

Gelgelelim bir tesadüf Blanche'ı bu kararından döndürecekti.

Adı Albin'di.

On dokuz yaşındaydı ve gülümsemesi yeminlerin en büyüğünü dahi bozduracak güçteydi.

T.me/Cinciva

4

Paris, bugün

Her şeyi durdurmak için bir telefon etmesi yeterliydi. Solène, Léonard'ı arayıp vazgeçtiğini söyleyecekti. Yanıldığını, avukatlık bürosundaki işine geri döneceğini açıklayacaktı. Yalan söylemeyi bilirdi, yıllarca bu işi yapmıştı. Gelgelelim, tereddüt ediyordu. Böyle yaparsa güvenli alanında kalmış, işin kolayına kaçmış olmayacak mıydı? Gözlerini düzenli ve temiz dairesinde, içinde her geçen gün biraz daha solduğu bu altın kafeste gezdirdi. Belki de silkinmeye, işaret taşı döşenmiş yollardan uzaklaşmaya ihtiyacı vardı. Hayatı boyunca kendisi için çizilen çizginin dışına çıkmamıştı, artık çıkmanın zamanı gelmemiş miydi?

Zor durumdaki kadınlar için bir sığınmaevi. Bugüne kadar böyle bir yere adımını dahi atmamıştı. Kim bilir orada ne bekliyordu onu? Suçlular, evsizler, toplumun dışına itilmişler, koca dayağı yemişler, fahişeler... Bütün bunlara göğüs germek için yeterince güçlü olmadığından korkuyordu. Sefaletten uzak, güvenli bir ortamda büyümüştü. Avukatlık bürosundaki bütün müşterileri finans dünyasının kodamanlarıydı.

T.me/Cinciva

Hayduttular şüphesiz, ama Cifonelli marka takım elbiseli haydutlardı. Mutsuzluktan, gerçek mutsuzluktan uzak yaşamıştı. Mutsuzluk sadece gazetelerde, televizyon röportajlarında gördüğü bir şeydi. Ona uzaktan bakıyordu, bariyerin diğer tarafından. Herkes gibi o da basında sürekli yer alan "yoksulluk" kelimesini duyuyordu ancak bugüne kadar bu gerçekle hiç yüzleşmemişti. Yoksulluk hakkındaki bütün deneyimi, mahallesindeki fırının kapısında duran ve gelen geçene birkaç kuruş para veya bir parça ekmek için el açan o evsiz genç kızla sınırlıydı. Önüne koyduğu kâğıt bardağıyla kara, yağmura, rüzgâra rağmen her gün oradaydı. Solène onu her sabah görse de hiç bakmadan yoluna devam ediyordu. Hor gördüğünden yahut umursamadığından değildi; daha ziyade, bir alışkanlıktı bu. Yoksulluk tablonun bir parçasıydı, bu böyleydi. Şehrin manzarasında değişmez bir parça gibi algılanıyor ve kabul ediliyordu. Para verseniz de vermeseniz de sokaktaki evsiz yarın da orada olacaktı. O hâlde neye yarardı? Bireylerin sorumluluğu, toplumun sorumluluğu içinde kayboluyordu. Bilimsel olarak kanıtlanmış bir olguya göre, bir saldırıya ne kadar çok insan tanık olursa, o kadar az kişi müdahale ediyordu. Aynı şey yoksulluk için de geçerliydi. Solène egoist değildi; o sadece, başkentin sokaklarında hızlı adımlarla ardına bakmadan ilerleyen milyonlarca insandan biriydi. Sen kendine bak, diğerlerine Tanrı yardım eder. Tanrı varsa tabii.

Aldığı ilaçlara rağmen gece çok huzursuz uyudu. Sığınmaevinin müdiresi ona ertesi gün için randevu vermişti. Randevuyu iptal etmek için bulabileceği bütün bahaneleri aklından tek tek geçirdikten sonra bir karara vardı: Randevuya gidecekti. İleride, en azından denediğini söyleyebilirdi. Eğer sığınmaevini fazla üzücü, fazla iç karartıcı bulursa Léonard'ı arayıp görevi kabul edemeyeceğini söyleyecekti. Sonuçta

T.me/Cinciva

iyileşme dönemindeydi ve bu gönüllülük faaliyetinin onun için bir terapi olması gerekiyordu, ceza değil.

Her zaman olduğu gibi randevusuna erken geldi. Avukatlık bürosundan kalma bir alışkanlıktı bu. *Dakiklik kralların nezaketidir.* Çalışkan bir öğrenci olarak daima bu söze uygun davranmıştı. Ne var ki uslu ve mükemmel kız çocuğu olmaktan bıkmıştı artık. Buradan sıvışmak, sığınmaevine gitmemek, özür dilememek, hayatında bir defa olsun kaba ve terbiyesizce davranmak istiyordu. Ve bunu umursamamak...

Elbette, aklından geçenlerin hiçbirini yapmadı. Sığınmaevinin yakınındaki bir kafeye gidip çay ısmarladı, sabah boğazındaki yumru yüzünden hiçbir şey yiyip içememişti. Kafenin dekorunu seyrederken burasının 13 Kasım 2015'te gerçekleşen terörist saldırılarla ünlenen o restoranlardan biri, *La Belle Équipe* olduğunu anladı. Saldırganlar burada büyük bir katliam gerçekleştirmişlerdi. Tıpkı kendisi gibi bir fincan çay veya bir kadeh şarap içmekte olan yirmi kişi hayatını kaybetmişti. Bunu düşününce Solène'in bütün bedenini bir ürperti kapladı. Kafenin patronunu, müşterilerini, müdavimlerini düşündü. Sabahları yataktan nasıl çıkabiliyorlardı? Nasıl hayatta kalabiliyorlardı? Terasta oturan müşterilere baktı; yüzlerini, ifadelerini inceledi. Tuhaf bir biçimde kendini onlara yakın hissetti. Onlar da kendisi gibi kırılgan ve sallantıdalar mıydı? Hayattan yeniden zevk alabiliyorlar mıydı? Eski kaygısızlıklarına ve umursamazlıklarına yeniden kavuşmuşlar mıydı? Yoksa bu duygular sonsuza dek yitirilmiş miydi? Solène geleceği düşündü. Neye benziyordu? Bir geleceği var mıydı ki? Şu an her şey gözüne son derece bulanık ve ulaşılmaz geliyordu. Birkaç saatlik gönüllü çalışma, peki ya sonra? Bu soru başını döndürdü. Birikimi onu uzun süre idare edebilirdi, en azından o vardı.

T.me/Cinciva

Gitme zamanı gelmişti. Solène çayın parasını tezgâhın üzerine bırakıp çıktı, yolun karşısına geçti ve kendini devasa binanın önünde buldu. Sığınmaevi tahmin ettiğinden çok daha büyüktü. Bir avlunun dibinde köhne birkaç küçük bina bulacağını düşünürken, kavşağa tepeden bakan beş katlı bir binayla karşılaşmıştı. Binanın giriş kapısının üstünde yarım daire şeklinde geniş bir alınlık vardı ve ön cephesinde iki bronz levha yer alıyordu. Solène merakla yaklaştı. Bina XX. yüzyılın ilk yarısında inşa edilmişti. Tarihi eser kategorisinde yer alan yapının adı "Kadın Sarayı" idi. Tuhaf bir isimdi. Bu isim zor durumdaki kadınların barındığı bir yerden ziyade çok daha görkemli bir şeyi, bir kraliçenin ikametgâhını çağrıştırıyordu.

Solène binanın önündeki merdivenleri çıktı. Binada yaşayanlar için özel bir giriş kapısı vardı. Diğer kapıdaysa üzerinde "ziyaretçi" yazan bir zil vardı. Solène zili çalıp Saray'ın kapısından içeri girdi.

Resepsiyondaki büyük formika tezgâhın arkasında çalışan genç kadın, Solène'e oturup bekleyebileceğini söyledi. Koltuklardan birinde, etrafı alışveriş çantalarıyla dolu bir kadın uyuyordu. Âdeta bin yıl süren bir yolculuktan dönmüş gibiydi. Solène uyandırma korkusuyla yaklaşmaya cesaret edemedi. Ayakta duracaktı, kendini böyle daha rahat hissediyordu.

Müdire Hanım'ın gelişiyle daldığı düşüncelerden sıyrıldı. Solène karşısında yaşı bir hayli ilerlemiş bir kadın bulacağını düşünürken kendisi gibi kırk yaşlarında, kısa saçlı kadın; elini kuvvetle sıktı. Onu salon görevi gören geniş bir lobiye davet etti. Son derece aydınlık olan mekânda bitkiler, hasır koltuklar ve kuyruklu bir piyano vardı. Tavandaki büyük pencere sayesinde ışık bütün salona yayılıyordu. İnsana iyi hissettiren, sıcak bir atmosferi vardı. "Burası sığınmaevinin kalbi," diye

T.me/Cinciva

açıkladı Müdire Hanım. "Sığınmaevinde ikamet eden kadınlar sohbet etmek için sık sık burada toplanıyorlar. Bazen de çeşitli etkinlikler düzenliyoruz." Solène'e de çalışmak için buraya yerleşmesini tavsiye etti; burada, bir büroda bulunmasına kıyasla çok daha fazla ulaşılabilir olacaktı. Ona ortak kullanım alanlarını gezdirmeyi teklif etti –özel alanları ve odaları kimseye göstermiyorlardı. Spor salonuna yöneldiklerinde üzerinde fosforlu bir kazak ve açık renk kot pantolon olan genç bir kadın öfkeyle Müdire'nin yolunu kesti. Böyle devam edemezdi, Teyzeler yine gece yarısına kadar gürültü yapmışlardı. Başka bir kata geçmek istiyordu, daha fazla dayanamıyordu! Genç kadının gergin yüzünde yorgunluğun izleri vardı. Müdire şu an müsait olmadığını söyleyip Teyzeler'le konuşacağına dair söz verdi. Stüdyoların dağılımına gelince, bu konuyu daha önce de konuşmuşlardı, Cynthia yönetmeliği biliyordu. Genç kadın öfkeyle homurdanıp uzaklaştı. Müdire Solène'den onu beklettiği için özür diledikten sonra sığınmaevi hayatının bazı kadınlara zor geldiğini açıkladı. Farklı kişiliklerle baş etmek, çıkabilecek çatışmaları yatıştırmak gerekiyordu. Kültür farklılıkları ve iç içe yaşamak, ister istemez gerilim yaratıyordu. Saray'daki kadınların her birinin hayat hikâyesi farklıydı. Çoğu zaman yaşadıkları çevreden, ailelerinden kopmuşlardı. Yeniden ayağa kalkmaları, toplumla barışmaları için yardım etmek gerekiyordu. Her ne kadar birlikte yaşamak güzel bir fikir olsa da gerçekte işler o kadar kolay olmayabiliyordu.

Spor salonu günün bu saatinde boştu. Oldukça geniş ve yeni boyanmış olan salondaki aynalar ortama bir dans salonu havası veriyordu. Bir kenarda son model spor aletleri vardı. Solène çok uzun süredir bir spor salonuna ayak basmamıştı. Eskiden spor yapıyordu, hatta oturduğu mahalledeki Club Med Gym'e abone olmuştu ancak avukatlık bürosundaki işi

T.me/Cinciva

bütün zamanını aldığından uzun süre devam edememişti. Müdire onu birkaç kitap rafının karşı karşıya durduğu geniş bir kütüphaneye götürdü. "Sığınmaevi sakinlerine kitap okutmakta güçlük çekiyoruz," diye itiraf etti. "Birkaç tanesi arada bir okuyor ama çoğu hiç okumuyor." Bu biraz da dil engeli yüzündendi, bazıları Fransızcayı iyi bilmiyordu. Arzu edenler için haftada iki gün Fransızca dersi veriyorlardı.

İçinde iki piyano olan müzik salonundan, toplantı salonlarından ve eski bir çay salonundan geçtikten sonra devasa boyutlarda bir resepsiyon salonuna vardılar. Müdire bu alanın uzun yıllar halk lokantası olarak kullanıldığını belirtti. Bütün mahalle halkı burada yemek yiyormuş. Artık sadece özel günlerde kullanılıyormuş. Örneğin, her yıl Noel yemeği burada düzenleniyormuş. Geri kalan zamanlarda ise çeşitli organizasyonlar için kiralıyorlarmış. Bazı tekstil markaları sezon sonu indirimli satışlarını burada yapıyormuş. Ayrıca Fashion Week sırasında defile düzenlemek için kiralandığı da oluyormuş. Solène şaşkınlığını gizlemedi. Kadınların güçlükle üzerlerine giyecek bir şey buldukları bu yerde büyük modacıların defilelerini düzenlemek biraz abes değil miydi? Müdire gülümsedi. "Tepkinizi anlıyorum," dedi. "Ama bazı markalar ellerinde kalan giysileri cüzi bir fiyata elden çıkarıyorlar. Üstelik sığınmaevindeki kadınlar defilelere katılmaktan memnun oluyorlar. Ayrıca sığınmaevinin kapılarını dışarıdakilere açmak için de bir fırsat oluyor. Gerçek çeşitliliği yaratmak, farklı kültürleri ve gelenekleri bir araya getirmek değil; burada zaten doğal olarak öyleler. Gerçek çeşitliliği yaratmak, dışarıdaki hayatı Saray'a sokmak."

Ardından, "Sığınmaevinin organizasyonu bir hayli karmaşık," diyerek devam etti. Binada farklı kurumlar bir arada bulunuyordu. Her birinde tuvalet ve banyo bulunan üç yüz elli stüdyo dairelik bir rezidans kısmı vardı. Bazı stüdyolar küçük

T.me/Cinciva

bir mutfağa sahipti, diğerleriyse ortak mutfağı kullanıyordu. Cüzi bir kira karşılığında bu stüdyolarda tek başına yaşayan kadınlar, devletten işsizlik sigortası veya sosyal yardım parası alıyorlardı. Yan tarafta acil durumlarla ilgilenen Barınak ve İstikrar Merkezi vardı. "Yasal durumu karmaşık" kişilere kayıtsız şartsız barınak sağlıyorlardı. Yani *kaçak göçmenlere.* Büyük çoğunluğu çocuklu kadınlardan oluşuyordu. Göçmen Barınma Merkezi'nde kendilerine ayrılan kırk oda vardı. Girişler siyasi bağlama göre değişiyordu; son günlerde Sahra altı Afrika ülkelerinden, Eritre ve Sudan'dan gelen göçmenler çoğunluktaydı. Nihayet kısa bir süre önce de çiftler ve çocuklu aileler için yirmi konutluk küçük bir pansiyon açılmıştı.

Sığınmaevinde toplamda dört yüzden fazla kişi kalıyordu. Ayrıca sosyal hizmetler çalışanlarından, okul öncesi çocuk eğitmenlerinden, temizlik görevlilerinden, idari memurlardan, muhasebecilerden ve teknisyenlerden oluşan elli yedi kişilik ekibi de unutmamak gerekirdi. Solène çok etkilenmişti. Burası Babil Kulesi gibiydi. Bütün dinler, diller ve gelenekler bir aradaydı. Müdire, "Bir arada yaşamak her zaman kolay değil," diyerek devam etti. Dört yüz kadın, bir hayli gürültü patırtı demekti. Konuşuyor, kapıları çarpıyor, şarkı söylüyor ya da bağırıyorlardı. Bazen de kavga ediyorlardı. Hakaretler havada uçuşuyor, sonra da barışıyorlardı. Komşulardan sürekli şikâyet geliyordu. Yan binanın sahipleri sık sık resepsiyona şikâyet mektupları bırakıyordu. Müdire gerginlikleri elinden geldiğince gidermeye çalışıyordu. Komşulardan bazıları durumu kabullenirken bazıları da taşınmayı tercih ediyordu.

Solène'e girişteki hole kadar eşlik ederken, burasının bir cennet olmasa da en azından başlarının üzerinde bir çatı olduğunu söyledi. Saray'da güvendeydiler. Kadınların çoğu burada ortalama üç yıl kalıyordu, çok daha uzun süre kalanlar da oluyordu. Sığınmaevindeki kadınların biri tam yirmi beş

T.me/Cinciva

yıldır buradaydı. Gitmeye hazır olmadığını söylüyordu. Sığınmaevinin duvarları arasında kendini güvende hissediyordu.

Sığınmaevinden ayrılırken içi biraz olsun rahatlamıştı Solène'in. Tahmin ettiğinden daha hoş bir yerdi. Aydınlık ve hayat doluydu. Sonuçta haftada bir gün gönüllü çalışmak o kadar da kötü olmasa gerekti. Bütün yapacağı birkaç mektup yazmaktı. Psikiyatriste "Yaptım," diyebilirdi. Düşündüğü kadar zor bir iş değildi.

Dairesine dönerken oldukça hafiflemiş hissediyordu. Gece ilaç almadan uyudu.

Onu gerçekte neyin beklediğinden kesinlikle habersizdi.

T.me/Cinciva

5

Büyük gün gelip çatmıştı. Solène'in arzuhâlci olarak Saray'da ilk günüydü. Hazır bulunacağı saate Müdire ile birlikte karar vermişlerdi. Müdire perşembe akşamüstünü önermişti. Öğleden sonra zumba dersi vardı. Diğer akşamlar ise resim, jimnastik, Fransızca, şan, yoga, bilgisayar veya İngilizce dersi gibi pek çok etkinlik vardı. Perşembe akşamüstü iyi bir zaman dilimiydi.

Solène önce –avukatlıktan kalma bir refleksle– ajandasına bakması gerektiğini söylese de hemen fikrini değiştirdi. Perşembe uygundu. Bütün gün yapacak hiçbir şeyi olmadığını, haftalardır günlerini bomboş geçirdiğini itiraf etmedi. Güvenilir olmak için meşgul görünmek gerekiyordu, bu herkesin bildiği bir şeydi.

Sabah erkenden uyandı, bu ilk görevinde yalnız olacağı için gergindi. Léonard onu görevine tam olarak hazırlamamıştı. Sadece "Her şey gayet iyi olacak!" demişti o her zamanki coşkusuyla. Bu kadar iyimser olmasına kızıyordu. Ona, bu işi becerebileceğinden emin olmadığını itiraf etmeye cesareti

T.me/Cinciva

yoktu. Sığınmaevine yaptığı ziyaret en azından bir konuda içini rahatlatmıştı: Tahmin ettiği gibi döküntü bir yer değildi. Onu asıl endişelendiren şey, sığınmaevindeki kadınlarla nasıl iletişim kuracağıydı. Müdire başta mesafeli duracakları konusunda uyarmıştı onu. Saray'da yaşayanların durumunu bütün çıplaklığıyla anlatmıştı. Bunu, gözünü korkutmak için değil; onu neyin beklediğini bilmesi için yapmıştı. Bazı kadınlar çok hastaydı, bazılarının alkol ya da uyuşturucu problemi vardı, bazıları ise borç batağındaydı. Eski fahişeler, entegrasyon sürecindeki eski suçlular, malul işçiler, zor ve karmaşık göçmenlik sürecinden geçmiş kadınlar vardı. Hepsi şu veya bu şekilde yaşam mücadelesi veriyordu. Hepsi şiddetin ve kayıtsızlığın ne olduğunu gayet iyi biliyordu. Hepsi toplumun dışına itilmiş kadınlardı.

Solène her zamanki gibi tam saatinde vardı oraya. "Ziyaretçi" ziline bastıktan sonra Saray'a girdi. Akşamüstü büyük salon bir hayli sakindi. Afrika kökenli bir grup kadın hasır koltuklarda oturmuş çay içiyordu. Onların biraz ötesinde duran bir çift ise Solène'in anlamadığı bir dilde –Wolof ya da Svahili dilinde– sohbet ediyordu. Bir yaşlarındaki bir bebek ayaklarında çoraplarla fayans zeminde yalpalayarak yürüyordu.

Solène nereye yerleşeceğini bilemedi. Bir anlık tereddütten sonra gözüne köşedeki bir masa ile iki sandalyeyi kestirdi. Çantasından not defterini ve son model MacBook'unu çıkardı. Birden, böyle bir yerde bilgisayarını ulu orta sergilediği için kendinden utandı. Cep telefonları ve bilgisayarlar, zenginliğin yeni göstergeleriydi artık. Amerika'da yapılan bir araştırmaya göre, bir kişinin maaşının akıllı telefonuna bakılarak tahmin edilebildiğini okumuştu. Yaşam standardını gözler önüne sermek ne büyük bir kabalıktı. Bunu daha önce düşünemediği için kendine kızdı. Bir an için oradan kaçıp

T.me/Cinciva

saklanmak istedi. Ama çok geçti. Görev saati gelmişti.

Biraz ötede oturan Afrikalı kadınlar onu uzaktan soğuk bakışlarla süzdüler. Gıcır gıcır bilgisayarı ve marka çantasıyla burada ne işi olduğunu sorar gibiydiler. Sığınmaevinde yaşayan kadınlardan bazıları salondan geçerken umursamaz bir bakış atmakla yetindiler. Solène yanlarına gidip kendini tanıtmaya cesaret edemedi. Asansörden eli kolu alışveriş çantalarıyla dolu bir kadın çıktı. Solène'in ilk ziyareti sırasında gördüğü, resepsiyondaki koltuklardan birinde uyuyan kadındı bu. Tıpkı o günkü gibi bir sürü çanta taşıyordu yine. Bakışlarını salonda bir şey arar gibi gezdirdi. Solène kendisine müşteri çıktığını düşündü, birden nabzı hızlandı... Ama hayır. Kadın bir koltuğa yöneldi, çantalarını etrafına dizdikten sonra uzanıp yattı ve gözlerini kapatıp uykuya daldı.

Solène ne yapacağını bilemedi. Dakikalar geçip gidiyordu ama ne gelen vardı ne giden. Etrafına bakındı, duvarlardaki kabartmaları inceledi. Yerdeki fayans döşemeler tuhaf bir sembol oluşturuyordu; bir haç ve iki kılıçla süslenmiş, tepesine bir taç oturtulmuş büyük bir K harfiydi bu. Sembolün altında *Kurtuluş Ordusu* yazıyordu. Solène salonu incelemeye devam etti. Bir saksının arkasında örgü ören kısa saçlı bir kadın vardı, kadın o kadar zayıf ve sessizdi ki Solène şimdiye kadar varlığını fark etmemişti bile. Burnunun üstündeki küçük gözlükleriyle, ördüğü nervürlü kazağa gömülmüş gibiydi. İfadesiz bir yüzle seri bir şekilde şiş oynatıyordu. *Çok tuhaf*, diye düşündü Solène, yüzü sanki kartondan yapılmıştı. Sığınmaevinin ortasında, dünyada tek başınaymış gibiydi.

Nihayetinde, kendine neden burada olduğunu sormaya başladı. Müdire sığınmaevindekileri gelişinden haberdar edeceğini söylemiş, ancak görünüşe göre dediğini yapmamıştı ya da gelişi sığınmaevindeki kadınların umurunda değildi. Oysa

T.me/Cinciva

daha iyi bir karşılama ummuştu. Ne büyük bir zaman kaybıydı! Burada kimsenin ona ihtiyacı yoktu.

Salona eli kolu alışveriş torbalarıyla dolu, abanoz ağacı gibi simsiyah tenli bir kadın girdi. Çay içen grubun önünde durup biraz konuştuktan sonra yoluna devam etti. Arkasında, elinde bir paket Haribo şekeri tutan beş yaşlarında bir kız çocuğu vardı. İncecik örülmüş saçları rengârenk boncuklarla süslenmişti. Gözleri kömür karasıydı. Şaşkınlıkla Solène'e baktı, kendisini gören tek kişi oydu sanki. Davet edilmediği hâlde yaklaşıp bir süre sessizce üzerindeki kıyafeti, mantosunu ve önünde duran MacBook'u inceledikten sonra elindeki yarısı yenmiş şekerlemeyi uzattı. Solène bir an bocaladı; şaşırsın mı yoksa gülsün mü, bilemedi. Küçük kız hediyesini verdikten sonra annesinin ardından asansörlere doğru gidip gözden kayboldu. Solène şaşkınlık içinde, elinde şekerlemeyle kalakaldı. Gidip çöpe atmak istedi ama yerinden kıpırdamadı. Küçük kız ona bir hediye vermişti. Hoş geldin hediyesiydi bu. Sonunda şekerlemeyi bir mendile sarıp mantosunun cebine koydu.

Duvardaki saate baktı, neredeyse yedi olmuştu. Bir saatlik görevi, kimse onu görmeye gelmeden bitmişti. Solène içini çekti. Koca bir sıfır! Hayal kırıklığı içinde bilgisayarını kapatıp not defterini çantasına yerleştirdi. İyileşmesine yardımcı olacak gönüllü iş bu muydu yani? Şaka gibiydi. Tam kalkmaya hazırlandığı sırada, ardında sürüklediği tekerlekli pazar arabasıyla yaşlı bir kadın belirdi. Doğruca Solène'in yanına geldi ve selamı sabahı boş verip "Mektup okuyan siz misiniz?" diye sordu köpeğin önüne kemik atar gibi. Fransızcayı ağır bir aksanla konuşuyordu, Slav veya Rumen olmalıydı. Solène hazırlıksız yakalanmıştı. "Görevim mektup yazmak," diye yanıtladı onu. "Ama okuyabilirim de tabii..." Kadın pazar

T.me/Cinciva

arabasını açıp içinden bir tomar mektup çıkardı. Resmî makamlardan gelen antetli zarflardan kartpostallara, prospektüslerden reklamlara kadar ne arasan vardı. Pazar arabası ağzına kadar doluydu. Hepsini şaşkınlıktan gözleri fal taşı gibi açılmış Solène'in önüne boşalttı: "Oku bana. Lütfen!"

Solène bu durumdan kurtulmanın bir yolunu bulmaya çalıştı: "Yapamam... Hepsini okuyamam... Kartpostalları okuyabilirim isterseniz..." Yığının içinden birkaç kartpostal çıkardı ama birden çaresizlikle durdu... Kiril alfabesiyle yazılmışlardı. Solène, kenarları kıvrılmış kartın üstündeki pula baktı; Sırbistan'dan gönderilmişti. Bütün kartlar aynı elden yazılmıştı, ailesinden biri ya da bir arkadaşı olmalıydı. "Üzgünüm, bu dili bilmiyorum," dedi sonunda. Kadın hiçbir yorumda bulunmadan kartları toplayıp alışveriş arabasına geri koyduktan sonra çeşitli kamu kurumlarından gelen mektupları uzattı. Solène aile yardım kurumundan gelen bir zarfı açtı. Aile yardımı alabilmesi için bir belge göndermesi isteniyordu. Kadına mektubun içeriğini açıklamaya çalıştı ama kadın onu dinlemeden mektubu alıp alışveriş arabasına koydu. Bir cep telefonu operatöründen gelen ve birikmiş faturaların bir ay içinde ödenmemesi hâlinde hattının kesileceğini açıklayan ikinci mektubu da aynı şekilde alışveriş arabasına koydu. Mektubun üzerindeki tarih bir yıl öncesine aitti... Solène kadına, göndermesi gereken belgeleri ve ödemesi gereken miktarları bir kâğıda not etmeyi önerdi. Kadın başını salladı. Parmağıyla alnını gösterip "Hatırlıyorum," dedikten sonra zarfı yine alışveriş arabasına koydu. Solène on tane daha zarf açtı. Kadın reklam broşürlerini de okumasını istedi. İndirimli gözlük, panjur, akıllı telefon, DVD oynatıcısı, alarm sistemi, oyuncak reklamları; çeşitli mağazalardaki indirim broşürleri vardı. Alakasız ve gereksiz bir sürü broşür...

T.me/Cinciva

Solène duvardaki saate göz atınca kadınla tam iki saat geçirdiğini gördü. Daha fazla dayanamayacaktı. Çay içen grup ve örgü ören kadın gitmişti, salonda kimse kalmamıştı. Sırbistanlı kadının gitmeye niyeti yok gibiydi. Solène, "Başka bir sefer bitiririz," dedi. "Artık gitmem gerekiyor." Kadın itiraz etmedi. Açılmamış zarfları ve reklam broşürlerini alıp pazar arabasının içine, okunmuş mektupların arasına koyduktan sonra teşekkür dahi etmeden uzaklaştı. Solène hayal kırıklığı içinde mantosunu giyip çıkışa yöneldi. Ne tuhaf bir ilk gündü. *En azından bir kişiye yardımcı olabildim*, diye düşündü, en hafif tabirle tuhaf denebilecek bu ilk seansa bir anlam vermeye çalışarak.

Binadan çıkarken Sırp kadının, pazar arabasının içindekileri binanın girişindeki bir çöp kutusuna boşalttığını gördü. Solène, ağzı şaşkınlıktan bir karış açık, bakakaldı.

Saat dokuzu gösteriyordu. Saray'daki ilk görevi sona ermişti.

T.me/Cinciva

6

"Neye yarar? Bir daha oraya gitmenin ne anlamı var?"

Léonard, Saray'daki ilk seansının nasıl geçtiğini sormak için aramıştı. Solène ona öfke dolu bir sesle cevap vermişti. Zamanını boşa harcamıştı! Saray'daki kadınların bir arzuhâlciye ihtiyaçları yoktu. Yapacak başka işleri; içecek çayları, örecek kazakları vardı. Kendisini tamamen yok saymışlardı. Solène kendini gülünç, daha da kötüsü gereksiz hissetmişti. Yardımcı olduğunu zannettiği, ama sonra isteğinin ne kadar anlamsız olduğunu fark ettiği yaşlı Sırp kadından bahsetmiyordu bile!

Zamanını vermek, ne fikirdi ama... Birilerinin de vereceğiniz zamanı almayı kabul etmesi gerekiyordu! Suyu kılıçla kesmek gibi bir şeydi bu. Solène bir kez daha denemeyecekti. Bir daha oraya adımını atmayacaktı. Israra gerek yoktu.

Telefonun diğer ucundaki Léonard moralini bozmadı. Hayal kırıklığına uğramasını anlıyordu. İlk dönemlerde görevlendirildiği bir ilçe belediyesinde o da buna benzer durumlarla karşılaşmıştı. Solène'in cesaretini kaybetmemesi

T.me/Cinciva

gerekiyordu. Saray'daki kadınlar mesafeli ve kuşkucuydular ama zaten bu işi ilginç kılan da üstesinden gelmesi gereken bu zorluktu! Kadınların güvenini kazanması, onları ehlileştirmesi gerekecekti. Kuşkusuz, zaman alacaktı ama bunu başaracağından emindi. Ondan Saray'a ikinci bir şans vermesini istiyordu.

Léonard'ın tepkisi Solène'i yatıştırmak şöyle dursun, daha da sinirlendirmişti. Önlerinde diz çökecek değildi. Bunu yapmayı bilmiyordu. Üzgündü ama yanılmıştı, bu iş için doğru insan değildi ve görevi burada son buluyordu.

Bu sözler üzerine konuşmayı bitirip telefonu kapattı. İkinci kez ona baskı yapılmasına izin vermeye hiç niyeti yoktu. Léonard'ın iyimserliği sinirini bozuyordu. Her şeye rağmen koruduğu coşkusu, sürekli her şeyin iyi gideceğine dair inancı ne büyük budalalıktı. Hayır, her şey iyi gitmiyordu. Dünya, dönmesi gerektiği gibi dönmüyordu. Sığınmaevindeki kadınlar her şeyden yoksundu; paradan, bağdan, eğitimden, sevgiden. Kendisi de güzel bir daireye ve bankada üç ayrı tasarruf hesabına sahip olmasına rağmen hiç olmadığı kadar mutsuzdu. İlaç almadan ayakta duramıyordu. O yüzden, hayır, artık her şeyin yolunda olduğunu söylemeyi bırakmak gerekiyordu. Bu dünya berbat bir yerdi, gerçek buydu işte!

Léonard'ın baskısına boyun eğmek istemiyordu. Hayatı boyunca ondan beklenenleri yapmıştı. Anne babasını memnun etmek için avukat olmuştu. Jérémy için çocuk arzusundan vazgeçmişti. Artık kendi yolundan gitmenin, kendi arzularına odaklanmanın zamanı gelmişti. Nihayet, hayır demeyi öğrenmenin zamanı gelmişti.

Evet, kendi yolundan gidecekti, ama kendi yolu neydi? Kırk yaşında olmasına rağmen kim olduğunu bildiğinden bile emin değildi. Psikiyatriste gidecek ve ona gönüllü çalışmayı denediğini, ancak bu yolun kendisine uygun

T.me/Cinciva

olmadığını söyleyecekti. Ondan başka tavsiyeler ve başka ilaçlar isteyecekti.

Evden çıkmak için mantosunu üzerine geçirdiğinde eli cebindeki kâğıt mendile dokundu. İçinde küçük kızın ona verdiği yarısı yenmiş Haribo şekerleme vardı. Solène onu atmaya kıyamayıp boş bir reçel kavanozunun içine koydu. Küçük kızın bakışını hatırlıyordu. Bakışları onu sarsmıştı. Davranışı tarif edemeyeceği kadar çok duygulandırmıştı. Kendine, küçük kızın zor durumdaki kadınların kaldığı o sığınmaevinde ne işi olduğunu sormadan edemedi. Sığınmaevinin duvarları arasındaki hayatı neye benziyordu? Nereden geliyordu? Ne yaşamıştı? Neden kaçıp oraya sığınmıştı? Uzun zamandır mı orada yaşıyordu?

Léonard'ın telefonu kapatmadan önce söylediklerini düşündü; "Saray'a ikinci bir şans ver," demişti adam. Öfkesi geçmiş, yerini merak ve daha fazla öğrenme isteği almıştı. "Üstesinden gelmen gereken bir zorluk," demişti... Hem zaten Solène'in gelecek perşembe yapacak bir işi yoktu. Haribo şekerleme karşılığında ikinci bir şans vermek, makul bir alışveriş olurdu. Solène telefonunu eline alıp Léonard'a sadece iki harften oluşan bir mesaj gönderdi: *OK.*

Ertesi hafta Saray'ın kapısından içeri girdiğinde Afrikalı kadınlardan oluşan küçük grup yine aynı yerde oturuyordu. Aynı şekilde çaylarını yudumlarlarken Solène'e umursamaz gözlerle baktılar. Solène kararsızdı. Bir an ne yapacağını bilemeden durduktan sonra bütün cesaretini toplayıp yanlarına yaklaştı ve selam verdi. Kendinden emin bir sesle arzuhâlci olduğunu ve haftada bir gün buraya geldiğini açıkladı. İçlerinden, mektup veya herhangi başka bir şey yazdırmak isteyen olursa kendilerine yardımcı olmaktan büyük mutluluk duyacağını belirtti.

T.me/Cinciva

Kadınlar hiçbir tepki vermediler. Solène kadınların söylediklerini duyup duymadıklarını merak etti. Anlamadığı bir dilde aralarında bir şeyler konuştuktan sonra kafalarını sallayıp hiçbir şey olmamış gibi kaldıkları yerden sohbetlerine devam ettiler.

Solène önlerinde sap gibi kalakaldı. Yapmıştı. Kendini tanıtmıştı. Boş masalara yöneldi. Geçen seferki gibi ıssız bir köşeye çekilmeyecek, salonun ortasına yerleşecekti. Böylece herkes onu görecekti. Léonard, "Yerini almalısın," demişti. "Alana yerleşmelisin. Kendini dayatmayı bilmelisin." Solène avukatlık bürosunda çalışırken de bu tür saçmalıkları sık sık duyuyordu. Savunma esnasında inandırıcı olmak, bir müvekkil karşısında rotadan sapmamak... Bütün bunları öğrenmişti. Ama avukatken edindiği deneyim burada hiçbir işine yaramıyordu. Bir saraydan çıkıp başka bir saraya girmişti ve kurallar değişmişti. Kuralları yeniden belirlemek gerekecekti.

Yerine yerleşirken saksının arkasında, örgü ören kadının ince silüetini fark etti. Eli seri bir şekilde şişlerin üzerinde gidip geliyordu. Yeni bir işe başlamıştı, bebek hırkasına benziyordu. Solène yanına gitmeye çekindi. İçeri girdiğinde kadın örgüsünden kafasını kaldırıp bakmamıştı bile. Yüzü o kadar ifadesiz ki insan değildi sanki. Solène, *Pek insan canlısı gibi görünmüyor*, diye düşündü. Afrikalı kadınlarla yaptığı girişim tam bir fiyaskoyla sonuçlandığından ikinci kez aşağılanmaya hiç gerek görmedi.

Kadının yanına gitme fikrinden vazgeçip sandalyesine oturduğunda salonun öbür ucunda çay içen kadınlardan biri ayağa kalktı. Solène'in önüne dikilip cebinden buruş buruş olmuş bir kasa fişi çıkardı. Mükemmel bir Fransızcayla, her gün mahalledeki marketten alışveriş yaptığını söyledi. Bir gün önce aldığı yoğurt indirimde olduğu hâlde kasiyer hata

T.me/Cinciva

yapmış ve ondan iki avro fazla para almıştı. Kasanın önünde çok fazla müşteri olduğundan parasını iade etmeyi de reddetmişti. Parasını geri almak için market yönetimine mektup yazmak istiyordu.

Solène tek kelime etmeden kadının yüzüne bakarken bunun bir şaka olup olmadığını merak etti. Kadın ve çay arkadaşları onu mu deniyordu? Bir test, bir tür hoş geldin şakası mıydı? İki avro için mektup yazmak... Pul, mürekkep ve kâğıt parasını düşünce geriye neredeyse hiçbir şey kalmıyordu.

Ağzını açıp cevap vermeye hazırlandığı sırada kadın âdeta düşüncelerini okumuş gibi, "Ayda 550 avro kazanıyorum. Buranın kirasını ve faturaları ödedikten sonra yemek için pek bir şey kalmıyor," dedi. Solène dondu kaldı. Şaka falan değildi. Durum, yüzüne tokat gibi inen üç harfle açıklanabilirdi: *SYP*. Üç harften oluşan bu soyut kısaltma aniden ete kemiğe bürünmüştü. Altı rakamlı yıllık geliriyle Solène buna hiç hazır değildi. Birden kadının kendisini test ettiğini düşündüğü için utanç duydu, çok sefil hissetti. Yoksulluğun gerçek yüzü karşısında duruyordu. Gazete sayfasında, televizyon ekranında değil; burada, yanında, tam karşısındaydı. Ve bu yüz, bir cüzdandaki iki avroya benziyordu.

Solène hiçbir şey söylemeden kadının elindeki kasa fişini aldı. Konuyla ilgilenecekti. Bilgisayarını çıkarıp mektubu yazmaya başladı.

Akşam dairesine dönerken yeniden o anı ve bilgisayarında mektubu yazarken içini dolduran öfke dalgasını düşündü. Kasiyerin acelesi vardı; yeniden hesap yapmak istememiş, kadının parasını geri vermemişti. İyice düşününce, aslında kasiyere de kızamıyordu. Asgari ücretle, zor şartlarda çalışıyor olmalıydı. Çok hızlı olması gerekiyordu, duracak zamanı

---

* SYP: Sosyal yardım parası (*e.n.*)

T.me/Cinciva

yoktu. İki avroyu ya da bu çay sever kadını düşünecek durumda değildi.

Hissettiği öfke Solène'i şaşırtmıştı. Tanımlamakta zorlanıyordu. Bu öfkenin sadece o süpermarketin yönetimine yönelik olduğundan kuşku duydu. Öfkesi aynı zamanda kendisineydi de. Kendini küçük hayatı ve bireysel sorunlarına hapsetmiş, dünyadan habersiz biçimde yaşıyordu. Bazılarıysa açtı ve karınlarını doyurmak için sadece iki avroları vardı. Solène her ne kadar entelektüel boyutta farkında olsa da bugün bu gerçek, Saray'ın orta yerinde yüzüne bir tokat gibi çarpmıştı.

Hava kararmıştı. Solène metrodan çıkıp fırının önünden geçti. Evsiz genç kadın yine orada, her zamanki yerindeydi. İlk defa adımlarını yavaşlattı. Genç kadının önünde durup cüzdanını çıkardı ve içindeki bütün parayı kadının elindeki kâğıt bardağa boşalttı.

T.me/Cinciva

7

Paris, 1925

Blanche, Albin'in bütün itirazlarına rağmen buz gibi soğuk bu kasım akşamında sokağa çıktı. Albin çaresizlikle iç çekerken büfenin üzerindeki siyah beyaz fotoğrafa baktı. Yaklaşık kırk yıl önce bir bahar günü öğleden sonrası çekilmiş bir fotoğraftı bu. Blanche ile Albin, üzerlerinde Kurtuluş Ordusu üniformasıyla yan yana duruyorlardı. Ne gelinlik ne dantel ne de muslin duvak vardı. Blanche, üzerinde üniformasıyla evlenmek istemişti. Tıpkı bir asker gibi. Gurur dolu gözlerle dimdik objektife bakıyordu. Fotoğraftaki yüzüne bakarken Albin onun hiç değişmediğini düşündü. Ne aradan geçen yıllar ne de hastalık karakterinin gücünden bir şey eksiltmişti. Blanche'ı, tanıştıkları günkü o bitmek tükenmek bilmez enerjisinden hiçbir şey kaybetmemişti.

"Sosyetik Hanım", Ordu'ya katıldığı gün itibarıyla üstleri tarafından fark edilmeye başlamıştı. Gayreti, kararlılığı, yaratıcılığı takdirle karşılanıyordu. Yoksulların haklarını savunmak söz konusu olduğunda Blanche hiçbir engel

T.me/Cinciva

tanımıyordu. Gerektiğinde gazeteci oluyor, gerektiğinde sokakta şarkı söylüyor, gerektiğinde nutuk atıyordu. Ordu'nun dergisini satmak için göğsünde ve sırtında reklam afişleriyle sokakları katediyordu, sonraları derginin editörlüğünü de üstlenmişti. Caddelerde gitar ve tef çalıyordu. Sağa sola telefonlar ediyor, her türden yardım için dileniyordu: çamaşır, giysi, yiyecek, ayakkabı... "Her şeye ihtiyacımız var, hem de acilen!" Toplantılarda ve kurullarda söz alıyordu. Yoldan geçenleri durduruyor; restoranları, kafeleri turluyordu.

Birkaç sene önce Glasgow'da onu sorgulayarak içinde kurtuluş imanının ateşini yakan Mareşal, yakın muhafızları arasına katılmasını önermişti. Blanche onun yaveri ve sekreteri olmuştu. Yirmi bir yaşına girdiği gün yüzbaşı rütbesine getirilmiş ve Mareşal'e seyahatlerinde eşlik etmeye başlamıştı. Albin ile yolları da bir İsviçre seyahatinde kesişmişti.

O sırada Albin Peyron, Cenevre Askerî Okulu'nda öğrenciydi. Erken yol almış ve Ordu'ya katılanların ifade ettikleri gibi, henüz 14 yaşındayken "K"yı almıştı. 1888 senesinin bir aralık günü, diğer öğrencilerle birlikte Mareşal'in konferansına katılmıştı. Kürsüde genç bir yüzbaşı gözüne çarpmıştı. Kendini tamamen Mareşal'in konuşmasına kaptırmış olan Blanche, etrafındakilere bakmıyordu bile.

Albin'in ise gözü ondan başkasını görmüyordu. Blanche çok güzeldi, ilginç bir güzelliği vardı, henüz kendinin farkında olmadığı bir güzellikti bu. Siyah saçlarını, mat tenini, Halleluya şapkasının altındaki keskin bakışlarını uzun uzun inceledi. Her ne kadar askerî okul öğrencileri bu koca şapkalarla aralarında dalga geçseler de o gün zarif hatlı bu yüzü çerçevelerken Albin'in gözüne son derece zarif göründü. "Bu kim?" diye sordu yanında oturan kişiye. "Yüzbaşı Roussel," diye cevapladı yanındaki.

T.me/Cinciva

Blanche. *Onun* Blanche'ı.

Ne var ki bir süre sonra karısı olacak kadın onu fark etmedi bile. Ne o gün ne de sonraki günlerde... Albin seyahati boyunca kendisiyle yeniden karşılaşmak için çok çaba göstermiş ancak bütün uğraşları sonuçsuz kalmıştı: Blanche ona en ufak bir ilgi göstermiyordu. Yakışıklı çocuktu oysa. Uzun boylu, sarışın, siyah gözlü Albin; şen şakrak ve hayat dolu bir gençti. İki katlı otobüslerin tepesinde bağıra bağıra şarkı söyleyecek, babasının on sekizinci yaş gününde hediye ettiği büyük tekerlekli bisikletinin tepesinde son sürat yamaçlardan aşağı inecek kadar çılgın bir mizaca sahipti.

"Vazgeç," diye tavsiyede bulunmuştu bir arkadaşı. "Sana göre değil. Dediklerine göre bir yüzbaşıyla nişanını atmış. Ne koca ne de çocuk istiyormuş. Hayat boyu bekâr kalmayı seçmiş."

Bu uyarı, cesaretini kırmak şöyle dursun, açılması yasak bir kapı insanda nasıl merak uyandırırsa Albin'in merakını da öyle artırmıştı. Blanche'ın tutkulu bir insan olduğunu düşündü. Ve bu çok iyi bir şeydi. O da öyleydi. Bir akşam, sadece onu görebilmek için katıldığı bir konferans çıkışı nihayet onunla konuşabilmişti. "Sizi tekrar nasıl görebilirim?" diye sormuştu kalbi yerinden çıkacak gibi çarparken. Blanche şaşkınlıkla yüzüne bakmış ve bir adres vererek ertesi gün akşamüstü gelmesini söylemişti. Albin, yanakları yanarak ayrılmıştı kadının yanından. İçinden avaz avaz şarkı söylemek geliyordu. Ertesi gün verilen adrese gittiğinde Blanche'ın davetinin özel bir randevu olmadığını, önüne gelen herkesi çağırdığı bir toplantıya katıldığını anladığında büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı.

Toplantı salonundan çıkarken morali bir hayli bozuktu. Blanche sokakta arkasından yetişip onu incitmek istemediğini söylemişti. Erkeklerle kedinin fareyle oynadığı gibi

T.me/Cinciva

oynayan o kadınlardan değildi. Sadece onun beklentilerine cevap vermesi mümkün değildi. Hayatını Ordu'ya adamıştı. Hiçbir şey onu bu yoldan saptırmamalıydı. Asla bir anne, bir ev kadını olmayacaktı. Asla evlenmeyecekti.

Albin büyük bir hayal kırıklığına uğramış olmakla birlikte onu anlıyordu. Hayatını Ordu'ya adamasına saygı duyuyordu. Blanche, başka bir şey veremese de ona dostluğunu önerdi.

Albin teşekkür etti, ama hayır, yeterince arkadaşı vardı. Teklifiyle ilgilenmiyordu.

Blanche arkasından baktı. Kendine itiraf etmek istemese de genç adamda onu etkileyen bir şey vardı. Endamı mı, duruşu mu, yoksa gülüşü mü? Çılgın mizacının ardında yumuşacık bir kalbi olduğunu seziyordu. Başka bir hayatta, başka bir dünyada belki mümkün olabilirdi.

Ancak Blanche için bu dünyada ona yer yoktu maalesef.

Tam arkasını dönüp gitmek üzereyken genç adamın büyük teker bisiklete bindiğini gördü. Olduğu yerde donup kaldı. Daha önce bu aletlerden bahsedildiğini duymuştu. Albin'in arkasından koşup yetişti.

"Bekleyin!"

Genç adam şaşırmıştı. Blanche yaklaşıp aleti yakından incelerken bir yandan da bir sürü soru sordu: Bisiklet onun muydu? Kullanmayı biliyor muydu? Binmeyi nerede öğrenmişti? Bisikletin devasa boyuttaki ön tekerini inceledi. Selesinin yüksekliği bir buçuk metreydi, tepesine çıkmak bile başlı başına bir işti. Albin bisikletin üstünde kalabilmek için bayağı antrenman gerektiğini söyledi. Dengeyi sağlamak güçtü. Canavar bir hayli dengesizdi, sürmek için resmen akrobasi yapmak gerekiyordu. Blanche'ın gözlerinde bir kıvılcım çaktı. Toplu taşıma sistemi olmadığından çoğu zaman her yere yürüyerek gidiyordu. Böyle bir alet yolculuklarını kolaylaştırırdı.

T.me/Cinciva

Bu sayede çok fazla zaman kazanmış olurdu... Böylece Ordu'ya ayıracak daha fazla vakti kalırdı.

Kararını vermişti: Blanche öğrenmek istiyordu. Albin'i öğretmeni olması için ikna etmeye çalıştı. Sadece birkaç ders yeterli olurdu. Son derece sportmendi. Ergenlik döneminde ata binmiş, paten kaymış, kürek çekmişti.

Ne tuhaf bir kız, diye geçirdi içinden Albin. Ve ne kadar da kararlıydı. Bir kadının böyle bir alete binmesinin uygunsuz olacağını söyleyerek karşı çıktı. Blanche bir kahkaha attı. Neyin uygun olup olmadığı hiç umurunda değildi. Şayet umurunda olsaydı Ordu'ya katılmazdı. Mareşal'in de sık sık söylediği gibi o, fanusta saklanacak narin bir gül değildi. Bisiklete binmenin kadınların sağlığına zararlı olduğu konusundaki sözüm ona teorileri duymuştu. Hatta Doktor Tissié tam bir "kısırlık makinesi" olduğunu söylüyordu. *Bisiklet Kullanan Kadının Hijyeni* adlı eserinde düzenli olarak bisiklet kullanan kadınlarda "ülserleşmeler, kanamalar, hastalıklar ve enflamasyonlar" görüldüğünü açıklıyor; bu kadınları "ağır yaralı" olarak tanımlıyordu.

Blanche *yaralı* değildi. Kendini, iddia edildiği gibi *zayıf* cins olarak görmüyordu. Kadınları hor görüp boyunduruk altında tutmaktan başka bir amacı olmayan bu söylemleri hiç mi hiç umursamıyordu. Bu aleti en az bir erkek kadar iyi kullanabilirdi ve bunu kanıtlamaya hazırdı. Albin ne diyeceğini bilememişti. Bisikletin tehlikelerinden bahsetti ki bu konu basında da oldukça geniş bir şekilde yer almıştı. Ön tekerin çok büyük oluşu nedeniyle çok fazla hız yapıyor ve pek çok kazaya sebep oluyordu. Blanche'ın kendisinden daha inatçı olduğunu bilmiyordu –bunu ilerleyen yıllarda anlayacaktı. Blanche her argümanını bir bir çürütünce teslim olmaktan başka çaresi kalmamıştı.

T.me/Cinciva

Gelgelelim bir sorun vardı: Blanche'ın etekle pedal çevirmesi zordu. Pantolon daha uygun olurdu ancak kadınların pantolon giymesi yasaktı. Toplumda "kılık değiştirmek" olarak addedilen bu davranış kanunen yasaktı. Bunun için istisnai durum belirtip karakoldan özel izin almak gerekiyordu. 1888 senesinin bu son ayında Albin, bu yasağın *kısmen* kaldırılması için –kadının *bir bisikletin gidonunu* veya *bir atın dizginlerini* elinde tutması koşuluyla– bir genelgenin oylamaya sunulmak üzere olduğundan habersizdi. Küçük bir devrim, bisiklet ve pantolon görünümünde küçük bir özgürleşme yoldaydı.

Tek derdi bu olsundu, Blanche uygun bir giysi bulacaktı! Kanunun ve engellerin canı cehennemeydi! Böylece oracıkta randevulaşıldı.

Ertesi gün şehrin dışındaki tenha bir sokakta buluştular. Düzlük arazideki bu toprak yol gayet uygun bir antrenman alanıydı. Blanche üzerine at binerken giydiği tuniği giymişti. Albin genç kadını şaşkınlık ve alay karışımı bakışlarla süzdü. Blanche onu selamladıktan sonra başındaki Halleluya şapkasını çıkarıp bir ağacın altına bıraktı, zarar görmesini istemiyordu. Yaklaşıp bisikleti meydan okuyan bir edayla inceledi.

Albin bisikletin üzerine çıkmasına yardımcı olmak için elini uzattı. Blanche elini tuttu, bu eli bir ömür boyu tutacağını henüz bilmiyordu. O an aralarındaki, bir bisiklet dersinden çok daha fazlasıydı; bir ortaklığın başlangıcı, bir ikilinin doğuşuydu bu.

Tekerlekler dönmeye başlayınca Blanche yalpaladı, dengesini korumakta güçlük çekiyordu. Bir iki metre gittikten sonra yere düştü. Albin hemen yanına koştu. Blanche hiçbir şey olmamış gibi hemen ayağa kalkmıştı, telaşa gerek yoktu. Üzerindeki ceket yırtılmış, kolları soyulmuştu ama önemli değildi, yeniden binecekti. Bir kere, iki kere, üç kere... Blanche her

T.me/Cinciva

seferinde düşse de cesareti kırılmıyor, hemen yeniden ayağa kalkıyordu. Başarmak istiyordu.

Başaracaktı.

Albin genç kadının inadına çok şaşırmıştı.

Bir saat düşüp kalktıktan sonra nihayet pedal çevirmeyi başarmıştı. Bisiklet gittikçe hızlanırken bir zafer çığlığı attı.

Bisikletin üzerindeyken içini o güne kadar tanımadığı sonsuz bir özgürlük duygusu doldurmuştu. Hareketlerinden, hızından, yönünden bir tek kendisi sorumluydu. Hayatını da tıpkı böyle yönlendirmek istiyordu: engelsiz, saçlarını rüzgârda savurarak. Bisikletin tepesinden dünya, gözüne çok farklı görünüyordu. Ve bugün burada, bu ıssız yolda, henüz tanıştığı bu adamın yanında her zamankinden çok daha güzeldi. Onun pedal çevirişine bakarken Albin'in emin olduğu bir şey vardı: Hayatını bu eşsiz kadınla geçirmek istiyordu. Her şeyini seviyordu. Azmini, kurallarını, toplumun bakışını önemsemeyişini, gücünü ve o tuhaf neşesini. Onun hakkındaki her şeyi bilmek, onunla her şeyi paylaşmak istiyordu.

Bisiklet aniden yalpaladı ve Blanche bütün hızıyla yokuş aşağı inmeye başladı. Albin'in yüzü korkudan bembeyaz oldu, ona nasıl frene basacağını göstermemişti! Düşmeden önce yakalamak için arkasından koşmaya başladı. Alet iyice hızlanmıştı. Blanche nihayet freni bulup bütün kuvvetiyle sıkınca bisikletin tekeri kilitlendi. Genç kadın öne doğru uçup havada yarım daire çizdikten sonra sırtüstü yere düştü.

Blanche'ın, Albin'in hayatına girişi böyle oldu.

Endişeyle hemen yanına koştu. Kendine kızıyordu, binmesine izin vermemeliydi, bisiklet çok tehlikeliydi... Blanche'ın her tarafı morluklar içindeydi, üzerindeki tunik yırtılmıştı ama kırığı, çıkığı yoktu. Genç adama elini uzatırken ona teşekkür etti, hayatı boyunca kendini bugünkü kadar özgür hissetmemişti.

T.me/Cinciva

Albin'in nutku tutulmuştu. Blanche birazdan gidecekti. Halleluya şapkasını başına geçirip yok olacaktı. Cenevre'deki görevi sona ermişti, ertesi gün trenle Paris'e dönecekti. Hikâyeleri burada, bu toprak yolda, daha başlamadan son bulacaktı ve genç kadını nasıl alıkoyabileceğini bilmiyordu. Ona söylemek istediği çok şey vardı ama söyleyemiyordu. Ona kendisini bir yıl sonra, on yıl sonra, yirmi yıl sonra da yanında gördüğünü söylemek istiyordu. Ona hayat boyu eşlik edecek erkek olmak istediğini. Onu kısıtlamaya çalışmayacağını, özgürlüğüne ve savaşına saygı göstereceğini. Dahası, bütün bunları onunla paylaşacağını. Birlikte büyük işler yapacaklarını, büyük projelere imza atacaklarını... Henüz on dokuz yaşında olsa ve hayat hakkında hiçbir şey bilmese de şundan emindi: Onunla olmak istiyordu, şimdi ve hayatının geri kalanında...

Aklına üşüşen ve kafasının içinde dönüp duran kelimeler bir türlü ağzından çıkmıyordu. Blanche uzaklaşmaya başlamıştı bile.

Arkasından koşup bütün gücüyle haykırdı: "Evlenin benimle!"

Buna kesinlikle önceden hazırlanmamıştı.

Genç kadın şaşkınlıkla arkasına döndü. Doğru duyup duymadığından emin değildi. Cüreti karşısında kendisi de bir hayli şaşırmış olan Albin tekrar etti: "Evlenin benimle."

Blanche şüpheyle yüzüne baktı. Dalga geçer gibi bir hâli yoktu. Gerçeği söylemek gerekirse Albin hayatında hiç olmadığı kadar ciddiydi. Yanına gitti. Her şeye razıydı. Düşüncelerini, sözlerini; davanın kendisinden önce, ondan önce gelmesini, her şeyi kabul ediyordu. Evlilikleri bir hapishane, bir kölelik değil; bilakis, bir ortaklık olacaktı. Blanche kocasına boyun eğen bir kadın, çalışmayan bir anne değil; kocasının yanında savaşan bir savaşçı olacaktı. Sadece karı koca değil; silah arkadaşı, iki asker, müttefik olacaklardı.

T.me/Cinciva

Bugün elinde beyaz eldivenlerle parmağına bir yüzük takamıyor olsa da ona, evliliğin çok ötesinde bir birliktelik, ortak bir yaşam projesi sunuyordu. Seçtikleri dava adına el ele yürüyecekleri bir yol sunuyordu. Elbette bu yolda engeller belirecek; hayal kırıklıkları, bıkkınlıklar, tartışmalar ve anlaşmazlıklar yaşanacaktı. Ama zaferler de olacaktı. Bundan emindi. Blanche da tıpkı onun gibi çok güçlü bir karaktere sahipti. Harlı bir ateşle yanıyordu içi. Birlikte daha da güçlü olacaklardı. İnsan tek başına fazla uzağa gidemezdi...

Albin bütün bunları bir solukta söylemişti. Blanche şaşkınlıkla yüzüne baktı. O an genç adamın içini bütün çıplaklığıyla gördü, ilk kez böyle bir şey yaşıyordu. *Bu adam benim gibi*, diye düşündü. *Aynı hamurdanız.* Akşam serinliğindeki bu ıssız yolda alter egosuyla karşılaştığını, ruh ikizini bulduğunu anlamıştı.

Hiç düşünmeden kararını verdi. Bekârlık yeminini ve Evangeline ile içtikleri andı unutup bir solukta, o her şeyi değiştirecek kelimeyi söyledi: "Evet."

Birlikte yürümeye evet.

Birlikte savaşmaya evet.

Arkadaşın, partnerin, ortağın olmaya evet.

Hayatım boyunca yanında savaşmaya evet.

Evet, istiyorum.

İleri!

Blanche ile Albin 30 Nisan 1891'de, bütün hazırlıklarını kendilerinin yaptıkları bir törenle evlendiler. Salona Kurtuluşçu arkadaşlarının eşliğinde, teflerle girdiler. Ardından *Fransa Ulusal Marşı* çalmaya başladı. Nikâhları Ordu'nun Kan ve Ateş amblemli bayrağı altında kıyıldı.

Birliktelikleri kırk iki yıl sürecekti. Albin o gün, o toprak

T.me/Cinciva

yolda Blanche'a verdiği sözü tutacaktı. Evliliklerinin her anı bir ortaklık olacaktı.

1925 senesinin bu kasım akşamında Blanche elli sekiz yaşındaydı. Yağan karın altında Paris sokağında yürüyen karısının ardından bakarken Albin, onun hâlâ o özgür ve azimli kadın olduğunu; bisikletin tepesindeki o inatçı, genç yüzbaşı olduğunu düşündü. İnatçılığı Tanrı'nın bir lütfuydu, hiç durmadan ilerlemesini sağlayan bir motordu.

Blanche hastaydı ama hâlâ hayattaydı.

Ve daha gerçekleştirecek sayısız büyük projesi vardı.

T.me/Cinciva

8

Paris, bugün

Başını akıllı telefonuna gömmüş olan Solène, önünden akıp giden metro istasyonlarını görmüyordu. Telefonunda "Kadınlar ve Yoksulluk" adlı bir makale okumuştu. Son zamanlarda bu konuyla daha yakından ilgilenir olmuştu. Anketin sonucu son derece ürkütücüydü: Yoksulluğun ilk kurbanları kadınlardı ve en çok sosyal yardım parasından faydalananlar yine kadınlardı. Bir işte çalıştıkları hâlde fakir insanların %70'ini kadınlar oluşturuyordu. Gıda bankalarına başvuran kişilerin yarıdan fazlası bekâr annelerdi ve son dört yılda bu sayı her geçen gün artarak iki katına çıkmıştı. Sığınmaevlerine başvuran çocuklu kadınların sayısı da giderek artıyordu.

Solène başını telefonundan kaldırdı, okudukları onu sarsmıştı. Metro, Charonne istasyonunda durmuştu. Burada inecekti. Kendini aceleyle perona atıp sokağa çıktı. Marketin önünden geçerken çay içen gruptaki kadın için yazdığı mektubu düşündü. Bir sonraki perşembe günü yeniden Saray'a

T.me/Cinciva

gittiğinde Solène kadını yine orada, arkadaşlarıyla birlikte her zaman oturdukları yerde buldu. Kapıdan girdiğini görünce hemen ayağa kalkıp yanına geldi ve "Paramı geri verdiler," dedi.

Solène bu zaferi kocaman bir gülümsemeyle karşıladı, incir çekirdeği kadar küçük ama aynı zamanda çok büyük bir zaferdi. İki avroluk bu zafer yüreğine su serpti. İçinde küçük bir kıvılcım çaktı. Kazandığı bütün o davaları, tarafların tıpkı bir ragbi maçındaki oyuncuların çekiştirdikleri top gibi aralarında döndürdüğü milyonlarca avroyu düşündü. Müvekkillerinin elde ettikleri servetleri, avukatlık bürosunun baş döndürücü saat ücretlerini, şampanyaların su gibi aktığı davetleri, gittiği kalburüstü yerleri... Bugüne kadar sayısız zafer kutlamıştı ama hiçbiri onu gerçekten mutlu etmemişti. Daima bir adım geride, duygularından kopuk ve sanki uyuşmuş gibiydi. Bu seferki zafer ona farklı bir duyguyu yaşattı: Kendini ait olduğu yerde hissetme duygusunu. Doğru zamanda ve doğru yerde olma duygusunu.

Kadın ona teşekkür etmedi. Solène'in yerleştiği masanın üzerine bir fincan çay bırakmakla yetindi.

Solène salonun ortasındaki masasında şekerli sıcak çayını içerken içinden, geri aldıkları iki avroyu kutladı. Bugüne kadar tattığı bütün şampanyalardan çok daha lezzetli olan çayını, her yudumun tadını çıkararak içti.

Saray'ın kapısından içeri girdiği ilk günün üzerinden bir ay geçmişti. Artık alışmaya başlamıştı. Léonard haklıydı: Sığınmaevindeki kadınlar temkinliydiler; onları ehlileştirmek, varlığınızı onlara kabul ettirmek gerekiyordu. Solène sığınmaevi sakinlerini varlığından haberdar etmek için inisiyatif kullanıp girişteki hole hazırladığı küçük afişleri asmıştı.

T.me/Cinciva

Bugün çay içen gruptaki kadınlar ona selam vermişlerdi. Örgücü kadın başını kaldırıp bakmamıştı bile, aksi olsa şaşırırdı zaten. Alışveriş çantalarıyla dolaşan kadın, başı göğsüne düşmüş hâlde, bir köşede uyukluyordu. Artık kendisine ait olan çalışma masasında otururken Sırp kadının elinden düşürmediği pazar arabasıyla ona doğru yaklaştığını görünce Solène'in rengi attı. Yeni bir işkence seansına hiç hazır değildi. Yapacak daha önemli işleri vardı, en azından öyle umuyordu. Tıpkı saksının ardına gizlenen örgücü kadın gibi, o da bilgisayarının arkasına gizlenmeye çalıştı. Çok geçti, Sırp kadın onu görmüştü. Dosdoğru yanına gelip sorgusuz sualsiz karşısındaki sandalyeye oturdu. Solène hoşnutsuzluğunu belli etmemeye çalıştı. Diplomatik olmaya gayret ederek bugün okumaya vakti olmadığını açıkladı. Aslında burada yazmak için bulunuyordu. Evet, kendisi bir arzuhâlciydi. Bu kelimeyi kendi ağzından duymak tuhaf geliyor; meşruiyetine inanmıyormuş gibi, söylemekte zorlanıyordu. Sırp kadın kafasını salladı; yazmak... o da olurdu tabii. Zaten onun da bir mektup yazmaya ihtiyacı vardı. Elizabeth'e mektup yazmak istiyordu. Ama adresini bilmiyordu.

Solène içinden, *Bir bu eksikti*, diye geçirdi. Yine başına bela alacaktı... Sırp kadın boşu boşuna vaktini çalıyordu. Solène zamanını daha gerekli işler için kullanmayı tercih ederdi. Buna rağmen kestirip atamadı.

"Bir yakınınız veya bir arkadaşınız mı?" diye sordu. Sırp kadın kafasını salladı. "Hayır, Elizabeth işte. II. Elizabeth. İngiltere Kraliçesi. İmzalı bir fotoğrafını istiyorum," dedi. "Elimde çoğunun imzalı fotoğrafı var ama onunki yok."

Solène bir süre dehşet içinde bakakaldı. Her şeyden yoksun bu kadının; sığınmaevinde kalan, sığınmaevi müdiresinden acılarla, yıkımlarla, şiddetle dolu, savaşın, tecavüzlerin,

T.me/Cinciva

fahişeliğin paramparça ettiği hayat hikâyesini dinlediği bu kadının istediği tek şey imzalı bir kâğıt parçasıydı.

Solène ne cevap vereceğini bilemedi. Kadının isteği karşısında şaşırdığı kadar sarsılmıştı da. Sırp kadının aklını kaçırmış gibi bir hâli yoktu. Sadece kendine ait bir dünyaya kapanmış gibiydi, yaşadığı onca zorluktan sonra kendini korumak için böyle bir dünya inşa etmiş olmalıydı.

Solène bunun boş bir girişim olacağını; İngiltere Kraliçesi'nin, mektubuna cevap vermeyeceğini söylemek isterdi. O, sarayda kalıyordu; bu Saray'la hiçbir benzerliği olmayan gerçek bir sarayda. O; çocukların, annelerinin gözleri önünde bombayla parçalanmadıkları, kadınların fuhuş çetelerine satılmadan önce toplu tecavüze uğramadıkları bir dünyaya doğmuştu. Onun acılarının, hayatının, her yere tıpkı pazar arabası gibi sürüklediği yaralı bedeninin Elizabeth'in umurunda olmadığını söylemek isterdi. Ona bütün bunları söylemek isterdi, ama söylemedi.

Sonuçta neden olmasındı? İngiltere Kraliçesi'ne mektup yazmak, iki saat boyunca prospektüs ve reklam broşürü okumaktan iyiydi. Solène, MacBook'unu açıp yazmaya başladı.

"Cvetana için," diye belirtti Sırp kadın, "C ile yazılıyor."

Solène nereden başlayacağını bilemedi. *Sevgili Kraliçe Elizabeth...* Biraz fazla laubali değil miydi? Silip yeniden başladı. *Majesteleri?* Nasıl dendiğini bilmiyordu. On beş yıllık avukatlık hayatı boyunca nezaket ifadelerini öğrenmiş olsa da bunu bilmiyordu. Protokol konusunda fazla bilgili olduğu söylenemezdi. *Kraliyet ailesiyle ilgili programları daha sık seyretmeliyim,* diye düşündü alayla. İnternette kısa bir araştırma yaptıktan sonra ağdasız bir dil kullanmakta karar kıldı; *Majestelerinin en derin saygılarımı kabul buyurmasını rica ederim* ya da *naçizane hizmetkârınız olmaktan minnet ve onur*

T.me/Cinciva

duyarım gibi şaşaalı formüllere girmemekte fayda vardı. Bu tür cümleler *Buckingham Sarayı*'nın ruhuna uygun olmakla birlikte, *Kadın Sarayı*'nın ruhuna pek uygun değildi.

Solène mektubu bitirdikten sonra yüksek sesle okumaya başladı. Cvetana başını olumsuz anlamda salladı. *Olmamıştı. İngilizce yazması gerekirdi.*

Solène şaşkınlıkla okumayı kesti. Kadının ikazı son derece mantıklıydı. İngiltere Kraliçesi'ne İngilizce yazılırdı, bu çok açıktı.

Tam o sırada otuzlu yaşlarda bir kadın hışımla içeri daldı. Solène'in Saray'ı ziyaret ettiği ilk gün gördüğü, Müdire'nin önünü kesip diğer kadınlardan şikâyetçi olan kadındı bu. Son derece öfkeli görünüyordu, dosdoğru çay içen kadınların üzerine yürüyüp bağırmaya başladı. Teyzeler artık iyice bıktırmışlardı, yine ikinci katın ocağının içine etmişlerdi, kendilerini evlerinde mi zannediyorlardı? Gece yarılarına kadar tantana yapmalarından gına gelmişti, gece uyuyan insanlar vardı, en azından uyumaya çalışıyorlardı. Hem sonra, çocuk arabalarını koridora bırakmaktan vazgeçseler iyi olurdu; bir daha koridorda çocuk arabası görecek olursa çalıp eBay üzerinden satacaktı, en azından birkaç kuruş kazanmış olurdu!

Örgücü kadın umursamaz bir edayla başını elindeki şişlerden kaldırıp bakarken alışveriş çantalarının ortasında uyuklayan kadın sıçrayarak uyandı. "Biraz daha az gürültü etsen iyi olur," dedi. Genç kadın ona da parladı. "Bir kere senin burada ne işin var? Burası ortak kullanım alanı, senin bir odan ve bir yatağın var, değil mi? Bankta uyumak istiyorsan sokağa geri dön de bari gerçekten ihtiyacı olan birine yer açılsın!" Alışveriş çantalı kadın sinirlendi. "Sen sokakta olmanın nasıl bir şey olduğunu nereden bileceksin, kıçın hiç sürtünmedi tabii! Benim kıçım çok şey gördü!" diye bağırdı; öteki, "Benimki çok daha fazlasını!" "Hiç zannetmem," diye cevapladı alışveriş

T.me/Cinciva

9

Yıllardır en çok korktuğu şey bu sabah gerçekleşti. Ortak dostlarından, onun kendi mahallesine taşındığını öğrendiğinden beri bunun olacağını, bir gün onunla sokakta burun buruna geleceklerini biliyordu.

Jérémy... Hayatının en büyük ve bir türlü unutamadığı aşkı.

Sabah, Elizabeth'e yazdığı mektubu göndermek üzere dışarı çıkmıştı. Uzun uzun düşünmüş ve nihayet mektubun gönderilmesi gerektiği sonucuna varmıştı. Ne de olsa yazmış ve İngilizceye çevirmişti. Üstelik Sırp kadının hayal kurmaya hakkı vardı. Hayat elinden her şeyi almış olsa da hâlâ ümit etmeye, kraliçelerin imzalı resimlerini biriktirerek hayal kurmaya hakkı vardı. Solène kim oluyordu da bunun anlamsız bir girişim olduğuna karar veriyordu? Biraz göz boyamak, tıpkı kötü bir kahveye biraz şeker ilave eder gibi yıkılmış bir hayata bir parça Buckingham Sarayı ilave etmek, tadını değiştirmese de onu biraz daha katlanılır kılardı elbette.

T.me/Cinciva

Solène zarfın üzerine adresi yazarken gülümsedi: *II. Elizabeth, Buckingham Sarayı, Londra, İngiltere.* Zarfın ön yüzüne de Kadın Sarayı'nın adresini yazdı. Birden Cvetana'nın soyadını bilmediğini fark etti ve kendi adını yazdı. Mucize eseri mektuba cevap gelecek olursa resepsiyon memuru kendisine verirdi nasıl olsa.

Zarfı, üzerinde "Taşra ve Yurt dışı" yazan kutuya atarken sinirden gülmeye başladı. *Bütün bunlar, bunun içinmiş meğer,* diye düşündü. Hukuk fakültesinde yıllarca okumak, baro sınavı, avukatlık bürosundaki onca yıl, *burn-out* ve terapi bunun içinmiş. Hayat insanla dalga geçiyordu âdeta.

Postaneden eve dönerken karşı kaldırımda aniden onu gördü. Jérémy'yi. Yanında genç bir kadın ile iki yaşlarında bir çocuk vardı. Solène olduğu yerde kalakaldı; kalp atışları hızlanmaya, elleri titremeye başladı. Gece ıssız bir yolda aniden karşısına çıkan arabanın farlarına bakakalan ceylan gibi donup kaldı.

Oğlunun yere düşürdüğü emziği almakla meşgul olan Jérémy onu fark etmedi. Solène oğlanı inceledi: Babasının kopyasıydı. Fakat başka bir versiyonuydu; taze, ışıl ışıl, yaşama kafa tutarcasına hayat ve sağlık dolu, insanda sımsıkı sarılıp öpme isteği uyandıran bir versiyonu.

Oysa ona çocuk istemediğini, bağlanmaktan kaçındığını söylemişti. Solène onun seçimine razı gelmişti. Birliktelikleri boyunca ayrı evlerde yaşamış ve sadece güzel anları paylaşmak için bir araya gelmişlerdi. Birlikte Londra'ya, New York'a, Berlin'e gitmiş; çağdaş sanat sergilerini gezmiş, en iyi restoranlarda yemek yemişlerdi. Bu hayat onun için de gayet uygundu, en azından kendini buna ikna etmeyi başarmıştı.

Diğerlerinin mutluluğu ise çok acımasızdı, ona amansızca ayna tutuyorlardı. Solène'in yalnızlığı yüzüne bir anda tokat gibi indi. İstemediği o çocuğu başka bir kadınla yapmıştı.

T.me/Cinciva

Gerçek buydu. İki yaşındaki bu oğlan çocuğu bir inkârdan çok daha fazlasıydı, bir ihanetti âdeta. Solène birden kendini oyuna getirilmiş gibi hissetti ve içinde, karnında asla taşımadığı o bebeğin, çok istediği hâlde hiçbir zaman itiraf etmediği her şeyin boşluğunu duydu. Sevilmek için kendisinden olması beklenilen kişi olmuştu. Başkalarının arzularına cevap vermek için kendi arzularını inkâr etmişti. Yolda kendini kaybetti. Sokakta durmuş Jérémy'ye uzaktan bakarken bütün hayatı gözlerinin önünden hızla, tıpkı kendisinin oynamadığı bir film gibi akmaya başlamıştı. *Yanındaki kadın ben olmalıydım*, diye düşündü. *Yere düşen emziği alan ben olmalıydım. Oğlana, "Hayır, daha fazla şeker yiyemezsin," diyen ben olmalıydım. Onun saçlarını düzelten ben olmalıydım.*

Yarası hiçbir zaman kapanmamıştı, hâlâ kanamaya devam ediyordu. Solène yarasını kariyerindeki büyük başarılarla, avukatlık bürosunda aldığı terfilerle kapattığını zannediyordu. Yanılmıştı. Onca merheme rağmen yarası kabuk bağlamamıştı.

Oysa bir şarkı "Zaman her şeyi götürüyor, geçiriyor," diyordu.

Her şey geçiyordu da bir bu geçmiyordu. Bazı yaslar hayat boyu sürüyordu. Jérémy de onlardandı.

Solène dairesine döndüğünde soğuktan buz kesmişti. Jérémy'nin oyuncaklarla, bebek ağlamalarıyla, biberonlarla, bisküvi kırıntılarıyla dolu, neşeli bir dağınıklık içindeki dairesini hayal etti. Çığlık atmak istedi. Öyle yıkılmıştı ki bıraksalar bütün günü yatağında ağlayarak geçirebilirdi.

Bir mucize eseri o gün, günlerden perşembeydi. Saray'a gitmesi gerekiyordu. Bugün görevi onu kurtaracaktı. Görev saatinin başlamasına daha çok vardı ama önemli değildi, bugün erken gidecekti. Burada kalıp boşa harcadığı hayatını düşünmektense her şeye razıydı.

T.me/Cinciva

Aceleyle dairesinden çıkıp kaçarcasına uzaklaştı. Fırının önünden geçerken evsiz kadına para verip metroya daldı. Hiçbir şey düşünmek istemiyordu; tıpkı bir zamanlar kendini dosyalarda boğduğu gibi, başkalarının hayatında boğulmak istiyordu. Bunun bir çözüm olmadığını bilse de şimdilik asılabileceği tek şey buydu.

Solène, Saray'ın olduğu sokakta yürürken adımlarını yavaşlattı. Biraz ileride, kaldırımda oturan örgücü kadını gördü. Yere açtığı örtünün üzerinde çocuklar ve yetişkinler için ördüğü kazakları, bebek patiklerini, hırkaları, eldivenleri, atkıları, şapkaları sergiliyordu. Solène kısa bir tereddütten sonra merakla yanına yaklaştı. Bir çift, yerdeki el örgüsü giysileri inceliyordu. Her birinin yanında fiyatı yazılıydı. Son derece ucuz, neredeyse sembolik fiyatlardı. Patikler on avro, hırkalar yirmi avroydu. Her biri olağanüstü güzellikte, teferruatlı ve özenli işlerdi. Solène büyük bir mağazada fiyatlarının ne olacağını düşünmeden edemedi; beş, hatta on katına satılacaklarından emindi. *Bu kazaklar birer sanat eseri*, diye düşündü. Bu kadının kolunda altın bileziği vardı. Iskalanmış bir yetenek, ne acı...

Daha fazla yaklaşmaya cesaret edemedi. Bebek patiklerini satın almak isteyen çift, kadınla pazarlık etmeye başladı. Kadının istediği fiyatın yarısını önerdiler. Örgücü kadın kabul edecekti. Beş avro. El örgüsü bir çift patik için beş avro vereceklerdi. Harcadığı yünün parası zaten o kadar olmalıydı. Birden Solène'in suratı kıpkırmızı oldu. İçini bir öfke kapladı, çay içen kadının mektubunu yazarken hissettiği öfkenin aynısıydı bu. Sinirden kuduruyordu âdeta. Karışmaya niyeti yoktu ama kendini daha fazla tutamayacaktı. Çifte seslendi. Pazarlık etmeye utanmıyorlar mıydı? Şık mahallelerdeki herhangi bir mağazada bu fiyatın on katını öderlerdi. Patikler çok güzeldi; ipek gibi yumuşacık, kaliteli yünden yapılmıştı.

T.me/Cinciva

Fiyatı on avroydu, ya kabul ederlerdi ya da başka kapıya giderlerdi! Çift şaşkınlıkla Solène'e baktı, örgücü kadın da aynı şaşkın ifadeyle yüzüne bakarken ne hakla işine burnunu soktuğunu sorar gibiydi. Müşteri çift, ellerindeki patikleri bırakıp hiçbir şey almadan öfkeli bir biçimde oradan uzaklaştı.

Solène üzgün bir ifadeyle kaldırımda durmaya devam ederken örgücü kadın, delici bakışlarla onu süzüyordu. Tek kelime etmese de gözleri çok şey söylüyordu. Solène özür dilemek için bir şeyler geveledi. Ona durup dururken ne olduğunu anlamıyordu. Onun yüzünden kadın beş avrodan olmuştu ki artık beş avronun ne anlama geldiğini çok iyi biliyordu. Utanç içinde yoluna devam edecekken geri döndü. Patikleri satın alacağını söyleyip çantasından cüzdanını çıkardı. Örgücü kadın şaşkınlıkla yüzüne bakarken Solène patikleri alıp parasını uzattı.

Saray'a doğru yürürken Jérémy'yi ve karnında taşımadığı o çocuğu düşündü. Satın aldığı patikleri düşündü. Bu, bilinçaltının bir oyunu olsa gerekti.

Örgücü kadın patiklerin 17 numara olduğunu söylemişti. Yeni doğan bebekler içindi.

T.me/Cinciva

10

Resepsiyon memuru işe erken gelmesine şaşırmış gibiydi. Solène de "Bugün biraz erken geldim," demekle yetindi. Elbette ne Jérémy ne çocuk ne de onları görmekten duyduğu üzüntü hakkında tek kelime etti. Nasıl yıkıldığı, ayaklarının altındaki yerin nasıl yarıldığı konusunda tek söz söylemedi. Satın aldığı bebek patikleri hakkında da konuşmadı.

"Çok isabetli oldu," diye yanıtladı onu resepsiyon memuru. "Sığınmaevi sakinlerinden biri de sizi arıyordu." Solène şaşırmıştı. İlk defa biri onu arıyor, onunla konuşmak istiyordu. *İşte bu harika*, dedi kendi kendine, bugün birine faydalı olmaya gerçekten ihtiyacı vardı.

Resepsiyon memuru salonda oturan bir kadını işaret etti. Solène'e şekerleme veren kızın annesiydi bu. Kadın yalnızdı, kızı yanında değildi. Günün bu saatinde salon oldukça sakindi. Çay içen kadınlar henüz gelmemişti. Alışveriş çantalı kadın ile sinirli Cynthia da ortalıkta görünmüyordu. Solène yanına gidip "Beni aradığınızı söylediler," diyerek söze girdi. Kadın daldığı düşüncelerden sıyrıldı. "Dediklerine göre

T.me/Cinciva

mektup yazıyormuşsunuz. Ülkemdeki oğluma bir mektup göndermek istiyorum." Solène başını sallayıp yanına oturdu. Kadının yüzüne dikkatli bakınca kızıyla çok benzediklerini fark etti. Saçları kızınınkiler gibi örgülüydü ve gözlerinde aynı derin ifade vardı: Aynı üzüntü ve hayattan hiçbir şeye bağlanmadan geçip gitme hâli.

Artık alışkanlık olduğu üzere Solène, bilgisayarını ve bir süredir yanında getirmeye başladığı küçük portatif yazıcıyı çıkarıp masanın üzerine koydu. MacBook'unun düğmesine bastı. Hazırdı, yazmaya başlamak için kadından gelecek işareti bekliyordu.

Ama kadın hiçbir şey söylemedi. Nereden başlayacağını bilmiyor gibiydi. Duygulandığı, çaresiz hissettiği belliydi. Solène ona nasıl yardımcı olacağını bilmiyordu. Yeterince tecrübesi yoktu. Elizabeth'e ve süpermarkete yazdığı mektuplar dışında bir deneyimi de yoktu. *Bir oğula mektup yazmak, İngiltere Kraliçesi'ne mektup yazmaktan daha zor olsa gerek*, diye düşündü. Bir yerden konuya giriş yapabilmek için kadına oğlunun adını sordu.

Kadın, "Khalidou," diye yanıtladı.

Oğlunun adını telaffuz eder etmez gözlerinde hem bir parıltı hem de bir hüzün perdesi belirdi. O gözlerde sevgi ve özlem vardı. Sürgün vardı. Buraya gelmek için çıktığı o bitmek tükenmek bilmez yolculuk vardı. Geride, ülkesinde bıraktıkları vardı. Özellikle de Khalidou vardı; oğlu, canı. Yanında getiremediği oğlu. Her gece düşüncelerinde sımsıkı sarıldığı oğlu. Bir gün kendisini affedip affetmeyeceğini merak ettiği oğlu. Ona gidişinin nedenlerini açıklayabilmek isterdi. Giderken yanında neden onu değil de kız kardeşi Sumeya'yı götürdüğünü açıklamak isterdi. Ona ülkeleri Gine'de, kız çocuklarına ne yaptıklarını anlatmak isterdi. Dört yaşındayken onu evinden uzağa götürüp bacaklarını tuttukları o günü çok

T.me/Cinciva

iyi hatırlıyordu. Bedenini iki parçaya ayıran ve bayılmasına neden olan o keskin acıyı, evliliğinin ilk gecesinde ve yaptığı her doğumda tıpkı hiç durmadan tekrarlanan bir ceza gibi yeniden canlanan o acıyı çok iyi hatırlıyordu. Kuşaktan kuşağa sürüp giden o iğrençliği! Kadınlığa karşı işlenen o suçu...

Sumeya'nın aynı şeyi yaşamasını istemiyordu.

Hayır, yalvarıyordu. Sumeya bunu yaşamamalıydı.

Oysa bunun kaçınılmaz olduğunu biliyordu. Gine'de kadınların neredeyse tamamı kesilmişti.* Bir defa radyoda kadın nüfusunun %96'sının kesilmiş olduğunu duymuştu. Hiç okula gitmemiş olsa da bu sayının ne anlama geldiğini gayet iyi biliyordu. Annesi, ablaları, komşuları, kuzenleri, arkadaşları anlamına geliyordu. Mahallesindeki bütün kadınlar, tanıdığı bütün kadınlar anlamına geliyordu.

Sumeya anlamına da geliyordu.

Kocasına yalvarması bir işe yaramamıştı. Kararın kocasına değil, ailesine ait olduğunu biliyordu. Kocası maalesef çok geç olduğunu söylemişti, tören tarihi belirlenmişti. Geleneklere göre bu görevi kocasının annesi yerine getirecekti.

Kadın, Sumeya'yı kurtarmak için kaçmaya karar vermişti. Bir arkadaşı ona izlemesi gereken yolu açıklamıştı: "Tek bir çocuk götürebilirsin. İki çocukla birden geçemezsin." O da seçimini yapmıştı.

Hayatının en korkunç, en yürek parçalayıcı seçimiydi bu. Zaruri, kaçınılmaz, delice ve sonsuza dek yakasına musallat olacak bir seçim.

Aylar süren yıpratıcı bir yolculuğun ardından bir yıl önce Saray'a gelmişti. Sumeya kurtulmuştu.

---

* Yazar burada, Afrika, Orta Asya ve Orta Doğu'da bulunan bazı ülkelerde görülen insanlık dışı bir uygulama olan "kadın sünneti – genital sakatlama", bilimsel adıyla "genital mutilasyon"dan söz etmektedir. (*e.n.*)

T.me/Cinciva

Ne var ki kendisi için hayat durmuştu. Yaşadığı onca şeyden sonra iyileşmesi kolay değildi. Bir parçasını kesip atmışlardı, hem gerçek anlamda hem de mecazen. Kalbi iki parçaya ayrılmıştı; bir parçası Afrika'da diğer parçası ise burada, Saray'ın duvarları arasındaydı.

Solène kadının anlattıklarını tek kelime etmeden dinledi. Anlattıklarından çok etkilenmişti. Zaten bunun üstüne ne söyleyebilirdi ki? Gözlerindeki üzüntünün nedenini şimdi daha iyi anlıyordu. Binlerce yıllık bir üzüntüyü içinde taşıyordu, tıpkı çile yolunda çarmıhını sırtında taşıyan İsa gibi. Hâlen devam etmekte olan insanlık dışı gelenekler adına yüzyıllar boyu hoyratça bedenleri kesilmiş, yıpratılmış milyonlarca kadının üzüntüsüydü bu.

Saray'da onun gibi kızlarını, onları bekleyen kaderden kurtarmak için kaçmış çok sayıda kadın vardı. Bu geleneğin yaygın olduğu Mısır'dan, Sudan'dan, Nijerya'dan, Mali'den, Etiyopya'dan, Somali'den gelmiş kadınlardı. Solène, annesinin onu kurtardığını bilmeden şekerleme yiyerek salondan gelip geçen küçük kızı düşündü. O, cehennemî döngüyü kırmış, zincirin bir halkasını koparmıştı. Sumeya'yı kurtarmıştı, onunla birlikte soylarının bütün kadınlarını da. Onlardan sonra gelecek nesiller bir daha asla böyle bir şey yaşamayacaklardı. Adı Binta'ydı ama burada herkes ona Teyze diyordu. *Teyze* onun gibi Afrikalı kadınlara verilen koruyucu, rahatlatıcı ve anaç bir isimdi.

Teyze gözlerini Solène'in gözlerinden ayırmadan bakmaya devam ediyordu. Bekliyordu. Birkaç dakika öncesine kadar birbirlerini tanımıyor olsalar da artık Solène, Binta'nın geçmişinin emanetçisiydi. Ve bununla ne yapacağını bilmiyordu. Khalidou'ya ne söyleyebilirdi? Bütün bunları hangi kelimelerle anlatabilirdi? Kelimeler, bunca acı karşısında zavallı ve

T.me/Cinciva

aciz kalıyordu. Karşısında duran bu kadın bir sırrı, bir yükü, bir kâbusu anlatır gibi hayatını anlatmıştı. Ve ümit dolu gözlerle Solène'in, hikâyesinin üzerine koyacağı kelimelerini bekliyordu.

"Yazın, lütfen. Oğluma üzgün olduğumu söyleyin."

İşte o an, tam o an Solène içindeki barajın yıkıldığını hissetti ve kontrol edemediği bir duygu seline kapıldı. Binta'nın önünde hıçkırarak ağlamaya başladı, daha doğrusu oracıkta yıkılıverdi. Bu ağlamak değil, çok daha fazlasıydı aslında. Akıttığı gözyaşlarında Jérémy, asla sahip olmayacakları o bebek, nedenini bilmeden satın aldığı o patikler vardı. Teyze'nin acısı, dört yaşında katledilmiş hayatı, şekerleme yiyen küçük kız, Gine'de kalan Khalidou vardı. Bütün bunlar ve daha fazlası; artık içinde tutamadığı, saklayamadığı bir üzüntü vardı. Şimdi artık onu dünyaya geri vermesi, dışarı akıtması, kafasından ve bütün bedeninden çıkarması gerekiyordu.

Birden kendinden utandı, hem de çok utandı. Cehennemi yaşamış bu kadının önünde ağlıyordu. Kadın şimdi de onu kollarına alıp tıpkı bir anne gibi teselli etmeye başlamıştı. "Ağla," dedi Teyze. "Hadi ağla. İyi gelir." Bu sözler üzerine Solène kendini daha fazla tutmadı, bütün acısını akıttı. Artık sadece Teyze'nin omzuna akıttığı acıdan ibaretti. Onun kollarında küçücük bir çocuk gibiydi. Khalidou'ydu, Sumeya'ydı, aynı anda bütün çocuklarıydı.

İlk defa böyle bir şey oluyordu. Bugüne kadar hiç kimsenin önünde ağlamamıştı. Jérémy onu terk ettiğinde bile tek kelime olsun etmemişti. Onun önünde son derece ifadesiz bir yüz takınmış, geceleri yatağında gizli gizli ağlamıştı.

Ama burada bunu yapmamıştı. Bugün bunu başaramamıştı. Binta'nın kollarında Solène kendini tamamen koyuvermişti. Sanki tuhaf bir biçimde, bu kadının onu tutabileceğini, hiç kimsenin anlamadığı kadar anlayabileceğini hissetmişti.

T.me/Cinciva

Birbirlerini tanımıyor olsalar da o an çok yakındılar. Konuşmaya ihtiyacı olmayan iki kız kardeştiler. Kelimelere ihtiyaç yoktu; sadece bu, bu sarılış, paylaştıkları bu an yeterliydi.

Çay içen kadınlar yanlarına gelip şaşkınlıkla Solène'e baktılar. Ne olduğunu sordular. Binta tıpkı yavrusunu korumaya çalışan dişi bir kurt gibi eliyle uzaklaşmalarını işaret etti. "Rahat bırakın."

Biri –iki avrocu kadın– bir fincan çay getirdi; diğeri, kâğıt mendil uzattı. Solène yavaş yavaş sakinleşmeye başlamıştı. Gözleri ağlamaktan kızarmış ve şişmişti. Ne büyük bir ironi diye düşündü: Yardıma muhtaç kadınların sığınmaevinin orta yerinde ağlayan bir avukat. Sözüm ona, onlara yardım etmek için burada bulunuyordu...

Herkesin ne diyeceğinin, nasıl göründüğünün hiçbir önemi yoktu. Solène birden çok uzun zamandır taşıdığı bir yükten, çok ağır bir zırhtan kurtulduğunu; onu burada, bu büyük salonun ortasında Binta'nın önüne bıraktığını hissetti. Artık kendini çok daha hafif ve huzurlu hissediyordu.

Sayısız kâğıt mendil ve çaydan sonra yavaş yavaş kendini toparlarken Binta da etrafına dizilmiş Teyzeler'le meclis toplantısı yapıyordu. "Onu bu hâlde bırakamayız," diye fısıldadı. Uzun müzakerelerden sonra Binta, Solène'in yanına gelip aldıkları itiraz götürmez kararı açıkladı: "Bizimle geliyorsun. Seni zumbaya götürüyoruz."

T.me/Cinciva

11

Paris, 1925

Blanche jarse ceketinin içinde tir tir titriyordu. Albin haklıydı, bu kasım gecesi hava buz gibi soğuktu. Deri botlarını ve yün mantosunu delip geçen soğuk, etine bıçak gibi saplanıyordu. Blanche artık ayaklarını hissetmez olmuş, soğuktan buz tutan elleri uyuşmuştu. Parmaklarını oynatmakta güçlük çekiyordu. Ancak devam etmesi gerekiyordu. Bu akşam, Albin ile birlikte açlığa ve soğuğa karşı başlattıkları yeni bir taarruz olan Gece Çorbası ekibine yardım edecekti. Blanche o gece ilk kez dağıtılacak yemekte bizzat hazır bulunmak istiyordu.

"İyi akşamlar, Kumandan Hanım," diye selamladı subaylardan biri onu.

Kumandan. Blanche ona böyle hitap edilmesine alışamamıştı. Hayatı boyunca en ufak bir kişisel hırs taşımamış olsa da bu unvandan gurur duyduğunu itiraf etmeliydi. Ordu'nun ulusal düzeydeki en yüksek mertebesiydi. Albin ile birlikte bu mertebeye yükseltilmişlerdi. Her şeyi olduğu gibi, bu unvanı

T.me/Cinciva

ve getirdiği sorumlulukları da paylaşıyorlardı. Âdeta tek bir kişiymişler gibi herkesin "Peyron'lar" olarak adlandırdığı çift, hiyerarşinin zirvesine tırmanarak Ordu'nun başına geçmişti.

Zirveye giden yol bir hayli uzun ve meşakkatliydi. Blanche ile Albin'in evliliklerini izleyen yıllarda Kurtuluş Örgütü çok büyük güçlüklerle karşılaşmış, hatta imkânsızlıklar nedeniyle dağılma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Ülkenin çeşitli yerlerindeki pek çok büro kapanmıştı. Fransa'nın şehirleri ve köyleri, İngiliz papazın projesini büyük bir direnişle karşılamışlardı. Özellikle de Paris. Blanche'ın onca sevdiği, sonradan gelmiş olmasına rağmen tuhaf bir şekilde her bir taşı tanıdık gelen Paris. Ayağını bastığı bütün savaş meydanları arasında en çok tercih ettiği yerdi. Paris en büyük eşitsizliklerin olduğu savaş meydanıydı. Hiçbir şeyi olmayanları öğüten savaş meydanı... Paris, hayatının en büyük savaşı olacaktı.

Bu süreçte Blanche tam altı çocuk doğurmuştu. Yeminine sadık bir şekilde Ordu'daki savaşını sürdürmüş, sağlığını ve uykusunu hiçe sayarak kâh taşrada kâh yurt dışında yardım toplamaya devam etmişti. Neredeyse sürekli hamile olduğundan bazen bir konferansın ortasında doğuma gidip ardından hemen cepheye dönmüştü.

Albin'e gelince, o da söz verdiği gibi sadık ve fedakâr bir yol arkadaşı olmuştu. Blanche'ın görevini devam ettirebilmesi için çocuklara dönüşümlü olarak bakıyorlardı. Yıllar geçtikçe oluşturdukları ikili; ahenk içinde çalınan iki enstrümana, bir bisikletin birlikte dönen iki tekerine benzemişti.

Çabaları boşa gitmemişti. Yıllar süren kıtlık ve gerileme döneminden sonra Ordu, müthiş bir uçuşa geçmişti. Peyron'ların yönetimi altında büyük inşaatlar, iddialı projeler dönemi başlamıştı. Blanche ile Albin; Paris'in Gobelin Mahallesi'nde sokaktaki evsiz erkekler için Halk Sarayı'nı, evsiz

T.me/Cinciva

kadınlar için ise Fontaine-au-Roi* Sığınmaevi'ni kurmuşlardı. Onların katkılarıyla taşra şehirlerinde; Lyon'da, Nimes'de, Mulhouse'da, Le Havre'da, Valenciennes'de, Marsilya'da, Lille'de, Metz'de, Reims'de... oteller ve sığınaklar açılmaya başlamıştı. Mobilya ve giysi dağıtan Fukara Gardırobu'nu, her gece kazanıyla Paris'in sokaklarını dolaşıp fakirlere yiyecek dağıtan Gece Çorbası'nı kurmuşlardı.

O gece çekçeğin tepesine oturttukları Norveç kazanının etrafında toplananların sayısı bir hayli fazlaydı. Birkaç yudum sıcak çorba için soğukta kuyruk olmuşlardı. Bazı günler midelerine giren tek yemek buydu. Ordu'nun subayları battaniye ve sepet sepet ekmek dağıtıyordu. İki yüz aç mide için iki yüz kâse çorba. Blanche bunun yetersiz olduğunu biliyordu. Açlıktan ölen binlerce kişi vardı. Evsizlerden biri, "Paramız yok," diyerek uzatılan çorba kâsesini reddetti. Blanche, "Çorbayı satmıyoruz, ikram ediyoruz," dedi, soğuktan morarmış parmaklarına üflerken.

Ara sıra, hızlı adımlarla evlerine dönen birkaç kişi hiç durmadan yanlarından geçip gidiyordu. Fakirlik korkutuyor, soyutluyor, ürkütüyordu. Saat gece yarısına geliyordu. Birazdan sokaklar yeniden canlanacak, ortalığı gürültülü bir kalabalık kaplayacaktı. Tiyatrolardan, kabarelerden çıkan insanlar sıcak evlerine döneceklerdi. Bunu düşününce Blanche'ın kalbi sıkıştı. Şehrin sokaklarını dolduran, başlarını sokacak bir çatıları, yatacak bir yatakları olmayan beş bin evsizi kim düşünecekti?

Blanche, Paris'in geceleri nasıl olduğunu gayet iyi biliyordu. Her gün, Concorde'un yahut Champs-Élysées'nin göz kamaştırıcı imajından çok uzak olan gerçek başkenti karış karış geziyordu. Bièvre, Trois-Portes, Frédéric-Sauton

* (Fr.) Kral Çeşmesi. (*ç.n.*)

T.me/Cinciva

sokaklarında yürüyor; onlarca evsizin, oturdukları yerde başlarını kollarının üzerine koyup uyukladıkları Maubert Meydanı'ndaki kafelere girip çıkıyordu. Yapacak bir şey yoktu, içtikleri şarap onları hem ısıtıyor hem avutuyordu. Blanche, hepsi birbirine benzeyen bu insan yığınının ortasında yürüyordu. Bu görüntü her seferinde onu kahrediyordu. Bazıları alışsa da o buna alışamıyordu. Ardından Notre-Dame yakınındaki köprülere, nehrin sağ kıyısına, Halles Mahallesi'nin dar ve karanlık sokaklarına gidiyordu. *Paris'in göbeğinde* mutsuzluğun soğuk ve pislik içinde yığıldığı karanlık köşeler vardı.

Empati hâlâ oradaydı. Onu hiç terk etmemişti. Başkalarının acısı söz konusu olduğunda Blanche tam bir rezonans kutusuydu. Acı ona dokunduğunda yankılanıyor, çoğalıyordu. Bazılarının dışarıda yattığını bilirken Kumandan'a yatakta yatmak zor geliyordu. Diğerleri üşüdüklerinde o da tir tir titriyordu.

Özellikle de kadınlar onu çok etkiliyordu. Kadınlar onun *sokak kardeşleri*, İngilizlerin deyişiyle *slum sister*'larıydı. Blanche onların her birinde kendini görüyordu. Kendinin başka bir versiyonunu, hayatın kötü davrandığı versiyonunu görüyordu. Tamir etmek istediği bir *hata* görüyordu.

Ordu'ya yeni katılmış genç bir subayken Villette Bulvarı'nda karşılaştığı o fahişeyi dün gibi hatırlıyordu. Yırtık elbisesinin içinde bir bankta ağlayan fahişeyi görünce çok duygulanan Blanche hiç düşünmeden yaklaşıp onu kollarına almıştı. Elinde, bu sarılıştan, *yanındayım* anlamına gelen bu küçük ama bir o kadar da büyük hareketten başka ona verebileceği bir şey yoktu.

Blanche onların yanındaydı. Buz gibi soğuk gecede evsizleri ziyarete devam ediyordu. Albin sabaha karşı, yorgunluktan bitap düşmüş bir hâlde, öksürerek eve döndüğünü görünce

T.me/Cinciva

çok kızacaktı. Bu hiç önemli değildi. Yerinin yatağı değil, burası olduğunu biliyordu. Çorba konvoyu XIII. Bölge'nin fakirlikten çehresi değişmiş bir mahallesinde durdu. Blanche derme çatma bir barakaya yaklaştığında birden geceyi delen bir bebek ağlaması duydu. Bütün bedenini bir ürperti kapladı. Altı çocuk dünyaya getirmiş olan Blanche bunun yeni doğmuş bir bebeğin ağlaması olduğunu anladı. En fazla bir aylık olduğuna yemin edebilirdi. Karton kutuların ve oluklu sac levhaların arasından süzülünce yerde, bir şiltenin üzerinde soğuktan tir tir titreyen bir bebek buldu. Genç yaştaki annesi de yanındaydı. Çok solgundu ve korkunç derecede zayıftı. Bebeğin doğduğundan beri sokakta yattığını söyledi öksürerek. Blanche bebeği kollarına alıp ısıtmaya çalıştı. Acilen hastaneye gitmeleri gerekiyordu. "Oradan geliyorum zaten," dedi genç anne. "Yer yok."

Blanche kadını ve bebeğini birkaç yıl önce Albin ile birlikte kurdukları Fontaine-au-Roi kadın sığınmaevine götürmeye karar verdi. Çıkmaz bir sokağın sonunda yer alan sığınak hem sıcaktı hem de iki yüz yatak vardı. Sığınakta tezgâhtarlar, sokakta iki kuruşa biblo veya gazete satanlar, kimi kimsesi olmayan işçiler, iş bulamayan hizmetçiler, başkentin serabına kapılıp taşradan Paris'e yeni gelenler kalıyordu. Her biri, şehrin, konut krizi yüzünden buz gibi soğuk sokaklara püskürttüğü kurbanlardı.

Blanche yanında genç anneyle birlikte sığınağın önüne gelince kapıdaki "dolu" yazısını gördü. Sığınağı yöneten Ordu komutanı büyük bir izdiham yaşadıklarını söyledi. Her gün yüzlerce kadını kapıdan geri çevirmek zorunda kalıyordu. "Dün, tam iki yüz on beş kadını geri çevirdim," dedi. Hepsine barınak sağlamak için bunun gibi iki, hatta üç sığınmaevi daha gerekirdi. Genç annenin rengi attı, kucağındaki bebek

T.me/Cinciva

ağlamaya başladı. Sığınakta yatak bulamadığı için oradan uzaklaşmakta olan bir dilenci, bebeği işaret edip "Kanalizasyona at gitsin," dedi.

Blanche bu cümleyi hayatı boyunca unutmayacaktı. Bu söz, yakasını asla bırakmayacaktı.

Çantasında ve ceplerinde ne kadar para varsa hepsini genç anneye verdi. Birkaç gece sıcak bir yatakhanede uyumasına yeterdi. Verdiği bu sadakanın geçici bir çözüm olduğunu, bunun kendini kandırmaktan başka bir şey olmadığını gayet iyi biliyordu. Zavallı kadın eninde sonunda XIII. Bölge'deki deliğine geri dönecekti. Kucağında bebeğiyle uzaklaşan kadının ardından bakarken bütün gücünün çekildiğini hissetti. Bütün bir hayat boyu bunun için mi savaşmıştı? Kendini adaması hiçbir işe yaramamış mıydı? Bunca yıl savaşması, Ordu'ya olan inancı? Niçin? O hâlde devam etmek neye yarardı? Soğuktan ölen bir bebek, kurtaramadığı bütün bir insanlık anlamına geliyordu. Bugüne kadar yaşadıklarından çok daha acı bir başarısızlık, bir bozgun, bir yenilgiydi. Dünyayı değiştirmek istemişti, ne büyük bir kibirdi! Girişimi çok anlamsızdı, acı okyanusunda bir damla sudan başka bir şey değildi. O an, her şey gözüne çok boş ve lüzumsuz göründü.

Blanche yıkılmış hâlde bir banka oturdu. Gün ağarmaya başlamıştı. Bedeni soğuktan o kadar uyuşmuştu ki artık ellerini ve ayaklarını hissetmez olmuştu. O kadar büyük bir ümitsizlik içindeydi ki kendinde eve gidecek gücü dahi bulamadı. Buz gibi şafakta, kaldırıma gazetelerini yerleştiren seyyar satıcıya baktı. *Zavallı fukara*, dedi içinden, *Bütün günü dışarıda geçirecek.* Kim bilir nerede uyumuştu. Onun gibi binlercesi vardı. Hayatlarını Ordu'ya adamış olan çocuklarını düşündü. Ne büyük bir ütopyaydı. Keşke onları bundan vazgeçirmiş olsaydı.

T.me/Cinciva

Blanche genç satıcıya yaklaşıp Gece Çorbası'ndan elinde kalan bir parça ekmeği uzattı. Satıcı çocuk şaşkınlıkla yüzüne baktı. Sonra ekmek parçasını alıp kıtlıktan çıkmışçasına yedi. Blanche onun yüz hatlarından çok etkilenmişti. Gözlerinde çocukluktan kalma bir masumiyet vardı. Hayat onu henüz öğütmemişti. *O gün de gelecek*, diye düşündü acıyla. Çocuk ona soğuktan çatlamış dudaklarıyla gülümseyip teşekkür etmek için bir gazete uzattı. Blanche almadı. "Sende kalsın. Satarsın." Çocuk ısrar etti. Dilenci değildi. Üstündeki iki kuruşluk giysilere rağmen az gururlu da değildi. Hâli Blanche'ın içine dokundu, gazeteyi alıp uzaklaştı.

Yorgunluktan tükenmiş bir hâlde eve döndüğünde sabah olmuştu. Albin de bütün gece sokakları talan etmiş, eve gün ağarırken dönüp yatmıştı. Blanche, gözüne uyku girmeyeceğini bildiğinden yatmayı denemedi bile. Kahve hazırlamak için doğruca mutfağa gitti. Uyuşmuş parmakları sıcak kahvenin etkisiyle yavaş yavaş ısınmaya başladı. Umursamaz bir şekilde masanın üzerine bıraktığı gazetenin sayfalarını çevirirken aklı genç anneyle bebeğindeydi. Bu soğukta sokağa daha ne kadar dayanabileceklerdi? Bu kış yine kaç can alacaktı? Başlarını sokacak bir evleri olmadığı için Nanterre'deki bir tarlada cesetleri bulunan seksen yaşlarındaki iki kız kardeş gibi daha kaç kadın, erkek ve çocuk ölecekti? Blanche ölen kız kardeşleri iyi tanıyordu. Evlerinden atılan ikizlerin gidecek hiçbir yerleri yoktu. Hayatları boyunca birbirlerinden ayrılmamışlardı ve buz gibi soğuk, karlı bir gecede birlikte can vermişlerdi.

Blanche, gazetenin mürekkebinden siyaha bulanmış parmaklarıyla sayfaları gelişigüzel çevirirken gözüne bir yazı çarptı: *Charonne Skandalı... İnsanlar sokakta soğuktan ölüyor.* Donup kalmıştı, elindeki fincanı hemen masaya bıraktı.

T.me/Cinciva

Albin uyanınca mutfaktan gelen gürültüleri duydu. Kalktığında karısını ayakta ve bir hayli huzursuz buldu, görünüşe bakılırsa bütün gece uyumamıştı. Blanche bir günaydın öpücüğü dahi vermeden, heyecanla elindeki gazeteyi uzattı.

"Oku," dedi. "Oku ve çabuk giyin. Gidiyoruz."

T.me/Cinciva

12

Paris, bugün

Zumba dersi! Solène, Binta'ya itiraz etmeyi denedi: Hayatında hiç yapmamıştı, ritim duygusu yoktu, vücudu ancak bir sırık kadar esnekti. Teyzeler seçim hakkı tanımadılar. Binta bir şeye karar vermişse konu kapanmıştır. Solène kıyafetinin uygun olmadığını, üstelik hareketleri ve adımları hiç bilmediğini söyledi.

Binta, "Geliyorsun, o kadar!" diyerek tartışmaya son noktayı koydu. "Sana çok iyi gelecek."

İki avrocu kadın, "Biz sana kıyafet veririz," deyip eline bir tayt tutuşturdu. Binta'nın verdiği tişörtü görünce arkadaşları gülmeye başladı: "Sumeya'nın tişörtünü versen daha iyi olur! Senden on beden küçük!" Hep birlikte gülmeye başladılar. Binta alaylarını duymazdan gelip omuz silkti. "Senin kadar da sıska olunmaz ki! Sen gel, bir ay Teyze'de kal, sana meşhur türlüsünü ve bisküvilerini yapsın da nasıl kilo alıyorsun gör!" dedi iki avrocu kadın.

Solène teslim oldu. Khalidou'nun mektubunu daha sonra yazardı, zaten bugün hiçbir şey yazacak durumda değildi.

T.me/Cinciva

Zumba dersleri haftada bir gün Saray'ın spor salonunda gerçekleşiyordu. Müdire çeşitlilik ilkesini savunduğundan, dersler sığınmaevindeki kadınlar kadar mahalle sakinlerine de açıktı. Resepsiyon memurunun da içinde bulunduğu bazı sığınmaevi çalışanları da katılıyordu. Okuldan dönen küçük Sumeya, örgücü Viviane'in yanında bir yandan ikindi kahvaltısını yerken bir yandan da dans eden kadınları seyrediyordu. Dans etmese de müziği ve atmosferi sevdiği belli olan Viviane, elinden hiç düşürmediği şişleriyle bir köşede oturuyordu.

Binta, Solène'i dans hocasıyla tanıştırdı. Fabio yirmi yaşında, atletik vücutlu, hoş aksanlı bir Brezilyalıydı. Solène, genç ve yakışıklı olduğunu düşündü. Üzerindeki fosforlu tayt ve gecelik gibi bol tişörtle avantajlı bir gününde olmamasına hayıflandı. Fabio onu oldukça sıcak bir şekilde karşıladı. "Burada kimse kimseyi yargılamıyor," dedi. "Amacımız sadece eğlenmek. Bütün dertleri vestiyere bırakıyoruz."

Solène gidip en arka sıraya yerleşti ama Fabio ön sıraya geçmesini istedi. "Önde daha rahat edersin." Hiç istemese de hocanın dediğini yaptı. Fabio iPhone'unu hoparlörlere bağlayınca Rihanna'nın bir şarkısı bütün salonda yankılandı. Elmaslardan ve mutlu olmayı seçmekten bahseden son derece hareketli ve sürükleyici bir şarkıydı bu. *Bak, bak nasıl parlıyoruz gökyüzünde; bak nasıl da güzeliz, ne kadar da canlıyız,* diyordu şarkıcı İngilizce. Solène, Fabio'nun hareketlerini elinden geldiğince taklit etmeye çalışırken şarkının sözlerini doğru düzgün dinleyemedi. Genç adam çılgın bir koreografiye başlamıştı. Âdeta yeni şarj olmuş bir pil gibiydi ve enerjisi son derece bulaşıcıydı.

Solène kesinlikle takip edemiyordu. Çok fazla adım, çok fazla hareket vardı. Her şey çok yeni ve çok hızlıydı. O henüz bir hareketi tamamlamadan Fabio başka bir harekete geçiyordu. Egzersiz aynı zamanda ritim duygusu, koordinasyon

T.me/Cinciva

ve kendini tamamen koyvermeyi gerektiriyordu. Solène'de bunların hiçbiri yoktu. Etrafındaki Teyzeler takip etmekte hiç zorluk çekmiyorlardı, alışkın oldukları belliydi. Solène kan ter içinde ve nefes nefese kalmıştı. Beceremiyordu.

"Endişelenme," dedi Fabio iki şarkı arasında. "Antrenman meselesi. Şimdilik ayaklarına konsantre ol. Kolları daha sonra hallederiz." Solène başıyla onaylayıp yeniden denedi. Teyzeler'in önünde geri adım atmak istemiyordu. Onu buraya getirmişlerdi ve bunun önemi büyüktü. Onu dans dersini paylaşmaya davet etmeleri, aralarına kabul edildiği anlamına geliyordu. Bu hareketleriyle, *sana aramızda yer açıyoruz*, diyorlardı.

O nedenle Solène vazgeçmedi.

Ağlamaktan kızarmış gözlerine, darmadağın olmuş saçlarına, nefes nefese kalıp bayılacak gibi olmasına ve korkuluk gibi giyinmiş olmasına rağmen dayandı. Hatta tuhaf bir şekilde, gittikçe kendini ortamın coşkusuna kaptırmaya ve daha iyi hissetmeye başlamıştı. Müzik ve Fabio vardı, Teyzeler ve küçük Sumeya vardı. Müziğin ritmiyle harıl harıl şiş sallayan örgücü kadın vardı. Solène gülümsedi. Darmadağınıktı, paramparçaydı, ama hayattaydı. Kalbinin yerinden çıkacakmış gibi attığını, şakaklarının zonkladığını, kanının organlarına ve bedeninin her bir zerresine dağıldığını hissediyordu. Bütün kasları gerilmişti. Bütün bedeni kramplar içindeydi, daha önce varlığından haberdar olmadığı yerleri ağrıyordu. İninden zorla çıkarılmış bir kutup ayısı gibi, aylardır süren bir uyuşukluktan uyanıyordu sanki. *Uyuyan Güzel* masalındaki uyanan prenses gibiydi.

Zıplıyor, ellerini ayaklarını yere vuruyor, kollarını bacaklarını sallıyor, ayağı takılıyor, hızını kaybediyor, toparlanıp yeniden hızlanıyordu. Teyzeler'le birlikte kendini müziğin ritmine bıraktı; danslarıyla âdeta mutsuzluğa kafa tutuyor,

T.me/Cinciva

fakirliğe bir el hareketi çekiyorlardı. Artık burada sakatlanmış kadınlar, uyuşturucu bağımlıları, fahişeler, eski evsizler değil; alın yazısına kafa tutan, yaşamak ve devam etmek arzularını haykıran bedenler vardı. Solène buradaydı, Saray'ın kadınlarının arasındaydı. Buradaydı ve dans ediyordu, hem de hayatı boyunca hiç etmediği kadar.

Seans, sevinç çığlıkları ve alkışlar arasında son buldu. Solène transa girmiş gibiydi. Ne kadar zamandır dans ettikleri hakkında en ufak bir fikri yoktu. Bir saat miydi yoksa iki saat mi, bilmiyordu.

Birden bütün sesler kesildi ve salon göz açıp kapayıncaya kadar boşaldı. Teyzeler katlara doğru gözden kaybolurken Saray çalışanları ve mahalle sakinleri de binadan ayrıldılar. Binta, Sumeya'yı alıp uzaklaştı; örgücü kadın yünlerini toplayıp gitti. Fabio da çıktı. Solène, Teyzeler'den ödünç aldığı giysileri geri vermeye fırsat bulamadı. "Gelecek sefer verirsin," dedi resepsiyon memuru başındaki fuları düzeltirken. "Yeni başlayan biri için hiç fena sayılmazdın." Solène gülümsedi. Bunun doğru olmadığını bilse de genç kadının ilgisi onu duygulandırmıştı. Yüzünde, insanda sempati uyandıran bir yumuşaklık vardı. Bugüne kadar birbirleriyle doğru düzgün tanışıp konuşmaya fırsatları olmamıştı.

"Adım Salma," dedi genç resepsiyon memuru elini uzatarak. Solène elini sıktı, tanıştıklarına çok memnun olmuştu.

Ertesi gün çekecekleri kas ağrılarından bahsederek giriş holüne doğru yürüdüler. Salma katıldığı ilk seanstan sonra iki gün yürümekte zorlandığını anlattı. Binadan çıkınca karşı kaldırımdaki küçük bir Japon restoranını işaret etti. Her hafta zumba dersinden sonra birkaç iş arkadaşıyla orada yemek yiyordu. Lüks bir restoran değildi, et şiş ve makiden oluşan menü yedi buçuk avroydu ama oldukça sakin bir yerdi, üstelik patronu da çok sempatik bir kadındı. Eğer gelmek isterse...

T.me/Cinciva

Solène bir an gidip gitmemekte tereddüt etti. Hava kararmıştı. İçinde onu kimsenin beklemediği bomboş dairesini düşündü. Canı eve dönmek istemiyordu. Geçirdiği bu uzun günün sonunda içini ısıtacak bir şeylere ihtiyacı vardı. Ne de olsa insan her gün sokakta büyük aşkıyla karşılaşmıyor, hiç düşünmeden bebek patiği satın almıyor, hiç tanımadığı bir kadının kollarında ağlamıyor, Teyzeler'in ortasında hayatının ilk zumba dersine katılmıyordu.

Salma'nın teklifini kabul etti. Bir restorana ayak basmayalı aylar olmuştu ama bugün buna gücü olduğunu hissediyordu. Hem kim bilir, belki kendine yeni arkadaşlar bile edinirdi.

T.me/Cinciva

13

Japon restoranındaki sohbet geç saatlere kadar sürdü. Yemekte Salma'nın iş arkadaşları; sosyal hizmetler görevlisi Stéphanie, okul öncesi eğitmeni Émilie, sekreter Nadira ve muhasebeci Fatoumata da vardı. Saray'da geçen yorucu iş gününün ardından biraz nefes aldıkları bu anın kendilerine çok iyi geldiğini söylediler. Saray'ın içinde her şey çok daha yoğundu. Hayat daha yoğun akıyor, duygular daha yoğun yaşanıyordu. Yoksunluk ve sefalet, sığınmaevinde kalan kadınlar ile çalışanlar arasındaki ilişkileri ister istemez geriyordu. Bazı karakterlerle baş etmek çok zordu.

Bir ara konu Cynthia'ya geldi. Salma, "Er ya da geç konu hep Cynthia'ya geliyor," diye açıkladı. Sinirli Cynthia. Solène büyük salonda nasıl bağırdığını hatırlıyordu. Stéphanie, "Bugün yine olay çıkardı," diye iç çekti. "İkinci kattaki ortak mutfağın buzdolabında ne varsa fırlatıp attı. Artık ne yapacağımızı bilemez durumdayız. Kaç defa ceza aldı. Bir olay daha çıkaracak olursa atılma riski var ve şayet atılırsa sonuçları çok

T.me/Cinciva

ağır olacak. Bugüne kadar Saray'dan birinin atıldığı neredeyse görülmüş şey değil; sonuçta misyonu kadınlara kucak açmak, onları dışlamak değil."

Burada yaşayan kadınların çoğunun tek hayali kendilerine ait bir konuta geçmekti. Sığınmaevinde yaşamak bir seçim değil, zorunluluktu. Kötünün iyisiydi. Daha iyi bir hayat öncesi bir bekleme odasıydı. Uzun bir bekleyişti bu, bazen yıllarca sürüyordu. Buna rağmen bazıları Saray'dan ayrılamıyorlardı. Saray'daki kadınlardan biri, hayalini kurduğu sosyal konuta kavuşmak için tam sekiz yıl boyunca kamu kuruluşlarıyla savaştıktan sonra elde ettiği daireye taşındığından beri her gününü Saray'da geçiriyordu. Çünkü yeni mahallesinde kimseyi tanımıyor, kendini yalnız hissediyor, canı sıkılıyordu. Saray'da daima konuşacak birileri oluyordu. Hem sonra kurslar, etkinlikler, çalışanlar da vardı. Cıvıl cıvıldı, insan ve hayat doluydu.

Salma da bunun bir örneğiydi. Resepsiyon memuru olarak işe alınmadan önce uzun yıllar Saray'da yaşamıştı. Annesiyle Afganistan'daki savaştan kaçarak buraya geldiğinde henüz bir çocuktu. Sığınmaevinin kapısından içeri girdikleri o ilk günü dün gibi hatırlıyordu. Büyülenmiş bir hâlde kuyruklu piyanoya yaklaşmıştı. Hayatında ilk defa böyle bir enstrüman görüyordu. Elini uzatıp tuşlardan birine dokununca salonda güçlü bir ses yankılanmıştı. Annesi hemen atılıp dokunmamasını söylemişti ancak birkaç kelime Peştuca bilen Müdire, "Bırakın," demişti. "Çalabilir. Burası artık sizin eviniz."

Küçük kız kendilerine verilen on iki metrekarelik stüdyo ile büyük salondaki piyano arasında büyümüştü. Ne Salma ne de annesi tek kelime Fransızca biliyordu. Okumayı sökmek için, kaldıkları kattaki odaların kapılarında asılı olan levhaları hecelemeye çalışıyordu; her kapıda Saray'ın kurucularından birinin ismi veya bir alıntı yer alıyordu. Sonunda hepsini

T.me/Cinciva

ezberlemişti. Saray, küçük kız için hem ev hem de inanılmaz keşifler yaptığı bir oyun alanıydı.

Annesinden her azar işittiğinde kaçıp yanına saklandığı temizlikçi Zohra'dan sevgiyle bahsetti. Zohra her seferinde onu teselli etmek için önlüğünün cebinde sakladığı *ghribiya*'lardan, Salma'nın o çok sevdiği kurabiyelerinden veriyordu. Alnını, çenesini, ellerini süsleyen ve Zohra'nın söylediğine göre onu kem gözlerden koruyan kına dövmelerini hatırlıyordu. Hâlâ buradaydı. Kırk yıllık hizmet geçmişiyle Zohra, Saray'ın en eski çalışanlarından biriydi. Saray'daki herkesi tanıyor, her birinin sırrını biliyordu. Pek konuşkan olmasa da iyi bir dinleyiciydi. Zohra burada şahit olduğu gözyaşlarıyla bir havuz doldurulabileceğini söylüyordu. Bir tartışma çıktığında onun yardımına başvuruluyordu. Yaşlı kadın hiç taraf tutmadığı gibi sağgörü sahibi ve bilge bir insandı. Onun sayesinde en dik kafalılar bile yola geliyordu. Birkaç ay sonra emekli olacaktı. Saray'ın tarihinden bir sayfa kapanıyordu. Onunla gidişiyle Salma'nın çocukluğundan da bir parça gidecekti.

Arapçada Salma "tam ve sağlıklı" anlamına geliyordu. İsmiyle gurur duyduğunu söyledi. Ülkesinde kadınların kimliklerinin nasıl ellerinden alındığını anlattı. Afganistan toplumunda aileden olmayan kişilerin, kadınların isimlerini bilmemeleri gerekiyordu. Kadınlara bir erkeğin adıyla birlikte hitap etmek gerekiyordu; "...'nın karısı", "...'nın kızı", "...'nın kardeşi" idiler. Afgan kadınların kamusal alanda kendilerine ait bir varlıkları yoktu. Özellikle halkın dörtte üçünün yaşadığı kırsal bölgelerde bu gelenek hâlâ devam ediyordu. Ülkenin her yerinde kadınlar kimliklerinin tanınması için savaşıyorlardı. Var olma haklarını haykırıyorlardı.

Salma burada kimsenin kızı veya kardeşi değildi. Sadece *kendisi*, Salma'ydı. Tek başına ayakta duruyordu ve bundan

T.me/Cinciva

da son derece memnundu. Onu benimseyen bu ülkeye karşı büyük bir minnet duyuyordu.

On yıl boyunca sığınmaevinin sakinlerinden biri olarak yaşadıktan sonra bugün Salma farklı bir statüye erişmişti. O artık sığınmaevinin çalışanlarından biriydi.

Aynı yoldan geçmiş yardımcı. Onun durumundaki kişilere verilen ad buydu. Müdire'nin dediğine göre Salma, "deneyimden gelen bir bilgiye" sahipti. Göçebeliğin, fakirliğin, köksüzlüğün acısının ne olduğunu bildiğini anlatmak için kullandığı karmaşık bir ifadeydi bu. Müdire, yaşanmışlığının değerli olduğunu söylemiş ve Salma da bu fikre bir hayli şaşırmıştı. Kendisine önerilen eğitimin sonunda hayatının ilk sözleşmesini imzalayarak işe başlamıştı.

Salma artık sığınmaevinde yaşamıyordu. Ona ait bir dairesi, bir işi ve bir maaşı vardı. Ona verilmiş şansın farkındaydı. Herkesin imrendiği bir dünyanın; çalışan, diğer bir tabirle bir işe yarayan, toplumun işleyişi için elzem olanların dünyasının bir parçasıydı artık.

Her sabah resepsiyondaki formika tezgâhın arkasına oturduğunda hissettiklerini kelimelerle ifade etmesi mümkün değildi. Her şey tıpkı yirmi yıl önce ilk defa gördüğü gibiydi. Geçirdiği tadilata rağmen girişteki hol neredeyse hiç değişmemişti. Saray'daki etkinliklerin programı ve yeni gelenlerin oturması için koltuklar vardı. Annesiyle birlikte, yanlarında uzun yolculuklarından ellerinde kalan tek valizle o koltuklardan birinde oturduğu gün hâlâ gözünün önündeydi. Aylar süren yolculuklarının sonunda bitap bir hâldeydiler.

Bugün artık resepsiyona o bakıyordu. Giriş ve çıkışları o idare ediyordu. Gelenleri karşılıyor, yön gösteriyor, dinliyordu. Tıpkı yıllar önce onu da karşıladıkları, yön gösterdikleri, dinledikleri gibi. Oradaki herkes tarafından takdir ediliyordu.

T.me/Cinciva

Saray, hayatını kurtarmıştı. Saray'ın ona verdiklerini o da Saray'a vermek istiyordu.

Artık sıra ondaydı. "Evet," dedi gururla, "Saray'ın muhafızı artık benim."

T.me/Cinciva

14

O gece Solène'in gözüne uyku girmedi. İçinde çok fazla duygu, kafasında çok fazla düşünce vardı. Salma'nın Japon restoranından çıkarken söylediklerini düşündü. "Bazen kapısından çıkınca Saray'ı arkada bırakmak mümkün olmuyor," demişti. "İnsan giderken daima buradan bir şeyleri de yanında götürüyor."

Solène; Binta'yı, Sumeya'yı, Cynthia'yı, Cvetana'yı, örgücü kadını, alışveriş çantalı kadını düşündü. Salma'yı düşündü. Bütün bunlarla, bu yıpranmış hayatlarla, yıkılmış yollarla, kendisine anlattıkları bu acılarla ne yapacağını bilmiyordu. Bütün bunlardan nasıl kurtulacaktı? Nasıl unutacaktı? Hiçbir şey yokmuş gibi yaşamaya nasıl devam edecekti?

Hiçbir şey düşünmeden uyumak için ilaç almaya niyetlendi ama sonra bu fikrinden vazgeçti. Hayır, işin kolayına kaçıp uyku ilacı almayacaktı. Bu defa bunu yapmayacaktı. Yataktan kalkıp ışığı açtı. Madem uyumuyordu, o hâlde yazabilirdi. Uzakta, çok uzakta, Gine'de küçük bir oğlan çocuğu annesinden haber bekliyordu. Solène, Binta'ya bu

T.me/Cinciva

mektubu yazacağına dair söz vermişti. Bunu ona borçluydu. Paylaştıkları onca şeyden sonra onu hayal kırıklığına uğratmak istemiyordu.

Bilgisayarının başına oturmadı, zira yazacağı mektup için bu hiç uygun bir yöntem gibi gelmedi. Bazı mektuplar elle yazılırdı ve kelimeleri kalp dikte ederdi.

Kuşkusuz, bugüne kadar ona verilen en zor görevdi bu. Bugüne kadar, üstlendiği görevin derininde yatan anlamı kavramamıştı: *arzuhâlci.* Bunu şimdi anlıyordu. Bu, ihtiyacı olana kalemini, elini, kelimelerini vermek anlamına geliyordu; tıpkı yargılamadan aktaran bir iletici gibi...

Evet, o bir ileticiydi.

Binta, Gine'den uzaklara kaçmıştı. Solène'in onu paylaştıkları birkaç kelime aracılığıyla, terk ettiği bu ülkeye, oğluna geri vermesi gerekiyordu.

Birkaç gram gelen bu kâğıtta bütün bir hayatın ağırlığı vardı. Çok hafif, aynı zamanda çok ağırdı. *Böyle bir emanete sahip olmak az şey değil*, diye düşündü Solène. Binta hikâyesini anlatması için ona güvenmişti. Onun bu güvenine layık olmalıydı. Bunu nasıl yapacağını bilmese de görevini, tabiatın kendisine bahşetmiş olduğu bütün dürüstlüğüyle, bütün zekâsıyla ve bütün duyarlılığıyla yerine getirecekti. Gerekirse sabaha kadar uyumayacak ama uygun kelimeleri bulacaktı.

Tıpkı bir uçurumun tepesinden denize atlayan biri gibi, önündeki kâğıdın üzerine atıldı. Yazdı, karaladı, üstünü çizdi, yeniden yazdı. Sekiz yaşındaki bir çocuğa nasıl hitap edildiğini bilmiyordu, bu konuda hiçbir tecrübesi yoktu. Khalidou'yu gözünde canlandırmaya, annesiyle kız kardeşinin hatlarından onun yüzünü tahmin etmeye çalıştı. Birden gördü. Oradaydı. Yanındaydı. Kelimelerini usulca kulağına fısıldamaya başladı. Ona, annesinin onu çok sevdiğini söyledi. Annesinin en kıymetli hazinesi olduğunu, onunla çok gurur duyduğunu

T.me/Cinciva

söyledi. Bir gün yeniden görüşeceklerini, bunun için ona söz verdiğini söyledi. Ona hikâyesini anlattı; hikâyelerinin bitmediğini, birbirlerinden uzak olsalar da o Gine'de, annesi Paris'te, hikâyelerini birlikte yazmaya devam edeceklerini söyledi. Burada güvende olduklarını söyledi. Annesinin her gece, her saat onu düşündüğünü; onun büyüdüğünü, güçlü ve yakışıklı bir çocuk olduğunu tahmin ettiğini söyledi. Yanında olamadığı için üzgün olduğunu ama düşüncelerinde daima orada, yanında olduğunu söyledi.

Daima yakınındaydı.

Yazarken çok tuhaf bir şey oldu. Solène, Binta'ya *dönüştü*. Khalidou'ya *dönüştü*. Sanki aynı anda mektubun hem göndericisi hem de alıcısıydı. Daha önce hiç hissetmediği tuhaf bir duyguydu bu: Başkalarının hayatı onu ele geçirmiş, istila etmiş, işgal etmişti.

Kalemi tutan o değildi. Sanki başka biri omzunun üzerinden eğilmiş mektuba yazacaklarını fısıldıyordu. Cümleler son derece berrak ve açık bir şekilde su gibi akıyor, şaşırtıcı bir hızla peş peşe dizilip birbirlerine bağlanıyordu. Kelimeler, ondan daha büyük bir varlık, görünmez bir ilham perisi tarafından dikte ediliyordu.

Hayatında hiç Afrika'ya gitmemişti. Hayatında hiç kesilmemişti. Hayatında ne çocuk doğurmuş ne de karnında taşıyıp büyüttüğü çocuğunu terk etmenin acısını yaşamıştı. Ne Mali'yi, Cezayir'i boydan boya geçmiş ne de koynunda kızıyla günler ve gecelerce aç susuz hâlde, bir kargo gemisinin ambarına saklanmıştı. Yakalanıp ülkesine geri gönderilme korkusunun ve çaresizliğinin nasıl bir şey olduğunu bilmiyordu. Ölümlerine şahit olduğu diğerlerine benzer şekilde, karanlıkta, buz gibi soğuk suyun dibinde boğularak ölme korkusunun nasıl bir şey olduğunu bilmiyordu.

T.me/Cinciva

Bütün bunlara rağmen kelimeler buradaydı. Binta'nın sesi kendi sesine karışıyor, kendini dayatıyordu. Tuhaf bir ezgiydi bu, dikte şeklinde bir buyruktu, Solène'in aldığı kadar verdiği de bir ruh akışıydı.

Gün ağarmaya başlamıştı. Pencereden, gökyüzünü ve binaların çatılarını renklendirmeye başlayan güneşin ilk ışınları görünüyordu. Mektubu bitirmişti. Mektup tıpkı kendi kendine çoğalan bir kâğıt soyu gibi, kendi kendini doğurmuştu. Solène kendini hem çok dolu hem de çok boş hissediyordu. Mektup on sayfaydı, kaynağını Paris'ten alan ve Binta'nın ailesinin yaşadığı Konakri yakınındaki Sangareya Körfezi'ne dökülen bir nehirdi âdeta.

Bir annenin sevgisi ancak böyle bir mektupla anlatılabilirdi, diye düşündü Solène, o sabah uykuya dalmadan önce.

Binta için ancak böyle bir mektup yazılabilirdi.

T.me/Cinciva

15

Paris, 1925

Önünde kahve fincanıyla oturan Albin, Blanche'ın uzattığı 28 Kasım tarihli gazetede yer alan makaleyi yüksek sesle okumaya başladı:

Başkentte konut krizi bütün şiddetiyle devam ederken, Paris'in göbeğinde, Faidherbe Sokağı'nın köşesindeki 743 odalı devasa bina beş seneyi aşkın bir süredir boş duruyor. (...) Lebaudy Vakfı'na ait olan otel binası, savaştan hemen sonra bekâr erkekler için inşa edildi. Paris Belediyesi'nin satın almayı düşündüğü bina, istenen yüksek fiyat ve yüksek tutarlı tadilat masrafları nedeniyle satın alınmadı. Paris'in farklı belediyelerince geliştirilen çeşitli projeler de hayata geçirilmeden son buldu.

Blanche sabırsızlıkla gazeteyi elinden alıp heyecanla devamını okudu:

... Beş kata yayılmış ve her birinde bir pencere olan 743 oda, girişte büyük bir hol, göz kamaştırıcı resepsiyon salonu, lavabolar, banyolar, tam teçhizatlı geniş mutfaklar (...). Otel kapandıktan sonra bir süre Sosyal Güvenlik Bakanlığı hizmet binası olarak kullanılmış, ancak bugün boş durumda.

T.me/Cinciva

Başını kaldırıp Albin'e baktı. Albin karısının gözlerindeki o ifadeyi çok iyi tanıyordu. Söyleyeceklerini adı gibi biliyordu.

"Giyin. Gidiyoruz."

Albin yerinden kıpırdamadı. Blanche öksürüyordu, gece turundan bitkin bir hâlde dönmüştü ve uykusuzdu. Bu durumdayken çıkmasına izin vermeyecekti, bu sefer buna karşı çıkacaktı. Kocasını ikna etmenin kolay olmayacağını anlayan Blanche, yanına oturup ona o gece gördüklerini, soğukta yatan yeni doğum yapmış genç anne ile bebeğini, dilenci kadının sözlerini anlattı. İçini kaplayan çaresizlik duygusundan bahsetti. Elindeki bu gazete parçasıyla içinin yeniden cesaret ve enerjiyle dolduğunu söyledi. "Gazeteci çocuğun karşıma çıkması bir tesadüf değildi," diye fısıldadı. Bu, kaderin bir işaretiydi. Bundan adı gibi emindi. Bu makale bir çağrı, gökyüzünden gelen bir buyruktu. Tanrı'nın ona verdiği bir görevdi.

Paris'in ortasında boş bir otel! Blanche ateşten ışıl ışıl parlayan gözlerle Albin'in karşısında dimdik ayakta duruyordu. "Bu oteli satın almamız lazım! Ve Paris'in bütün evsiz kadınları için sığınmaevi yapmamız lazım."

Kocası endişeli gözlerle yüzüne baktı, ateş yüzünden sayıklıyor olmalıydı. Binayı satın almak mı? Milyonlar değerindeydi! Zaten makalenin devamı da bunu doğruluyordu: *İletişim Müşavirliği, hizmet binası olarak satın almak istemiş ancak masraflı olması nedeniyle vazgeçmişti.* Paris Belediyesi'nin bile satın almaya gücü yoktu! Onlar nasıl satın alacaktı?

Blanche birden parladı: "Milyonlar değerindeyse ne olmuş? Neydi ki bir milyon? Bin kere bin frank, on bin kere yüz frank, yüz bin kere on frank. Yüz bin kere on frank bulmak gerekiyorsa bulurum!"

Albin karısının doğruyu söylediğini biliyordu. Blanche tank gibiydi. Bir şeyi kafasına koymuşsa hiçbir şey onu

T.me/Cinciva

durduramazdı. Birlikte pek çok savaş vermişlerdi, hem de ne savaşlar... Kamuoyu nihayet onları ciddiye almaya başlıyordu. İnsanlar Ordu'yu gülünç bir İngiliz tarikatı gibi görmeyi bırakıyordu. İlk seneler kafalarına atılan çöpler artık kötü birer anıydı. Düşmanlık, yerini merak duygusuna bırakmıştı. Artık devir, teşkilatın devriydi. Siyasetçiler ve bürokratlar eylemlerini destekliyordu. Peyron'lar, azimleri sayesinde Paris'i fethetmeyi başarmışlardı. Fethedilemez Paris, ısrarlı taarruzlarına teslim olmuştu.

Ancak açlığa ve soğuğa karşı kazandıkları birkaç zafer Blanche'ı tatmin etmeye yetmiyordu. "Yeterli değil," diyordu. "Kesinlikle yeterli değil." Bir eylemin ardından bir başka eylem gelmeliydi, tıpkı bisiklet pedalı gibi. "Acı bitiyor mu? Hayır. Bu yüzden biz de durmadan devam etmeliyiz."

"Kadınlar için bir yer eksik," dedi. "Sadece kadınlara ait bir yer." Fontaine-au-Roi sığınağı yeterince büyük değildi. Sadece Paris'te binlerce evsiz kadın vardı. Tecavüz ve fuhuş kurbanı binlerce kadın... Yüzyılın başında, tarihçi Georges Picot kamuoyunu bu konuda uyarmaya çalışmıştı. "Kimsesiz yüz bin kadın için bin tane namuslu yatak var!" diye haykırmıştı. O zamandan beri hiçbir şey değişmemişti. "Bu durumu kabul mü edeceğiz?" diye sordu Blanche. "Karın altında uyuyan o çocuk bizim çocuğumuz, sokaktaki bütün çocuklar bizim çocuğumuz. O çocukları korumak istiyorsak öncelikle onları dünyaya getiren annelere yardım etmeliyiz. En önemli önceliğimiz bu."

Albin karısının anlattığı bu gerçeği gayet iyi biliyordu. Rüzgârlı caddelerde yanlarında çocuklarıyla dilencilik yapan o kadınları görmüştü. Ellerindeki tek kuru ekmek parçasını yemeyip çocuklarına veren annelerin açlığını ve çaresizliğini gayet iyi biliyordu. Ülkeyi vuran, bitmek bilmez konut krizinin ilk sırada yer alan kurbanları kadınlardı.

T.me/Cinciva

Blanche, o oteli almanın çılgınlık olduğunu biliyordu, ancak bu Peyron'ların ilk çılgınlığı değildi.

Albin'i asıl korkutan, böyle bir girişimin boyutlarından ziyade Blanche'ın sağlığıydı. Gittikçe ağırlaşan bir akciğer hastalığından mustaripti, kulakları duymamaya başlamıştı ve korkunç migren krizleri yaşıyordu. Diş ve kemik ağrıları çekiyordu. Siyatik sancısı yüzünden sık sık yataktan kalkamadığı oluyordu. Çektiği hastalıkların her biri; yağmur, çamur, soğuk demeden kurtuluş davasına adanmış bir hayatın vücudunda bıraktığı izlerdi. Blanche asla şikâyet etmiyor, asla sızlanmıyordu. Acısını sessizce çekme zarafetine sahipti. Yıllar sonra Doktor Hervier büyük bir üzüntüyle bütün vücuduna yayılmış bir kanser teşhisi koyduğunda, bundan kimseye bahsetmeyecekti. Bunu bir sır olarak saklayacak ve her zaman yaptığı gibi, sessizce savaşmaya devam edecekti.

Şimdilik ayaktaydı ve mutfakta Albin'in itirazlarını tek tek püskürtmekteydi. Ona ilk angajmanlarını, Ordu'nun *deliklerinden hiç kimsenin düşmeyeceği şekilde sımsıkı örülmüş kocaman kurtarıcı bir file* olacağına dair ettikleri ortak yemini hatırlattı. "Delikler hâlâ çok büyük," diyerek iç çekti. "Kadınlar ve bebekler fileden düşüyor." Sonunda Albin teslim oldu. Blanche bilmem kaçıncı kez, doktora görüneceğine dair söz verdikten sonra kocasının onayını aldı: Bugünden tezi yok gidip o oteli göreceklerdi.

Tramvayla şehrin güney yakasına gittiler, Faidherbe Sokağı boyunca yürüyüp Charonne Sokağı'nın köşesine vardılar. Blanche başını kaldırıp bütün kavşağa hâkim devasa binaya baktı. Tuğladan yapılmış anıtsal cephesiyle mahalledeki bütün binalara tepeden bakıyordu. Blanche içinden, *Burası âdeta bir kale, bir hisar*, diye geçirdi.

Binanın önündeki merdivenleri çıktılar, Lebaudy Vakfı'ndan gelen bir kâtip onları binanın ana giriş kapısında

T.me/Cinciva

bekliyordu. Bir saat önce Albin, vakfa telefon açtığında telefonun öbür ucundaki kişi şaşkınlığını gizlememişti. Binaya, çok büyük ve çok pahalı olduğundan aylardır alıcı çıkmıyordu. Binayı gezdirmek üzere derhâl bir kâtip görevlendirmişlerdi.

Peyron'lar kâtibin peşi sıra binanın holünden içeri girdiler. Kubbe şeklindeki cam tavan sayesinde içerisi oldukça ferah ve aydınlıktı. Bir gün önceki kar bulutları yerini çelik gibi masmavi bir gökyüzüne bırakmıştı. Güneş ışınları ayaklarının altındaki zemini ışıl ışıl aydınlatıyordu. Dışarının gürültüsü kesinlikle duyulmuyordu, dünyanın geri kalanı yok olmuş gibiydi. Blanche içinin huzurla dolduğunu hissetti. Bütün hayatını burada, sessizlik içindeki bu salonda geçirebilirdi. Bütün bir hayat boyunca burada kalıp dua edebilirdi.

Kâtip geziyi bir an önce başlatmak ister gibiydi. Onları toplantı salonlarından, çay salonundan ve bir kütüphaneden geçirdi. Blanche seramik kaplamaları, duvarları ve tavanları süsleyen mozaikleri inceledi. Her odada geniş bir pencere vardı. Binanın geneli zevkli dekore edilmişti. Devasa boyuttaki resepsiyon salonuna vardıklarında kâtip, burasının oturarak altı yüz kişi, ayakta ise bin kişi alabildiğini söyledi. Blanche kendini, bu salonda neler yapılabileceğini hesaplamaya çalışırken yakaladı: yoksullar ve mahalleli için halka açık bir restoran. Bütün mağdurlar için devasa bir kantin. Ayrıca Noel'i kutlama imkânı olmayanlar için Noel bayramı ve büyük bir Noel yemeği de düzenlenebilirdi.

Kâtip üst katları göstermek için geniş merdivene yöneldi. İki iç avlunun etrafını dolanan uçsuz bucaksız koridorlar boyunca yan yana dizilmiş yüzlerce oda vardı. *Burası tam anlamıyla bir labirent*, diye düşündü Blanche. Kaybolmamak için yön levhaları asmak gerekirdi. Burası kendi başına bir şehirdi. Paris'in orta yerinde ayrı bir şehir.

T.me/Cinciva

Nihayet teras olarak kullanılan çatıya ulaştılar. Manzara karşısında Blanche'ın nefesi kesildi. Caddelere, tren garlarına, kiliselere, anıtlara tepeden bakıyorlardı. Paris önlerinde harita gibi açılmıştı. Kendini tamamen başkentin gösterisine kaptırmış olan Blanche, kâtibin açıklamalarını bir kulağıyla dinliyordu. Kâtip binanın tarihçesini anlatmaya başlamıştı. Bina 1910 senesinde Lebaudy Vakfı tarafından yoksul emekçiler ve işçilere konut sağlamak amacıyla inşa edilmişti. Otel 1914 senesindeki büyük seferberlikte boşaltılmıştı. Savaş hastanesi olarak kullanılmaya başlanan bina, bu sefer de yaralı yahut ölüm döşeğindeki eski pansiyonerlerine yeniden barınaklık etmişti.

Blanche'ın aklı çok uzaklarda, kendi düşüncelerindeydi. Bina inanılmazdı, ancak çok pahalıydı. Tadilat masrafları da en az fiyatı kadar tutardı. Tam yedi milyon frank bulmaları gerekecekti. Ordu'nun parası yoktu. Oysa bu otel aklındaki proje için biçilmiş kaftandı. Bunu nasıl becerecekti? Blanche ikiye bölünmüş bir hâlde, heyecan ile kuşku arasında gidip geliyordu.

Ziyaret sona ermişti. Kâtip açıklamalarını bitirdi. Çıkış kapısına doğru yürürlerken binanın Kutsal Haç Rahibe Manastırı'nın arsasına kurulmuş olduğunu belirtti. Zamanında genç kızların eğitimiyle görevli Dominik rahibelerinin yaşadığı bir manastırdı bu. Yüzyılın başında cemaat öğretimini yasaklayan yasa gereğince tarikat feshedilmiş, rahibeler kovulmuş, manastırın kapısına kilit vurulmuştu. İçinde bir kilise, bir sebze bahçesi ve bir de mezarlık barındıran manastır binası yıkılmıştı. Blanche daldığı düşüncelerden sıyrıldı. Gözünün önüne bir görüntü geldi. Birden, bir arada yaşayan o kadınları; kovulan, dışarı atılan o rahibeleri gördü. Burada, gözünün önündeydiler; odalarında, kilise kemerlerinin altında, sebze

T.me/Cinciva

bahçesinde dua etmekteydiler. Oradaydılar, ayaklarının dibindeydiler, ziyaret etmekte oldukları otelin temellerinin altına gömülüydüler. Ruhları ve hayaletleri bu duvarlardaydı. Her bir taşta onların sesi yankılanıyordu. Blanche onları hissediyor ve duyuyordu. Buradaydılar.

Bir anda bütün kuşkuları dağıldı. Artık biliyordu: Projesini gerçekleştireceği yer burasıydı. Burası kadınlara aitti. Kadınlardan çalınmış olanı onlara geri verecekti.

İçinden, "Parayı bulacağız," dedi. "Evet, bulacağız, sağlığım pahasına da olsa bulacağız."

Burası bir otel değildi. Burası bir saraydı.

T.me/Cinciva

16

Paris, bugün

Binta gözlerini kısmış, hiçbir yorum yapmadan dinliyordu. Kelimeler tıpkı bir duaya eşlik eden tespih taneleri gibi birbiri ardına diziliyordu.

Solène alçak sesle, yazdığı sayfalar dolusu mektubu okuyordu. Gecenin sessizliğinde nereden geldiğini bilmediği yüzlerce, binlerce kelime bir anda ortaya çıkıp büyük bir itiş kakış içinde kâğıdın üzerine atılmıştı. Onun pek bir şey yapmasına gerek kalmamıştı. Sadece gelmelerine izin vermiş, onları hizaya sokmuş, düzgün cümleler oluşturmalarını sağlamış, görgü kurallarını öğretmişti. İnatçı birkaç sözcük de sonunda hizaya girmişti. Khalidou, kelimeleri gördüğünde korkuya kapılmamalıydı. Babası mektubu yırtıp atmamalıydı.

Artık derli topluydular. Solène onlarla, bir merasim için giydirip süslediği yaramaz çocuklarıyla gurur duyan bir anne gibi övünüyordu. Kâğıt üzerindeki kelimeleri çok güzeldi. Burada, bu salonun ortasında onlara eşlik etmekten, onları Binta'nın kulağına aktarmaktan mutluluk duyuyordu.

T.me/Cinciva

Mektubu bitirdiğinde bir sessizlik oldu. Binta hiçbir tepki vermedi. Solène'in sözcüklerinden sonra zamana ihtiyacı vardı, basıncın biraz düşmesi gerekiyordu. Kelimeler çok güçlü ve çok fazlaydılar. Ondan daha güçlüydüler. Kendinin olmasalar da onları tanıyordu. Onları anlıyordu.

Uzun bir sessizlikten sonra nihayet Solène'in yüzüne baktı ve "İyi," dedi. *Beğendim*, demenin en kısa yolu olan bu kelime dışında söyleyecek hiçbir şey yoktu. *Ne hissettiğimi anladın ve hislerimi buraya, oğluma doğru uçacak olan ve eline geçtiğinde ona bütün sevgimi, bütün acımı, bütün üzüntümü anlatacak bu kâğıtlara döktün. Kelimelerinde kalbimden bir parça var, senin sayende oğluma kalbimin bir parçasını gönderiyorum: iyi.* Solène bu kelimeyi büyük bir hediye olarak kabul etti. Yanılmamıştı. Binta'nın güvenine ihanet etmemiş, görevinde başarısız olmamıştı.

Bununla birlikte halletmesi gereken son bir detay vardı. Mektubu imzalamak gerekiyordu. Solène kendisi imzalamak istememişti, buna hakkı yoktu. Kelimeleri o bulmuş olsa da anlamları Binta'ya aitti. Bir mektubu imzalamak, altına adınızı yazmaktan çok daha fazlasıydı. Onu üstlenmek, bütünüyle kendinize ait kılmaktı. Sahiplenmekti.

Binta, Solène'in elindeki kalemi alıp son sayfanın altına bir kelime yazdı. Tek başına koca bir dünyayı içinde taşıyan bir kelimeydi bu: *annen.*

Solène'in kalbi sıkıştı. Bu kelimede biraz o da vardı, tıpkı kaçak bir yolcu gibi mürekkeple kâğıt arasına saklanmıştı. Bu sefer ağlamayacaktı. Çok duygulanmış olmasına rağmen kendini tutmayı başardı.

Mektubu katlayıp zarfa koymanın vakti gelmişti. Binta postaneye bizzat gidip onu kendi elleriyle gönderecekti. Mektubu atmadan önce zarfın üstüne bir öpücük konduracaktı, tıpkı ondan ayrıldığı gece Khalidou'nun yanağına, onu uyandırmamaya

T.me/Cinciva

özen göstererek koyduğu öpücük gibi. Oğluna kadar gidecek kocaman ve yumuşacık bir öpücük olacaktı bu.

"Affedersiniz!" Solène aniden dalmış olduğu düşüncelerden sıyrıldı. Cynthia'nın yanına geldiğini fark etmemişti. Onun gelişiyle Binta ayağa kalkıp elinde mektubuyla uzaklaştı, yeni bir münakaşa istemiyordu. Cynthia ile Teyzeler uzun süredir birbirleriyle savaş hâlindeydiler.

Ancak bu öğleden sonra Cynthia'nın aradığı kişi Binta değildi. Gelip Solène'in yanına oturdu. Ondan bir ricası olduğunu söyledi. İstediği şey mektup yazmak değildi. Yani tam olarak değildi.

Bu, Solène'in Cynthia ile ilk resmî karşılaşmasıydı. Binta'nın yanında kalmasını tercih ederdi. Genç kadın onu ürkütüyordu. Karşısındaki insanlarla aşağılar ya da küfreder gibi konuşuyordu. Her an patlamaya hazır bir düdüklü tencere gibiydi.

Cynthia konuşmaya başlamadan önce bir süre kaşlarını çatıp yüzüne baktı. Saray yönetimiyle sorun yaşıyordu. Uzun süredir başka bir stüdyoya geçmek istiyordu. İkinci kata, Teyzeler'e, çocuk arabalarına, koridorlarda bağıran çocuklara, durmadan bozulan ocağa daha fazla tahammülü kalmamıştı. Aylardır yemeklerini soğuk yiyor, geceleri uyumuyordu. Yönetime bin defa şikâyet ettiği hâlde bütün girişimleri sonuçsuz kalmıştı. "Burası otel değil, kimse istediği gibi oda değiştiremez," demişlerdi. Boşalan her stüdyo yeni biri girmeden önce yeniden boyanıp tadilattan geçiyordu. Keyfi yere boya-tadilat masrafı çıkaramazlardı. Cynthia defalarca yeni bir stüdyo istemediğini, kendi stüdyosunda uyumanın imkânsız olduğunu, tek isteğinin huzurlu bir uyku olduğunu söylese de yönetimi ikna etmeyi başaramamıştı.

Bir gün buradan gidecekti. Burası tam bir cehennemdi. Saray'daki hiçbir şeye, bu iç içe olma hâline, özgür olmamaya,

T.me/Cinciva

ziyaret saatlerini düzenleyen tüzüğe, en ufak bir yanlışta ceza veren gözetmene tahammül edemiyordu. Burada yolunda giden tek bir şey bile yoktu. Durumu yönetim kurulu üyesi olan temsilcilerine bildirmişti ancak yine sesini duyuramamıştı. "Kıçımın temsilcisi!" Sorun çıkarmak istemiyordu. Hepsinin sokağa dönmekten ödleri patlıyordu ve bu korku da onları alçak yapıyordu. Düşüncelerini yüksek sesle söylemekten korkmayan tek kişi Cynthia'ydı. İşlerine gelmiyorsa bu onların sorunuydu. Ağzını kapatmak için her türlü cezaya başvuruyorlardı. Teyzeler'den biriyle kavga ettiği bahanesiyle bir ay ziyaretçi yasağı koymuşlardı. Kadın belasını aramış ve bulmuştu. Hem zaten Cynthia'nın umurunda bile değildi. Kimsenin ziyaretine geldiği de yoktu. Kimseyi bu çöplüğe davet etmiyordu, eksik kalsındı. Buradaki herkesten nefret ediyordu. Resepsiyondaki Salma dışında... Tek sempatik bulduğu kişi oydu.

Neyse işte, Solène Müdire ile konuşacak olursa kendisine çok yardım etmiş olurdu.

Onun sözünü dinlerlerdi.

Solène ne diyeceğini bilemedi. Cynthia'nın, tükürür gibi dünyanın suratına fırlattığı bu mutsuzlukla, bu öfkeyle ne yapacağını bilemedi. Salma onun saldırgan olabileceği konusunda kendisini uyarmıştı. Öfkelendiğinde önüne gelen her şeyi kırıp döküyordu, sığınmaevinde sağlam masa koltuk bırakmıyordu. Şimşeklerini üstünüze çekmemekte fayda vardı. Solène böyle bir durumda ne yapacağını bilmiyordu.

Bununla birlikte isteğini yerine getiremezdi. Bu onun savaşı değildi. Bu alçaklık değil, sağduyulu olmaktı. Solène tarafsızdı ve tarafsız kalmaya da kararlıydı. Buradaki yerinin neresi olduğunu biliyordu, hem zaten yerini daha yeni yeni bulmaya başlamıştı. Saray'da devrim yapmak gibi bir niyeti

T.me/Cinciva

yoktu. Bir sözcü değildi o, bir kalemdi. Herkesin bir sınırı vardı ve onun sınırı da buydu.

Cynthia'ya, isterse yönetime mektup yazmasına yardımcı olabileceğini, ancak bu çatışmada taraf olmayacağını açıklamaya çalıştı. Cynthia'nın yüzü aniden değişti. Öfke ve aşağılama karışımı bir ifadeyle dudak büktü.

"Demek senin de diğerlerinden bir farkın yok," dedi. "Varlığın bir işe yaramıyor. Neden buradasın? Evde tek başına canın sıkıldığı için gösteriye mi geliyorsun? Diğerlerinin mutsuzluğu güzel mi? Hoşuna mı gidiyor? Kendi küçük hayatın konusunda içini mi rahatlatıyor? Şık mahallendeki küçük, boktan hayatın? Mektup yazarak kime yardım ettiğini zannediyorsun? Mektuba ihtiyacımız yok bizim! Burada yaşadıklarımız hakkında en ufak bir fikrin yok! Haftada bir gün geliyorsun, senin için bir meşgale... 'Al işte, bugün de fakirlere bir saat ayıracağım!' Vicdanını rahatlatıyorsun, sonra evine gidip kapını kapatınca her şeyi unutuyorsun! Şık mahallene geri dön ve bir daha da gelme! Bir işe yaradığın yok! Burada kimsenin sana ihtiyacı yok!"

Öfkesini kustuktan sonra Solène'in MacBook'una bir yumruk savurup yere fırlattı. Bağırtılar üzerine koşarak salona gelen Salma, öne doğru atılıp yakalamaya çalışsa da çok geçti. Olan olmuştu. Cynthia küfürler savurarak salondan çıktı.

O sırada üst katlarda olan Müdire de aşağı inmişti. Dehşet dolu gözlerle hasarın boyutlarına baktı. "Yine mi Cynthia?" diye sordu.

Salma, "Evet," diye iç çekti. "Yine Cynthia."

T.me/Cinciva

17

Son model teknolojik alet, Cynthia'nın saldırısına dayanamadı. MacBook çalışmıyordu. Duruma çok üzülen Müdire, Solène'e yönetimin tamir masraflarını üstleneceğini söyledi. Solène itiraz etti, Saray'ın parasını istemiyordu. Tanıdığı bir bilgisayarcı vardı, o hallederdi. Hayatta bir bilgisayarın bozulmasından çok daha önemli şeyler vardı.

O akşam karnı hiç aç değildi. Japon restoranındaki şişlere ve makilere elini sürmedi. Yanında oturan Salma, onu teselli etmeye çalıştı: Cynthia'nın saldırısına maruz kalan ilk kişi o değildi. Bugüne kadar Saray'daki pek çok kadın onun gazabından payını almıştı.

Buradaki herkes hayat hikâyesini biliyordu. Cynthia daha dünyaya gelir gelmez annesi tarafından terk edilmiş ve çocukluğu koruyucu aileler ile yetiştirme yurtları arasında geçmişti. Sevgisiz, istikrarsız, tıpkı yabani bir ot gibi büyümüştü. Gittiği her kurumdan kovulmuş, on altı yaşında okulu bırakmıştı. Reşit olduğunda onun durumundaki pek çok genç

T.me/Cinciva

gibi kendini işsiz ve sokakta bulmuştu. Yanlış insanlarla karşılaşmış ve ne yazık ki o maddeyle tanışmıştı. Onu, varlığının derinliklerinden çok uzaklara götürecek uyuşturucuyla. Onu elde edebilmek için yapmadığı kalmamıştı. Akla hayale gelecek ve gelmeyecek her şeyi yapmıştı.

Sonra bir gün hamile kalmıştı. Kaza değildi, o bebeği gerçekten istiyordu. Cynthia'nın hiç ailesi olmamıştı, hiç sevilmemişti. Hayatına bir anlam verebilmek için birine bağlanması gerekiyordu. O bebek bir şanstı. Yeni bir başlangıçtı. Onu tamir edecek, çatlaklarını kapatacak, içindeki boşluğu dolduracaktı.

Bebeği için uyuşturucuyu bırakmaya karar vermişti.

Ne var ki bebeğini dünyaya getirdiğinde kendini yetersiz hissetmişti. İçini büyük bir çaresizlik ve layık olmama duygusu kaplamıştı. Anne babası olmayan biri nasıl anne olabilirdi? İnsan hiç almadığı bir şeyi nasıl verebilirdi? Bebeğini, kendisini de aşan çok büyük bir aşkla sevmekle birlikte ona layık olmadığı kaygısını yaşıyordu. Cynthia'nın şeytanları yeniden etrafında dönmeye başladılar. Bebeğin babası onu terk etti. Yeniden batağa düştü.

Hâkim, oğlunun velayetini elinden alınca yıkıldı.

Artık elini uyuşturucuya sürmüyordu, *temiz* olduğuna yemin ediyordu. Oğlunu geri almak için savaşıyordu. Oğlu beş yaşına gelmişti. Yetiştirme yurduna verilmişti. Cynthia bunun ne anlama geldiğini gayet iyi biliyordu. Oğlu için istediği hayat bu değildi. Onu ayda bir kere duvarları rengârenk boyalı o ziyaretçi odasında, yanında tanımadığı insanlarla ve üzerinde kendi seçmediği kıyafetlerle görmeye tahammül edemiyordu. Akşamları ona masal okuyan, gece kâbus gördüğünde kucağına alıp teselli eden o değildi. Hayatındaki önemli anların hiçbirini paylaşmıyordu. Kaybettikleri zaman asla telafi

T.me/Cinciva

edilemeyecekti. Oğlunun ilk adımlarına, anaokuluna başladığı ilk güne, ilk sinemaya gidişine asla şahit olamayacaktı.

Saymıştı, oğlunu senede seksen dört saat görüyordu. Oğlundan alabildiği tek şey buydu. Yetiştirme yurdu başka bir şehirdeydi, Cynthia'nın gidebilmek için yol parasını biriktirmesi gerekiyordu. Birlikte geçirdikleri zamanın bile tadını çıkaramıyordu. Kalan dakikaları saymak için gözünü duvardaki saatten ayırmıyordu. Günün sonunda oğluyla farklı yönlere gideceklerini ve bir sonraki ziyarete dek yeniden gün saymaya başlayacağını biliyordu.

Oğlundan her ayrılışında kendini öksüz, terk edilmiş hissediyordu. Hiç durmadan tekrarlanan bir kâbus gibi, kendi doğumundaki dramı tersine yaşıyordu. Hiç kimsenin içindeki acıyı geçirebilmesi mümkün değildi.

Cynthia çok öfkeliydi. Öfkeliydi, çünkü bu hayatı kendisi seçmemişti, çünkü o bebeği için çok başka şeyler hayal etmişti. Çünkü aynı hikâye acımasızca tekrar ediyordu ve bunu değiştirmek için elinden hiçbir şey gelmiyordu. Öfkeliydi, çünkü sevgi her zaman yeterli olmuyordu.

Bütün dünyaya öfkeliydi. Çocuk mahkemesi hâkimine, sosyal hizmet görevlilerine, koruyucu ailelere, Saray'da çalışanlara, Teyzeler'e, alışveriş çantalı kadına, hatta hiç tanımadığı kadınlara karşı çok öfkeliydi. Bazı kadınlar Saray'da çocuklarıyla birlikte yaşıyorlardı ve buna tahammül edemiyordu. Artık ne koridorda çocuk arabalarını görmek ne de geceleri ağladıklarını duymak istiyordu. Bütün bunlar ona oğlunun buradan çok uzakta uyuduğunu hatırlatıyordu.

O yüzden sürekli bağırıyordu; tıpkı yaralı bir hayvan, yavrusu elinden alınmış dişi bir kurt gibiydi. Öfkeli bir canavar gibi, yanına kimseyi yaklaştırmıyordu. Yardım etmeye çalışan herkesi ısırıyordu.

T.me/Cinciva

Saray'da kendini hapiste gibi hissediyordu. Bazen sabahlara kadar başını duvarlara vuruyordu. "Hapishanesi sığınmaevi değil," dedi Salma. "Avaz avaz bağırarak istediği şey başka bir oda değil, başka bir hayat aslında. Çocukluğunuzda eksikliğini çektiğiniz şey sonsuza dek eksik kalır: Babasının masasında karnı doymayan bir kişi ömür boyu aç kalır."

Cynthia da böyleydi, ezelden beri açtı.

Solène dairesine döndüğünde yıkılmış bir hâldeydi. Cynthia'nın acımasız sözleri aklından çıkmıyordu. *Evine dön.* Tam da Saray'a alışmaya, kendini orada *gerekli* hissetmeye başlamışken Cynthia'nın şiddetiyle yıkılmıştı.

Evine dön demek, *bizim gibi değilsin* demek oluyordu. *Buradaki kadınlarla hiçbir benzerliğin yok. Hayat sana iltimas geçti; bizi ne anlayabilir ne de yardım edebilirsin. Asla bizden biri olmayacaksın ve kendi vicdanını rahatlatman umurumuzda değil. Vicdanını kendine sakla.*

Evine dön demek, *burada bulunmaya hakkın yok* demek oluyordu.

Cynthia'nın bütün öfkesiyle, bütün aşağılamasıyla sorguladığı şey Solène'in meşruiyetiydi aslında. *Yukarıdakilerin aşağıdakilere* bakışıydı. Kim oluyordu da buraya geliyordu? Kim oluyordu da seslerini aktarıyordu? Kim oluyordu da hayatlarına girip bir saat sonra da görevi sona erince evine gidiyordu?

Uğradığı saldırı karşısında Solène çok sarsılmıştı. Cynthia bir konuda haklıydı, buraya bu kadınlara yardım etmek için değil, kendini iyileştirmek için gelmişti. Saray onun için bir terapiydi, gerçek buydu. İyileşince sığınmaevinin kapısını ardından kapatıp kendi işine gücüne dönmesi yeterliydi. Burası hayatında sadece bir parantezdi. Güzel olmayan bir parantez.

Bir zumba seansına katılıp birkaç mektup yazmakla

T.me/Cinciva

aralarına kabul edildiğini zannetmişti. Saray'da kendine sağlam bir yer edindiğini düşünmüştü. Cynthia ise *O kadar kolay değil*, demişti. *Evine dön.*

Solène kendini küskün, çaresiz ve zavallı hissetti. *Zavallı küçük, zengin kız*, diyordu bir şarkıda. Kendinden daha mutsuz olanların yanında depresyondan kurtulmaya çalışmıştı. Kime yardım ettiğini zannediyordu?

Oysa fazlası vardı. Onu buna iten kişi psikiyatristiydi ve ardından Léonard tarafından buna zorlanmıştı. Kuşkusuz sığınmaevinin kapısından içeri adımını dahi atmak istememişti. Ancak doğruyu söylemek gerekirse burada aradığından çok daha fazlasını bulmuştu. Binta'nın *iyi*'si vardı, Sumeya'nın gözleri vardı, iki avrocu kadın vardı, çaylar ve zumba dersleri vardı. Solène'in o anlarda yaşadıkları ve paylaştıkları gerçekti, rüya görmemişti. Paylaşım ve birlik hâlindeydiler, Binta'nın kollarında ağlarken hissettikleri tam da buydu.

Bir süredir kendini daha iyi hissediyordu. Yavaş yavaş bedeninin ve zihninin kontrolünü ele almaya başlıyordu. İlaçlara daha az bağımlıydı. Psikiyatristi ilaçların dozunu azaltmıştı. İyiye gittiğini düşünüyordu. *Anlam.* Solène'in, Saray'ın duvarları arasında bulduğu şey buydu işte, *anlam.* Orada topluma faydalı bir insan olduğunu hissediyordu.

O yüzden meşru olup olmadığı, şık bir mahalleden gelip gelmediği hiç önemli değildi. Oradaydı. Önemli olan, orada olmasıydı. Bütün hayal kırıklıklarına ve farklılıklara rağmen... Parçalanan bilgisayara ve Cynthia'nın küfürlerine rağmen.

Arzuhâlci, *halkın* yazarı anlamına geliyordu, hem de *bütün* halkların. Cynthia onu geri püskürtmüş, inancını sarsmış olsa da pes etmeyecekti. Onun kışkırtmalarına ve varlığını sorgulamasına pabuç bırakmayacaktı. Gelecek perşembe ve diğer tüm perşembeler oraya yeniden gidecekti. Bilgisayarı çalışmıyorsa kâğıt ve kalemle yazacaktı. Tek silahı, tek müttefiki

T.me/Cinciva

kâğıt ve kalem olacaktı. İlk bakışta belli olmasa da çok güçlülerdi, bunu biliyordu.

Ne Saray'ın hikâyesini ne de o kadınların hayatını değiştirebilirlerdi belki, ama tıpkı Salma'nın anlattığı o Pierre Rabhi masalındaki sinek kuşu gibi, kendilerince bir katkıda bulunurlardı. Bir gün ormanda korkunç bir yangın çıkmış ve bütün hayvanlar çaresizlik içinde felakete bakıyormuş. Bir tek, küçük bir sinek kuşu, gagasıyla taşıdığı suyu alevlerin üzerine dökerek yangını söndürmeye çabalıyormuş. "Zavallı kaçık," demiş armadillo, "yangını böyle söndüremezsin ki." "Biliyorum," demiş sinek kuşu. "Ama en azından payıma düşeni yapmış olurum."

Solène de öyleydi: Yuvadan düşmüş ve yangını söndürmeye çalışan minik bir kuştu. Bu çabasının küçük, yetersiz ve gülünç olduğunu söyleyebilirlerdi.

Ama o, payına düşeni yapıyordu.

T.me/Cinciva

18

Bu sabah Léonard havadisleri almak için telefon etti. Solène, *Cynthia kasırgasından* sonra, cepheye dönen bir asker gibi sığınmaevine geri dönmüştü. Artık bilgisayarını evinde bırakıyor, yanında bir tek bloknotunu ve kalemini götürüyordu.

Ondan yardım isteyenlerin sayısı her geçen gün artıyordu. Solène'in görev saatlerini uzatması gerekmişti, bazı günler geç saatlere kadar kaldığı oluyordu. Sık sık mektupları eve götürüyor, sakin kafayla yeniden okuyor, düzeltiyor, yazıyordu. Bazen gecenin bir yarısı aklına yeni fikirler geliyor, yataktan kalkıp çalışıyordu. Kâğıt üzerinde kendini bir hayli verimli hissediyordu ve bu da hoşuna gidiyordu. Kelimelerini, o çok özlediği sevgili kelimelerini yeniden buluyordu. Son yıllarda kelimelerinin gittiklerini, kaybolduklarını, yok olduklarını zannediyordu. Şimdi ise onların burada, çok yakında olduklarını keşfediyordu. Onu terk etmemişlerdi.

Saray'daki herkes yaptıklarından çok memnundu. Solène, talep mektubu ve öz geçmiş yazmakta oldukça ustaydı.

T.me/Cinciva

Yazdıklarının bir kısmı tamamen kendi eseriydi ve bunu canıgönülden yapıyordu. "Bu, yalan söylemek değil," diye açıklamıştı sığınmaevindeki kadınlara, iş dünyasında insanın kendini en iyi hâliyle göstermesi gerekirdi. Detaylar çok önemliydi ve en ufak bir şey bile fark yaratabilirdi. Pazarlarda çorap ve külot satmak dışında bir iş tecrübesi olmadığını söyleyen bir kadına Solène şöyle bir cümle önerdi: *Hazır giyim satış sektöründe tecrübe sahibi.* İş görüşmesine gittiğinde söylemesi gereken cümleleri de öğretti. Genç kadın elinde öz geçmişiyle yanından ayrılırken oldukça memnun görünüyordu. Ertesi hafta bir mağazada işe girmişti –tam zamanlı bir iş olmasa da– bir elemanın yerine yarı zamanlı bakacaktı, iyi bir başlangıç sayılırdı. Uzun bir yolun ilk döşeme taşıydı.

Artık Solène'in her perşembe gördüğü "müdavimleri" vardı. Ayrıca methini duyup ona danışmaya gelen yeni müşteriler de vardı. Kısa,sürede, bir organizasyon oluşturması gerekmişti. Seansın başında renkli kâğıtlara yazdığı numaraları geliş sırasına göre dağıtmaya başlamıştı. Bazılarının acelesi vardı, kimileri itiraz ediyor, kimileri pazarlık yapıyor, kimileri de bir hizmet veya marketten alışveriş karşılığı aralarında sıra numarası değiştiriyordu. Cvetana genellikle herkesten sonra geliyor ve sıraya girmiyordu. Bütün itirazlara rağmen pazar arabasıyla herkesin önüne geçip kraliçenin mektubunu soruyordu: "Elizabeth yazdı mı?" Solène hep aynı cevabı veriyordu: "Hâlâ yazmadı." Cvetana omuz silktikten sonra hayal kırıklığıyla iç çekip yeniden gelmek üzere gidiyordu.

Her perşembe böyleydi.

Solène öğleden sonralarını mektup yazarak, danışmanlık yaparak, çay eşliğinde sohbetler ederek ve Sumeya'nın paylaştığı şekerlemeleri kabul ederek geçiriyordu. Şekerlemeleri yemiyor, eve dönünce onları biriktirdiği reçel kavanozuna koyuyordu. Kavanoz ağzına kadar doluydu. Kavanozun

T.me/Cinciva

içindeki rengârenk şekerleri seyretmeyi seviyordu, her biri küçük birer ganimet, karanlığa ve kasvete karşı kazanılmış minik zaferlerdi.

Sumeya konuşmuyordu ama şekerlemeleri onun yerine konuşuyordu. Evrensel bir dildi bu.

Solène artık resmî olarak zumba dersine yazılmıştı, her hafta Fabio ve Teyzeler'le birlikte derslere katılıyordu. Hâlâ ritim duygusundan yoksun olsa da büyük gelişme kaydettiği yadsınamazdı. Derslere, üzerinde Binta'nın eski taytı ve tişörtüyle katılıyordu. Aslında onları geri vermek istemişti ama Binta yazdığı mektubun karşılığında teşekkür olarak onda kalmasını istemişti. Üzerine on beden büyük gelse de Solène, içinde kendini rahat hissediyordu; tıpkı insanın çok sevdiği eski bir kazağı gibiydi bu giysiler. Teyzeler sürekli esnek olmamasıyla alay ediyorlardı. "Gören de süpürge sapı sanır!" diye bağırıyordu Binta. "Sorun kalçanda, kıpırdamıyor! Kavisli değil! Bak, bütün iş belinde!" Bir derste Teyzeler onu cesaretlendirmek için etrafında bir çember oluşturup hep birlikte el çırpmaya başladılar. Çalan şarkı, cepteki güneş parçasından bahsediyordu; Solène'in o an, son derece kıvrak ve âdeta kemiksiz olan bu kadınların ortasında hissettiği tam da buydu. Işık ve neşe doluydu.

Bazen dersin sonunda Binta dans etmeye devam ediyordu. Tek başına aynanın karşısına geçip Sumeya'ya Gine'de, ülkelerinde edilen dansları gösteriyordu. O anlarda üzerinden tuhaf bir enerji, alışılmadık bir güç yayılıyordu. Nefes nefese ve kan ter içinde kalıyordu. Ve küçük kız annesini alkışlıyordu.

Bir gün ülkelerine geri döneceklerine söz veriyordu. Ve Sumeya'nın dans edeceğine.

Solène bu kadınlara, onların bütün tuhaf davranışlarına, sessizliklerine, teşekkür etme biçimlerine alışmıştı. Her zaman kelimeleri bulamasalar da bazen bir bakış, bir gülümseme,

T.me/Cinciva

bir fincan çay, verilen bir tişört yetiyordu. Bazen de hiçbir şey olmuyordu ama bu hiç önemli değildi. Solène kimseden minnet beklemiyordu. Buraya bunun için gelmemişti. Léonard on yıllık görevi süresince sadece üç kere *teşekkür* aldığını söylemişti. Yazdığı yüzlerce mektup göz önüne alındığında bu hiçbir şeydi. Hiç önemli değildi. Kendini gerekli hissediyordu ve bu paha biçilemezdi. Onu görmeye gelen her bir kadın için yazdığı her bir mektup önemliydi. Tıpkı, sayesinde yıllardır aradığı öz annesini bulan o kadın gibi. Annesiyle birlikte ona teşekkür etmeye gelmişlerdi. Léonard anlatırken hâlâ çok duygulanıyordu. Ona bir kutu çikolata almak için para biriktirmişlerdi ve o ucuz çikolata, hayatında yediği en güzel çikolata olmuştu.

Solène sığınmaevindeki kadınlara ne kadar alışmışsa, onların da kendisine o kadar alıştıkları bir gerçekti. Çoğu onu benimsemişti. Örgücü kadın kendiliğinden selam vermeye başlamıştı. Hâl hatır sormuyordu elbette, ama binadan içeri her girişinde başıyla selam veriyordu; bu, *geldiğini gördüm* anlamına geliyordu. Bir daha asla patiklerden bahsetmemişlerdi, hem zaten Viviane çok konuşkan biri değildi. Sessiz bir ruhtu o. Başka bir hayatta rahibe olmalıydı. Buraya yerleşerek dünyadan elini ayağını çekmiş gibiydi. Ne Cynthia'nın bağırışları ne Teyzeler'in dansları... Hiçbir şey onu etkilemiyordu. Saray başlarına yıkılsa umurunda olmazdı. Saksının arkasında, umursamaz bir şekilde, kılını kıpırdatmadan örgüsünü örmeye devam ederdi.

Oysa başından beri böyle değildi. Bir zamanlar Viviane'ın da hayat denen gösteride bir rolü vardı. Şık banliyölerden birinde, sıradan bir hayat süren evli ve iki çocuk annesi bir kadındı. Kocası diş hekimiydi ve o da kocasının muayenehanesinde sekreter olarak çalışıyordu. Vücudundaki morlukları elinden geldiğince saklamayı başarıyordu. Viviane da tıpkı

T.me/Cinciva

Cvetana gibi ölümden dönmüştü. O da savaş yaşamıştı –bunun için Sırbistan'a gitmesine gerek yoktu. Onun savaşı buraya yakın bir yerde, güllerle çevrili güzel bir evde, tam yirmi yıl sürmüştü. Onun düşmanı, şık giyimliydi; kocasında vücut bulmuştu. Savaş alanı ise kendi bedeniydi; dövülen, hor görülen, bütün gün darbe alan bedeni. Viviane çok darbe almıştı. Hem de aklınıza gelebilecek her şeyle. Yumruk, tekme, ütü, ayakkabı, kemer... Ayrılmak istediğinde ise bıçak darbesi. Komşular araya girmemiş olsalardı kocasının elinde ölecekti.

O karanlık günlerden geriye, bacağında hafif bir topallama ve yanağında Joker'inkine benzer bir yara izi kalmıştı. Yüzünün ortasında ters bir gülümseme gibi duruyordu.

Kocası yakalanıp yargılanmış, bir yılı şartlı olmak üzere beş yıl hapis cezası almıştı.

Solène bir kadının hayatına karşılık beş yıl hapis cezasının çok az olduğunu düşündü. Medeni olduğu söylenen bu ülkede her iki-üç günde bir, bir kadın, eşi tarafından öldürülüyordu. *Ne zamana kadar böyle devam edecekti?* Tabiatta başka hiçbir tür, böyle bir katliam yapmıyordu. Tabiatta dişilere kötü davranmak yoktu. İnsanlardaki bu yıkma, kırma ihtiyacı nereden kaynaklanıyordu? Bir de çocuklar vardı. Onlardan hemen hemen hiç bahsedilmiyordu. Her yıl babaları tarafından anneleriyle birlikte öldürülen onlarca çocuk, aile içi şiddetin ikincil kurbanları oluyordu.

Viviane düşünmemek için bütün gün ellerini meşgul etse de geceleri şeytanlar ortaya çıkıyordu. Kâbuslarında sürekli kocasının onu almaya geldiğini görüyordu. Kan ter içinde, korkudan titreyerek uyanıyordu.

Birkaç yıl önce burada, Saray'da da böyle bir dram yaşanmıştı. Kadınlardan birinin eski kocası onu burada bulmuştu. Genellikle Saray'a yabancıların girmesine izin verilmediği hâlde içeri girmeyi başarmıştı. Elindeki silahla korku içindeki

T.me/Cinciva

personeli ve sığınmaevi sakinlerini tehdit ederek üst katlara çıkmıştı. O sırada bir arkadaşının stüdyosuna sığınmış olan eski karısını bulmuş ve silahı şakağına dayayıp tetiği çekmişti. Olay gazete manşetlerinde yer almıştı.

Bu olaydan üç gün sonra ülkenin başka bir yerinde başka bir kadın yine kurban olmuştu. Her hafta, her ay, her yıl aynı şey oluyordu.

Viviane burada yaşadığını kimseye söylememişti. Giderken hayatını, evini, arkadaşlarını; kısaca her şeyini geride bırakmıştı. Artık büyümüş olan çocuklarını nadiren görüyordu. Onlara sığınmaevinde kaldığını söylemeye cesaret edememişti. Annelerinden utanmalarını istemiyordu. Geride durmayı tercih ediyordu. Sık sık, elleriyle ördüğü giysileri göndererek kendince onları düşündüğünü gösteriyordu. Onlara *sizi seviyorum,* diyordu. *Sizi unutmadım.*

Banliyödeki güzel evini terk etmiş, on iki metrekarelik bir odada yaşıyordu. Bu hiç önemli değildi. En azından burada can güvenliği vardı. Viviane'ın bundan böyle daha iyi bir yerde yaşaması mümkün değildi, zira hayatı boyunca kocasının yanında maaşsız ve sigortasız çalışmıştı. Bu gerçeğin bir adı vardı, buna "işverene yardımcı eş" deniyordu. Gerçekte ise tam bir üçkâğıtçılıktı. Viviane'ın ne işsizlik sigortası ne de emekli maaşı vardı; hayatı boyunca hiç çalışmamış gibi, hiçbir hakka sahip değildi. Yirmi yıllık emeği boşa gitmişti.

İş aramıştı aramasına ama elli yedi yaşında bunun boş bir hayal olduğunu anlaması uzun sürmemişti. O da bütün gün örgü örüyordu işte. Sekreterlik kariyerinden geriye çalışma saatleri ve disiplin kalmıştı; ördüklerini sokakta hafta içi sabah ondan akşam altıya kadar, cumartesi günleri ise yediye kadar satıyordu. Pazar günleri ve resmî tatillerde çalışmıyordu. Sabahları, tıpkı muayenehanede çalıştığı zamanlardaki gibi kalkıp hazırlanıyordu. Daima iki dirhem bir çekirdek

T.me/Cinciva

giyiniyordu. Asla dilenmemişti, dilenmek ona uygun bir şey değildi. O, sadaka istemiyordu; ördüklerini satıyordu.

Solène sık sık onu sokakta, soğuktan donmuş bir hâlde yerde otururken görüyordu. *Bu ketum kadın annem olabilirdi,* diye düşündü. Başka bir adamın karısı olsaymış nasıl bir yaşamı olabileceğini hayal etmeye çalıştı. Hayatta yanlış seçimler yapılabilirdi. Bu herkesin başına gelebilirdi. Bazen yanlış bir seçimin bedeli hayat boyu ödeniyordu. Hiç kimse bunu hak etmiyordu.

Viviane, Saray'daki diğer kadınlarla bağ kurmamış olsa da onların yakınında olmaktan hoşlanıyor gibiydi. Bazen küçük Sumeya gidip yakınına, büyük salondaki saksının dibine oturuyordu. Parmaklarının arasında dans eden şişleri seyretmeyi seviyordu. Viviane ona, oyuncak bebeklerine giydirmesi için giysiler, ponponlar veriyordu. Geçen gün minicik bir hırka ve bir şapka vermişti. Sumeya verdiklerini tek kelime etmeden almıştı. Konuşmaya ihtiyaçları yoktu, iletişim kurmak için kelimelere gerek duymuyorlardı. Son günlerde Viviane ona bir kazak örüyordu, Sumeya sepetindeki yünler arasından istediği renkleri kendisi seçmişti. Kışın gri rengine inat kırmızı, sarı ve yeşil renkleri beğenmişti.

Saray'da hayat Cynthia'nın küfürleri, Viviane'in örgüleri, Teyzeler'in çayları arasında akıp gidiyordu; tıpkı bir nehir gibi bazen sakin bazen çalkantılı, bazen de coşkuyla. Burada her şey kırılgandı. Denge hassastı, pamuk ipliğine bağlıydı.

Solène hiçbir seferinde burada onu neyin beklediğini, sığınmaevinin kapısından içeri girdiğinde neyle karşılaşacağını bilmiyordu. Her perşembe bir sürprizle karşılaşıyordu. Her görevinde mutlaka bir şey oluyordu. Her görüşme başlı başına bir olaydı.

T.me/Cinciva

19

Paris, 1925

"Parayı nasıl bulacağız?"

Peyron'lar evlerinin salonunda fikir teatisindeydiler. Albin odanın içinde bir aşağı bir yukarı volta atıyordu. Blanche ise şaşırtıcı bir biçimde sakin ve kararlıydı. Tıpkı bir komutan gibi, Saray'ı satın alma projesinin savaş planını hazırlıyordu. İlk etapta, binanın alımı için gerekli olan üç buçuk milyon altın frankı toplamak gerekiyordu. Buna tadilat masrafları dâhil değildi. Noter masrafları, odaların tadilatı, mobilyalar, servis ve müştemilat harcamaları gibi diğer giderler için de bir o kadar daha gerekiyordu. Albin kaygılı görünüyordu: Ordu'nun böyle bir meblağı vermesi mümkün değildi, zaten bütçesi normal işlevini yürütmeye zor yetiyordu. Subayların maaşları, salonların kirası, gazilerin emekli maaşları, yol ödenekleri, askerî okulun masrafları... Ordu'nun Fransız kolunun düzenli bir sabit sermayesi yoktu ve Londra'daki Uluslararası Genel Merkez de pek bir şey vermiyordu. Hesaplar neredeyse boştu, ekonomik durum endişe verici boyutlardaydı.

T.me/Cinciva

Blanche, "Her zaman öyleydi, ne olmuş yani?" dedi. Yiyecek bulamadıklarından ısırgan otu kaynatıp içtikleri günleri ve Ordu'nun ilk evlendiklerinde mobilya olarak verdiği üç sandalyeyi hatırlattı: Sandalyelerden ikisinin ayağı kırıktı. "Her zaman bir yolunu bulduk," diye devam etti. "Milyonları da bulacağız." Peyron'lar için imkânsız diye bir şey yoktu!

Blanche emin adımlarla yatak odasına gidip gardıroptan Albin'in bavulunu çıkardı. Zavallı bavulun görmediği ülke kalmamıştı. Peyron'ların katettikleri yolun haddi hesabı yoktu. Hayatları taşrayı ve yurt dışını dolaşmakla geçmişti. Albin için ha bir eksik ha bir fazla, fark etmezdi.

"Londra'ya git," dedi. "General'le konuş."

Bramwell Booth, William'ın büyük oğlu, babası 1912 senesinde vefat edince Ordu'nun başına geçmişti. Bramwell, Peyron'ların, onayına sunduğu bütün projelere iyi niyetle yaklaşan, akıllı ve sağgörü sahibi bir adamdı.

Albin, Londra'dan cebinde bin sterlinlik bir çekle döndü. Ordu'nun başkanı projeleri için daha fazla katkıda bulunamayacaktı. Ancak bir hayat sigortası şirketi, otelin alımı için gerekli miktarı borç vermeyi kabul ediyordu!

9 Ocak 1926 Cumartesi günü Albin, Kurtuluş Ordusu adına 94 Charonne Sokağı'ndaki binayı resmen satın aldı. Satışta Blanche'ın adı geçmiyordu. Kadınların banka hesabına sahip olma hakları bulunmadığından Albin'in alım işlemlerini tek başına yürütmesi gerekti.

Binanın alımından sonra şimdi de tadilatı için gerekli parayı bulmak gerekiyordu. Blanche dev bir üyelik kampanyası başlatmayı ve bir onur komitesi kurmayı önerdi. Medyaya, gazetelere haber vermek, siyaset ve finans dünyasının üst düzey yöneticileriyle görüşmek, hukuk ve hükûmet camiasına başvurmak istiyordu. Albin'in birkaç ay önce Halk Sarayı'nın

T.me/Cinciva

kuruluşu vesilesiyle tanıştığı Cumhurbaşkanı Gaston Doumergue'den randevu alacak ve hamiliğini rica edecekti.

Peyron'lar bugüne kadar eşi görülmemiş bir operasyon başlattılar: Peş peşe görüşmeler, randevular ayarlıyor; makaleler yazıyor, broşürler ve el ilanları hazırlıyorlardı. Resimli broşürler bastırıp dağıtıyorlar; kadın ve erkek subaylar kapı kapı, kat kat, şehir şehir, köy köy dolaşıyorlardı. Blanche birliklerini teşvik ediyordu: "Katkıda bulunun ve bulunulmasını sağlayın, konuşun, yazın, toplayın!" Askerlerini teşvik etmekte ve halkı harekete geçirmekte üzerine yoktu. "Orta Çağ'da katedraller mütevazı işçilerin katkılarıyla inşa edildi. Küçük de olsa sadakanızı esirgemeyin. Damlaya damlaya göl olur! Kendiniz yapamıyorsanız bizim yapmamız için tez elden verin, cömertlikle ve zevkle verin!"

Hitabet kabiliyetini bol bol konuşturuyordu. Sağlığının kötü olmasına ve Doktor Hervier'nin sürekli ikazlarına rağmen Blanche *acil ve muhteşem* olarak adlandırdığı bu projeyi hayata geçirmek için konferanstan konferansa, konuşmadan konuşmaya koşturuyordu. En sıradanından en elitine kadar herkesle görüşüyordu. Sahnenin kenarına doğru ilerleyip elini havaya kaldırarak Evangelist selamı verdiğinde dinleyiciler arasında öyle bir sessizlik oluyordu ki neredeyse, uçan bir sineğin sesi duyulabilirdi. İlk cümlesi "Paris kalpsiz mi?" oluyordu. "Yaşlı Fransa'mız yiyecek kıtlığından sonra şimdi de barınak kıtlığı yaşıyor. İnsanlar evsizlikten kırılmakta." Sonra o korkunç rakamı açıklıyordu, sadece Paris'te başlarını sokacak bir evi olmayan beş bin insan vardı. Ardından Ordu'nun kurucusu William Booth'un sözünü hatırlatıyordu: "Bir acıya şahit olduğumda kendime şu iki soruyu sorarım: Bu acının kaynağı nedir ve bu acıya çare bulmak için ne yapabilirim?" Dinleyenleri kimsesiz kadınların karanlık kaderine duyarlı

T.me/Cinciva

olmaya çağırıyordu. Kız kardeşlerinin bir çatı altında uyumalarını isteyen eşlere, annelere, kızlara sesleniyordu. Erkeklere sesleniyordu, erkeklerin onurlarına. Ve onları, kendilerini hayata getiren kadınlara karşı anlayışlı olmaya çağırıyordu.

Kalabalıklar onu pürdikkat dinliyor, sözleri sık sık alkışlarla kesiliyordu. Son derece konuşkan ve yaratıcıydı. Güçlü argümanlar bulmak, etkileyici alıntılar yapmak konusunda ustaydı. Bir Rut'tan –*Kızım, seni dinlendirmek isterdim*– bir Hezekiel'den –*Kaybolmuş olanı arayacağım, yolunu kaybetmiş olanı geri getireceğim, yaralı olanın yaralarını saracağım, hasta olanı güçlendireceğim*– bahsediyordu. Kâh Victor Hugo'dan kâh İncil'den alıntılar yapıyordu. Ordu'dan isteyip de elde ettiği, kadınların vaaz verme hakkının karşılığını; dur durak bilmeden yaptığı konuşmalarla kat kat iade ediyordu.

Blanche inanılmaz derecede etkiliydi ve bu, Ordu için önemli bir kozdu. Açtığı eli, istediği şeyi elde etmeden kapatmıyordu. Genel merkezin Rome Sokağı'ndaki bürosunda yüzlerce mektup dikte ediyor, yazıyordu. Bir tek, öksürükten ayakta duramaz hâle geldiğinde veya Albin eve dönmesi için yalvardığında biraz ara vermeye razı oluyordu.

Onur komitesi büyük bir hızla kuruldu. Komitede Hükûmet Başkanı, Dışişleri Bakanı, Maliye Bakanı, İçişleri Bakanı, Çalışma Bakanı, Adalet Bakanı, Emniyet Müdürü, Sosyal Yardımlar Müdürü, Fransa Devlet Bankası Müdürü, senatörler, milletvekilleri, belediye başkanları, büyükelçiler, fakülte dekanları, gazetelerin yazı işleri müdürleri, Fransız akademisi ve tıp akademisi mensupları, banka müdürleri ve diğer ünlü kişiler yer alıyordu. Albin, Cumhurbaşkanı'yla olan randevusundan zaferle çıkmıştı: Gaston Doumergue, komitenin hamisi olmayı kabul ediyordu! Ayrıca özel sermayesinden bağışta da bulunmuştu.

T.me/Cinciva

Albin'in enerjisi şaha kalkmıştı. Hedefi uğruna ülkenin en güçlü bankacılarının ve sanayicilerinin kapısını çalıyordu. Böyle bir eserin aciliyetini kavramış olan Rothschild kardeşler, Lazard kardeşler ve Peugeot kardeşlerin varisleri yüklü miktarda bağışta bulunuyorlardı.

Üyeliklerin sayısı her geçen gün artıyordu. Üyelikler; Kurucu Üyeler (10.000 franktan fazla verenler), Hayırseverler (5.000 franktan fazla verenler) ve Bağışçılar'dan (1.000 franktan fazla verenler) oluşuyordu. En ufak bir yardım bile büyük bir minnet duygusuyla kabul ediliyordu. Ayrıca mücevher ve sanat eserleri de kabul ediliyor, bunlar da Saray yararına satışa sunuluyordu. Toplumun her sınıfından insan bu geniş çaplı dayanışma hareketine katkıda bulunuyordu. Moulin-Rouge'da dansçı bir kadın bizzat Blanche'ın bürosuna gelip davasına katkıda bulunmak amacıyla bir kolye hediye etmişti.

Bir süre sonra *En Avant* gazetesinde üyelerin listeleri yayımlanmıştı. Bağışları için teşekkür etmek amacıyla üyelere, kurulacak olan Saray'daki odaların kapılarına isimlerinin veya birer cümlelerinin yazılacağına dair söz verilmişti.

Daha önce eşi benzeri görülmemiş bu girişim gazetelerde de geniş çaplı yer bulmuştu. *Le Temps, L'Oeuvre, Le Matin, Les Dernières Nouvelles de Strasbourg, Le Siècle, Le Progrès Civique, L'Alsace Française*... Kurtuluş Ordusu'nun resimli broşürleri yüksek adetlerle basılıp çoğaltılıyordu.

Onur komitesi, Paris'in yüksek mevkilerinde toplantılar düzenliyordu. 17 Şubat 1926'da Continental Otel'in gösterişli salonlarında, 28 Mart'ta Beauvau Meydanı'ndaki İçişleri Bakanlığı binasında toplantılar düzenlenmişti. Blanche her toplantıda daha büyük bir şevk ve enerjiyle söz alıyordu. Yüzlerce kişinin önünde yoksul ve kimsesiz kadınların davasını

T.me/Cinciva

savunuyordu. Saray'da başlarını sokacak küçücük bir odaları olduğunda nasıl ayağa kalkacaklarından bahsediyordu.

743 oda vardı.

Kurtarılacak 743 can için 743 oda.

"Soruyorum size," diye haykırıyordu. "Kendimiz için kabul etmediğimiz yaşam şartlarını başkaları için kabul edecek miyiz? Terk edildiği için tek başına mücadele veren, çocuğunun ihtiyaçlarını karşılamak adına bedenini satan bir anneye el uzatmayacak mıyız?"

Albin karısının nutuklarını dinlerken hem çok duygulanıyor hem de onunla çok gurur duyuyordu. Blanche tutkuyla konuşuyordu; sesi bazen güçlü, bazen yumuşacıktı bazen de bir kamçı gibi çınlıyordu. Hitabet gücü çok kuvvetliydi. Albin karısını dinlerken onun başka bir hayatta avukat olabileceğini düşünüyordu. Bunun için gerekli bütün özelliklere sahipti.

Kendine daima daha yüksek hedefler seçmekten korkmuyordu. Ordu'da onun için "Ay yetmiyor, yıldızları da istiyor!" diyorlardı. Gecesini gündüzünü varoşları dolaşarak geçiren Blanche, bugün en prestijli resepsiyonlara davet ediliyordu. Bununla böbürlenmek şöyle dursun, katıldığı davetlerin ihtişamı onu zerre kadar ilgilendirmiyordu. Onu ilgilendiren tek şey o davetlerde savunduğu davaydı.

Toplumun bakışı yavaş yavaş değişiyordu. Çalışma ve Hijyen Bakanı 24 Nisan'da, Sorbonne Üniversitesi'nin büyük amfisinde toplanmış 2.500 kişinin önünde *yıllarca süren unutulmuşluk, nankörlük ve vurdumduymazlıktan sonra, bütün bir millet adına, kardeşlik silahlarıyla geleceğin toplumunu yaratacak olan ve o toplumu gerçekleştirmeye çalışan bu eserin öncülerini saygıyla selamladığını* açıklamıştı. Bu sözler Ordu'nun tarihinde önemli bir dönüm noktasıydı. Yaralara merhem olmanın da ötesinde, bir rehabilitasyon ve davanın resmî olarak tanınması anlamına geliyordu. Sözlerini, "Sefalet enternasyonaline

T.me/Cinciva

karşılık sevgi enternasyonalini duyacaksınız. Ağaç meyvesinden tanınır derler. Bu ağacın meyveleri çok güzel. Bu meyveleri verenlerin kötü insanlar olmaları mümkün değildir. Meraktan kaynaklanan bir ilgiden ziyade, somut bir yardımı hak ediyorlar," diye bitirmişti. Blanche Kurtuluşçuların ilk yıllarda hedef oldukları alayları, iğnelemeleri, hakaretleri acıyla hatırlıyordu. Kafalarına yedikleri onca tuğla, çürük yumurta ve ölü fareden sonra bugün artık onurlandırılıyor ve örnek gösteriliyorlardı. Bu ilgi başını döndürmek yerine ona çabalarını sürdürmesinin aciliyetini ve gerekliliğini hatırlatıyordu.

Üyelikler her geçen gün katlanarak artıyordu. Kısa sürede bir milyon toplanmıştı. Blanche buna çok sevinmekle birlikte soğukkanlılığını kaybetmemeye çalışıyordu. Çok daha büyük meblağlar bulmak gerekiyordu.

Saray'ın destanı henüz başlıyordu.

T.me/Cinciva

20

Paris, bugün

İtiraf etmek gerekirse bazı istekler onu şaşırtıyordu.

Solène, bir perşembe günü öğleden sonra büyük salondaki masasına henüz yerleşmişken yanına bir kadın geldi. İlk kez geliyordu. Onu daha önce zumba dersinde uzaktan görmüşlüğü vardı. İncecik beli, upuzun kirpikleri, zarif yüz hatları olan bu alımlı kadının adı Iris'ti. Alçak bir sesle isteyeceği şeyin biraz olağandışı olduğunu söyledi. Konudan burada bahsetmeye çekindiğini ekledikten sonra Solène'den onunla beşinci kattaki odasına kadar gelmesini rica etti. Orada daha rahat konuşabilirlerdi. Solène şaşırmıştı. Saray'ın özel bölümlerine daha önce hiç ayak basmamıştı. Saray sakinlerinden birinin stüdyosuna girmek; aradaki sınırı aşmak, onun özeline girmek olurdu. Bundan rahatsız oldu. Iris'e onunla gelemeyeceğini, görev yeri olarak bulundukları mekânın tayin edilmiş olduğunu açıkladı. Onları orada kimsenin duymayacağını söyleyerek içini rahatlatmaya çalıştı. Söyleyeceklerinin kendisinde kalacağına dair söz verdi.

T.me/Cinciva

Iris hayal kırıklığına uğramıştı. Sakin bir tonla onu anladığını söyleyip üzgün bir yüz ifadesiyle oradan uzaklaştı. Solène yerinden kalkıp kadına yetişti. Onu kaçırmak istemiyordu. Hem bugün pek fazla kimse de yoktu... İstisnai olarak, fazla uzun kalmamak kaydıyla odasına gitmeyi kabul ediyordu. Ancak bu bir alışkanlık hâline gelmemeliydi; sığınmaevi sakinleri onu aşağıda bulmaya alışmışlardı, henüz gelmediğini ya da gittiğini zannetmelerini istemiyordu.

Iris onu büyük merdivene doğru götürdü, klostrofobisi olduğundan asansöre binmediğini belirtmişti. Beş kat merdiven çıkmak, zumba dersi kadar olmasa da birkaç kalori yaktırırdı. "Biraz egzersizden zarar gelmez," diye ekledi. "Sığınmaevinde kalıyoruz diye kendimizi ihmal etmemiz gerekmiyor."

Beşinci katın odalarına giden uçsuz bucaksız bir koridora vardılar. Solène kapılardaki, üzerlerinde bir isim veya bir alıntı yazılı olan levhaları inceledi. Üzerindeki levhada *İnsan asla zannettiği kadar mutsuz, ümit ettiği kadar mutlu değildir,* yazan bir kapının önünde durdular. François de La Rochefoucauld imzalıydı. Solène böyle bir yer için tuhaf bir seçim diye düşündü.

Iris anahtarını çıkarıp kapıyı açınca özenle döşenmiş bir odaya girdiler. Solène odadaki tek kişilik yatağı, iç avluya bakan pencereyi, bir köşedeki minik mutfağı inceledi. "Banyo ve tuvalet de var," diye belirtti Iris. Birkaç metrekareye sığan bütün bir hayat. Stüdyonun küçüklüğünden rahatsızlık duymadığını söyledikten sonra Virginia Woolf'tan bir alıntı yaptı: *İlk defa kendime ait bir odam var.* Solène bu edebi referansa şaşırmış görünüyordu. Iris alayla gülümsedi. "Saray'da yaşıyor olmamız kültürsüz olduğumuz anlamına gelmiyor."

Bir-sıfır. O kazanmıştı.

T.me/Cinciva

Solène'e odadaki tek sandalyeye oturmasını söyledikten sonra kendisi de yatağın üzerine oturdu. Birkaç saniyelik sessizlikten sonra konuşmaya başladı. Çok özel bir mektup için tavsiyeye ihtiyacı vardı. Daha doğrusu, birine bir itirafta bulunmak istiyordu.

Saray'da çalışan birine aşkını ilan etmek istiyordu.

Solène hiçbir şey söylemedi. Meraktan öldüğü hâlde hiçbir şey belli etmeden Iris'in devam etmesini bekledi.

Daha fazla ileri gitmeden önce ona hikâyesini anlatmak istiyordu. Iris gerçek adı değildi. Başka bir hayatta adı Luis'di. Kütükteki isminde yaptığı bu iki harflik küçücük müdahale, onun için çok büyük bir değişiklikti. Anne babası içinse büyük bir utançtı. Babası Meksikalı, annesi ise Filipinli –"Tuhaf bir karışımım," dedi alayla– olan Luis, anlaşılmamış bir çocukluk ve acılı bir ergenlik dönemi geçirmişti. Farklılığı nedeniyle ailesi tarafından dışlansa da her şeye rağmen kimlik değiştirmeye kararlıydı. Bu süreçte barınaklara sığınmış, sokakta yatmış, üç kuruş maaşla ufak tefek işlerde çalışmış, bileklerindeki izlerden de anlaşıldığı üzere pek çok kez intihar girişiminde bulunmuştu. Şiddete maruz kalmış, bedenini satmıştı. Çaresizlik ölçeğinde en dibe vurmuştu. "İnsan bir kere dibe vurunca yukarı çıkmaktan başka seçeneği kalmıyor," dedi.

Tanıştığı bir sosyal hizmetler görevlisi sayesindeyse her şey değişmişti.

Iris otuz yaşında nihayet kendini bulmuştu. Burada kendini yeniden var etmişti. Artık belki bir geleceği olabileceğini, hayatın ona acı ve dışlanmışlıktan başka şeyler de verebileceğini düşünmeye başlamıştı.

Bununla birlikte hâlâ kendini kabul ettirmekte güçlük çekiyordu. Saray'da yeri olmadığını düşünen bazı kadınlar ona düşmanlık ediyor, onu sürekli hor görüyorlardı. Oysa insan,

T.me/Cinciva

yaşanan onca şeyden sonra buradaki kadınların daha toleranslı ve farklılıklara açık olacaklarını düşünüyordu. Ne var ki durum öyle değildi. Bazıları ırkçıydı, Iris bunu söylemeye çekinmiyordu. Mültecilerin onlarla eşit koşullarda muamele görmelerine kızıyor, kendilerinin daha fazla hak sahibi olmaları gerektiğini düşünüyorlardı. "Burada da bu tür konuşmalara şahit oluyoruz," dedi üzüntüyle. Saray'da kimin kime oy verdiğini herkes çok iyi biliyordu.

Kalbini kaptırdığı genç adam, zumba hocası Fabio'dan başkası değildi. Iris onu ilk gördüğünde bayılacak gibi olmuştu. Onda, kendisini bu kadar etkileyen şeyin ne olduğunu bilmiyordu. Belki Güney Amerika kökenli olması, o eşsiz kalça kıvırışlarıydı. Belki de ritim duygusu yahut Brezilya aksanıydı... Genç adamı dans ederken görmek bile içini titretiyordu. "Şeytan bedenine girmiş bir melek," dedi gülümseyerek. Iris hiç sportif değildi, hiçbir zaman da olmamıştı, zumba dersine sırf ona yakın olabilmek için yazılmıştı. Bugüne kadar hiçbir dersi kaçırmamıştı. Bütün bir hafta sabırsızlıkla zumba dersini bekliyordu. Gece gündüz düşündüğü tek şey buydu.

Neredeyse bir yıldır Fabio'ya gizli gizli âşıktı. Saray'da Salma dışında sırrını paylaşabileceği kimse yoktu. Saray'daki herkesin sırlarını bilen Salma, bir süre önce Fabio'nun bekâr olduğunu öğrenmişti. Iris nihayet kalbini Fabio'ya açmaya karar vermişti. Konu hassastı, Fabio'yu korkutmak istemiyordu. Mahcup bir ifadeyle *fark* olarak adlandırdığı şey belki hikâyeleri için bir engel oluşturacaktı, ama hiç önemli değildi. *Büyük aşklar ve büyük projeler, uğurlarında alınan risklerden belli olurmuş.* Bu söz ona değil, Dalay Lama'ya aitmiş, hatta defterine kaydetmiş.

Iris çekingen bir mizaca sahipti. Genç zumba hocasını bir şeyler içmeye ya da yemeğe davet etmeye cesareti yoktu. O yüzden gecelerinin yalnızlığında ona bir şiir yazmıştı.

T.me/Cinciva

Solène'den şiiri okuyup fikrini söylemesini istiyordu. Ayrıca imla hatalarını düzeltmesini de. İmla konusunda hiçbir zaman yetenekli olmamıştı, özellikle de Fransızca söz konusu olduğunda. Fransızcayı ana dilinden daha çok seviyordu. O yüzden bu dile saygıda kusur etmek istemiyordu.

Şiir yazmanın demode gelebileceğinin farkındaydı. Sosyal medya ve cep telefonu çağında insanlar artık birbirlerine mesaj, hatta *seksi mesaj* gönderiyorlardı. İnternet ve çöpçatanlık siteleri aşk ilişkilerini daha hızlı ve daha direkt kılıyordu. Gelgelelim Iris romantik bir insandı. Ne demişler: Can çıkar huy çıkmazmış.

Bu sözlerinin üzerine muzip muzip gülümsedi. Kendiyle alay etme kabiliyeti Solène'in hoşuna gitmişti. Iris son derece akıllıydı. Ayrıca kibar ve kültürlüydü de. Farklı koşullarda karşılaşmış olsalar arkadaş bile olabilirlerdi.

Karşılıklı meyve sularını içerlerken Iris, Solène'e babasının ülkesi Meksika'da pek çok arzuhâlcinin bu işi para karşılığı yaptığını anlattı. Santo Domingo Meydanı'nda kıran kırana bir rekabet yaşanıyordu. Tezgâh kurmak için yazım ve dil bilgisi testinden geçmek gerekiyordu. Her arzuhâlcinin uzmanlık alanı vardı. Bir zamanlar amcasının da aşk mektupları yazdığı bir tezgâhı varmış. İstisnai olarak işe gitmediği bir gün rakipleri, müşterilerini çalmak için, öldüğüne dair söylenti çıkarmışlardı. Amcası nihayet akşamüstü çıkagelince yaşlı bir kadın hayalet gördüğünü zannedip avaz avaz bağırmaya başlamıştı. Amcası bu hikâyeyi anlatmayı çok seviyordu. Daha pek çok ilginç hikâye vardı ama en sevdiği buydu.

Iris birden sustu ki aslında çok gevezeydi, dinleyen birini bulunca saatlerce konuşabilirdi. Fakat Solène'in zamanının kısıtlı olduğunu biliyordu. Küçük çalışma masasının çekmecesinden şiiri çıkardı. Okumaya çekiniyordu. Bunun çok

T.me/Cinciva

ürkütücü olduğunu söyledi. İnsanın yazdıklarını bir başkasına göstermesi büyük cesaret gerektiriyordu, Solène bunu biliyordu. Lisedeyken Fransızca öğretmenine gösterdiği gençlik yazılarını düşündü. Buna cesaret etmesi aylarını almıştı. *Kâğıdı eline almak bile bazen büyük bir yiğitlik sayılabilir*, diye düşündü Iris şiirini okumaya başlarken.

Solène büyük bir dikkatle dinliyordu, çok etkilenmişti. Iris'in kelimeleri beceriksiz, naif, karmaşık, düzensiz ve müsveddeydiler ama dibine kadar gerçektiler. Kafiyeler zayıf, mısraların ayakları sallantıda olsa da şiir ayakta duruyordu. Solène bu kadar duygulanmış olmasına şaşırdı. Hayatı boyunca kimseden böyle bir aşk ilanı aldığını hatırlamıyordu. Kimse ona şiir yazmamış, duygularını bu şekilde ifade etmemişti.

Aynı şeyi yapacak cesarette olmayı isterdi. Jérémy onu terk ettiğinde kelimeler de terk etmişti. Kim bilir, belki de birkaç kafiye ve biraz cesaret her şeyi değiştirmeye yetebilirdi. Biraz şiir, kim bilir?..

Iris'in söz dizimi ve kelime hazinesi yoktu, neredeyse hiçbir şeyi yoktu, ama kesin olan bir şey varsa o da tutkulu olduğuydu. Onun mısralarını dinlerken Solène, bütün bedeninde bir ürperti hissetmişti. Roxane'ın aşkından yanıp tutuşan Christian'ın itiraflarını dinleyen Cyrano'yu* düşündü. Saray'da; gerçek Cyrano de Bergerac'ın, biyografların iddia ettikleri gibi Sannois'da değil, burada, kütüphanenin altında bir yerlerde gömülü olduğu söyleniyordu. Bir zamanlar burada bulunan manastırda rahibe olan kız kardeşinin yanına sığınmış ve onun kollarında ölmüştü. Belki de ruhu hâlâ burada, bu duvarların arasında dolaşmaya devam ediyordu. Belki bugün Iris'in kelimelerinde, onun mısralarının arasındaydı.

* Cyrano de Bergerac 17. yüzyılda yaşamış Parisli şair, oyun yazarı ve silahşor Savinien Cyrano de Bergerac'ın gerçek hayat öyküsünden esinlenilerek Fransız şair ve oyun yazarı Edmond Rostand tarafından yazılmış ünlü bir sahne eseridir. (*e.n.*)

T.me/Cinciva

Binta'nın *iyi*'sini kendine ayırıp Iris'in içini rahatlattı. Şiiri mükemmeldi, değiştirilmesi gereken tek kelime yoktu. Birkaç hatayı, iki üç ifadeyi düzelttikten sonra bu iş olmuştu. Geriye bir tek, muhatabına vermek kalıyordu. Iris bir sonraki zumba dersinde vermeye kararlıydı.

Solène büyük merdivenlerden salona inerken Fabio'nun şiiri okuyunca vereceği tepkiyi hayal etmeye çalıştı. Onun da kendisi gibi etkileneceğini ümit etti. Iris'in kelimelerinin bir hikâyenin başlangıcına vesile olması için dua etti. Sanki bu hikâyeyi teşvik eden ya da en azından yardımcı olan kendisiymişçesine içi heyecanla doldu. Kendini Saray'ın Cyrano'su gibi hissetti.

Iris'in kelimeleri az kalsın ona da âşık olma isteği verecekti. Hayatı yumuşatmak için şiir gibisi yoktu. Ergenlik dönemindeyken şiire çok düşkündü, kütüphaneden sürekli şiir kitapları alıyordu. Kelimelerin melodisi onu büyülüyor; itiraf etmediği zevkler gibi, tek başına tadına vardığı yolculuklara çıkarıyordu. Sonra büyümüştü; hayat şiirleri, kafiyeleri ve metaforları alıp götürmüştü. Kim bilir, belki ne aşk ne de şiir için çok geç kalmış sayılırdı.

Benim için çok geç değil.

Ve Solène kalbinde bir sıcaklıkla, yanakları hafif pembeleşmiş hâlde hayata, büyük salonun kargaşasına geri döndü. İçinde bir parça ümit ve mutlulukla...

T.me/Cinciva

21

Bu sabah Solène, Jérémy'nin kaşmir kazağını dolaptan çıkarıp bir çantaya koydu. Artık üzerine bir çizgi çekmenin zamanı gelmişti. Geleceğini, geçmişe bakmaya devam ederek kuramazdı. Kazağı Saray'ın bodrum katında bir fukara gardırobu kuran sosyal hizmetler görevlisi Stéphanie'ye verecekti.

Solène giyinme odasına ve intizamla asılmış tayyörlerine bakarken artık kendini, büroda giydiği bu kıyafetlerin içinde hayal edemediğini fark etti. O artık bu değildi. Birden içinde, her şeyi boşaltma isteği duydu. Saray'daki kadınların ihtiyaçları çoktu, gardıroplarını yenileyecek imkânları yoktu. Şüphesiz, iş görüşmesine giderken üstlerine giyecek bir ceket veya bir gömlek bulmaktan memnun olurlardı. Solène'in kıyafetleri gayet düzgündü, hepsini özenle kullanmıştı, hatta bazıları neredeyse hiç giyilmemişti.

Her şeyi vermek fikri ona çok iyi geldi. Kendini böyle çok daha hafif hissediyordu. Elveda geçmiş. Elveda Jérémy.

T.me/Cinciva

Ayrıca kitaplarından da ayrılacaktı, onları da Saray'ın kütüphanesine verecekti. Burada, bodrumda karton kutularda duracaklarına orada bir işe yarayacaklardı. Kitaplara bakmak için bodrum katına inince bir an geçmişe gitti. Ergenlik döneminin o çok sevdiği romanları buradaydı işte. Solène onları her taşınmada yanında götürse de karton kutulardan hiç çıkarmamıştı. Toz içinde olsalar da sapasağlamdılar. *Mrs. Dalloway* – Virginia Woolf en sevdiği yazardı. Tabii bir de *Kendine Ait Bir Oda* vardı. Solène kitabın sayfalarını karıştırdı, bazı bölümlerini yeniden okudu. Kitabı ilk okuduğunda on yedi yaşındaydı, Woolf'un bu denemesinden çok etkilendiğini hatırlıyordu. Virginia, yazmak için bir kadının ihtiyacı sadece biraz yer, biraz para, diye açıklıyordu. Ve zaman.

Birden çarpılmış gibi elindeki kitabı kapattı, çok açıktı. Solène her üçüne de sahipti.

O hâlde yazmak için ne bekliyordu?

Hayatı çalkantılarla dolu olan Iris, Saray'daki küçücük bir stüdyoda yaşayan Iris, hiçbir şeyi olmayan Iris kendinde yazma gücü bulmuştu. İçinde bulunduğu sefalet, içinden sözcüklerin dökülmesine mâni olmamıştı. Büyük merdivenden aşağı inmiş, salondan geçip kırtasiyeye kadar gitmiş ve bir defter satın alıp hemen oracıkta yazmaya başlamıştı. Ayrıca Solène'e, hayatını anlatan bir roman yazmaya başladığını, ancak ona göstermek için henüz erken olduğunu da söylemişti.

Solène eskiden yazmayı onca sevdiği şiirlerini düşündü. Kendini avukatlık bürosunda kaybettiği yıllarda onlar da kaybolmuşlardı. Şiir defterleri hâlâ anne babasının evindeki odasında, bir çekmecenin dibinde duruyor olmalıydı. Yirmi yıldan fazla süredir orada uyumaktaydılar.

Bir gün bir roman yazacağına dair kendine söz vermişti. Bunu becerebilir miydi? Böyle bir proje gözünü korkuttuğu kadar çekici de geliyordu. Eski yazılarını yeniden okuduğunda

T.me/Cinciva

onları anlamsız bulmaktan korkuyordu. Onca yıl sonra insanın, aslında hiç de yetenekli olmadığını keşfetmesinden daha acımasız bir şey olabilir miydi? Avukatlığı seçmiş olması bir anlamda bu fantezisini, engellenmiş bu hayalini devam ettirmesine olanak sağlamıştı. Böylece ümidini korumaya devam ediyordu. Olasılıkların yolu daima keşfedilmeyi bekliyordu. Gerçekle yüzleşmek son derece riskli bir girişimdi. İnsanın boyundan büyük hırslara kapılmaması gerekse de çoğu zaman boyu aşıyorlardı.

Birden bu kadar aciz olduğu için kendinden utandı. Onun aldığı eğitimin onda birini dahi almamış, Fransızcanın temellerini bilmeyen Iris bile gözünü kırpmadan bu işe girişmişti. Ne Fabio'nun ne de onun ne düşüneceğinden korkmuştu. Kendisi unutulmuş eski bir hayalin önünde bile korkuyla titrerken o, bütün Solène'lerden çok daha cesurdu.

Artık seçeneği kalmamıştı. Vazgeçmek için çok geçti. Saray'daki kadınlar farkında olmadan onu köşeye sıkıştırmışlardı. Binta, Iris ve diğerleri kelimelerle barışmasını sağlamışlardı. Onları yeniden bulmuşken bir kez daha ihanet edemezdi. Yirmi yıldan uzun bir süre önce başladığı bu yolun sonuna kadar gitmeliydi. Terapisinin anlamı belki de buydu: Hayatına, bıraktığı yerden yeniden başlamaktı. Bunun için cesaret gerekiyordu. Ve Solène'in cesareti vardı artık.

Derhâl anne babasına telefon açıp gelecek pazar onlara öğle yemeğine gideceğini haber verdi.

Uzun süredir anne babasını ziyarete gitmemişti. Kız kardeşi de eşi ve çocuklarıyla birlikte gelmişti. Herkes Solène'in iyi olduğunu görmekten memnundu. Daha dingin ve güler yüzlüydü. Yavaş yavaş ilaçları bıraktığını söyledi. Babası avukatlık bürosuna ne zaman döneceğini sorduğunda konuyu geçiştirdi. Başka projeleri vardı. Sohbet kız kardeşinin küçük oğlunun son maharetlerine kayınca Solène fırsattan istifade

T.me/Cinciva

masadan kalkıp eski odasına gitti. Orada; modası geçmiş renklerdeki giysi yığınlarının, nedenini bilmeden sakladığı eski ajandaların, plakların, kiralayıp da asla geri vermediği VHS kasetlerin, içleri mektup ve sinema bileti dolu ayakkabı kutularının –ah o hiçbir şeyi atmama alışkanlığı, gereksiz anılar sayesinde geçip giden gençliğimizden bir parça saklıyormuşuz gibi– altında, bir dolabın dibinde özenle saklanmış şiir defterlerini buldu. Onları okumak için Paris'e dönmeyi bekledi.

Bütün gece okudu, bitirdiğinde sabah olmuştu.

Dürüst olmak gerekirse bazı bölümler fazlasıyla acemi işiydi. Beceriksiz ve tumturaklı ifadeler, tamamen atılması gereken mısralar vardı. Ama bütünü hiç de yabana atılacak gibi değildi. Kazıyınca altından çıkacak bir şeyler, geliştirilebilecek bir stil olduğu kesindi. Yine de temkinli olmakta fayda vardı, yanılıyor da olabilirdi, kelimeler söz konusuyken emin olmak kolay değildi. Mısralar arasında kendini yeniden bulmak onu duygulandırmıştı. Hayatının henüz başlangıcındaki hâliyle, henüz yıpratılmamış ve sınırlandırılmamış hâliyle oradaydı.

Birden içinde bir istek uyandı. Kendine sözünü verdiği o romanı yazmak istiyordu. Buna inanmak istiyordu. Hayatın gelecekte, daima gelecekte olduğunu düşündü. Her şeyi değiştirmek için bir kalem yeterliydi. Kendini yeniden yaratmak için bir parça şiir yeterliydi.

Bir an önce işe koyulmak için tıpkı Iris'in yaptığı gibi kırtasiyeye gidip kendine yeni bir defter satın aldı. Kelimeler onu çok uzun süredir bekliyorlardı.

Artık yazmalıydı.

T.me/Cinciva

22

Oradaydı. Kimse görmese de oradaydı. Bir güvenlik kordonu ya da etrafındaki bariyer yüzünden kimsenin içine giremediği boş bir alan gibiydi.

Solène fırının önünden gelip geçenlerin evsiz genç kadının olabildiğince uzağında kalabilmek için büyük bir çaba harcadıklarını gördü. Çoğu ona bakmıyordu bile. Kaldırımın ortasına bırakılmış bir eşya, bir engel gibi etrafından dolaşıyorlardı. Para veren çok azdı. Genç kadına gülümseyen veya onunla konuşan ise çok daha azdı.

Solène henüz onunla konuşmaya cesaret edememişti. Sık sık önünde durup elindeki bardağa para atıyordu. Bazen de kruvasan veya ekmek veriyordu. Konuşmaları birkaç nezaket kelimesini geçmiyordu –günaydın, iyi günler, teşekkür ederim– evsiz genç kadın daima çok nazikti. Solène daha ileri gitmesine engel olan şeyin ne olduğunu bilmiyordu. Saray'a yeni gelen kadınlarla konuşmakta zorluk çekmiyordu. Artık yoksulluğa yaklaşmaktan korkmuyordu, hatta iyice alıştığı bile söylenebilirdi. Fakirlik artık onun için soyut bir kelime

T.me/Cinciva

değildi; Binta'da, Viviane'da, Cvetana'da vücut bulmuştu ve artık onu korkutmuyordu.

Ancak sokakta her şey daha farklıydı. Saray'ın güvenli duvarları arasında cesaret ettiği şeye burada, bu fırının önünde cesaret edemiyordu. Evsiz genç kadınla konuşmak; onunla bir bağ, empati kurmak anlamına geliyordu. Biriyle konuşmak, onun insanlığını kabul etmekti. Sonra etrafından dolanmak, görmezden gelmek çok zordu.

Bir türlü ilk adımı atamadığı için kendinden utanıyordu. Bahaneler uydurabilmeyi, avukatlık bürosunda çalıştığı dönemdeki gibi çok acelesi olduğunu söyleyebilmeyi isterdi. Aslında ona engel olan başka bir şeydi, adını koymakta zorlandığı bir duyguydu: Kendini mecbur hissetmekten korkuyordu. Saray'ın kapısından çıkınca görevi de bitiyordu. Bu acizliği karşısında kendini savunmak istercesine, *Ben zaten üzerime düşeni yapıyorum*, diye düşündü. Eskiden o da sokakta bir dilenci gördüğünde tıpkı diğerleri gibi bakışlarını kaçırıyordu. Hatta göz göze gelmemek için kaldırım değiştirdiği bile oluyordu. O zamanlar bunun bir tür kendini koruma biçimi olduğunu düşünüyordu. Böyle düşünmek işine geliyordu zira ancak bu şekilde başa çıkabiliyordu. Fakat bir süredir bunu da yapamaz olmuştu.

Geceleri sıcak yatağında yatarken evsiz genç kadının geceyi nerede geçirdiğini merak ediyordu. Bir barınakta mı? Bir otoparkta mı? Ya da terk edilmiş boş bir binada mı? Açılış saatinden kapanış saatine kadar fırının önünde, kaldırımda, dizlerinin üzerinde oturuyordu. Günah çıkaran biri gibi dizleri üzerinde duruyordu. Bir mahkûmdu sanki.

Sokakta dizlerinin üzerinde duran bir kadın karşısında bütün dünyanın şoke olması gerekirdi. Oysa bu, birkaç kişi dışında kimseyi etkilemiyordu. Genç kadının görüntüsü

T.me/Cinciva

gözünün önünden gitmiyordu, Solène bu görüntüyü kovmaya çalışsa da bir türlü başaramıyordu. Bazı geceler uykuları kaçıyordu.

Bunun ne zaman başladığını çok iyi biliyordu.

Saray'da sakin bir öğleden sonraydı. O gün görev yerine erken gelmişti. Salonda alışveriş torbalarıyla bir köşede uyuklayan kadından başka kimseler yoktu. Solène'in içeri girmesiyle birlikte uykudan uyanmıştı.

Yalnız olduğunu görünce Solène'in yanına gidip oturmak için izin istemişti. Solène oturmasını işaret etmişti ama kadının ne mektup yazdırmaya ne de bir şey danışmaya niyeti olduğunu anlaması uzun sürmemişti. Sadece konuşmak istiyordu. Solène bir an sözünü kesmeyi, buraya bunun için gelmediğini söylemeyi düşünmüştü. Sonra aklına, hastanede kaldığı süre boyunca kendisiyle ilgilenen hemşireler ve hasta bakıcılar gelmişti. Onların kendisine gösterdikleri sımsıcak yakınlık, verdikleri haplardan ve uyku ilaçlarından çok daha etkili olmuştu. Küçük bir jesti, ama ufak bir gülümsemeyi küçümsememek gerekirdi zira etkisi çok büyüktü. Yalnızlığa ve umutsuzluğa karşı bir siperdi. İşte bu yüzden Solène o gün alışveriş çantalı kadını sözünü kesmeden dinlemişti. Kalemini değilse de kulağını vermişti ona; kulak, yargılamadan dinlerdi.

Saray'da herkes ona "Bizim Renée" diyordu. Bu ismi sokaktaki yoldaşları takmıştı. Tam on beş yıl boyunca sokakta yaşamıştı. On beş yıl boyunca bir yatakta yatmamıştı. O zamandan beridir Bizim Renée yatakta yatamıyordu. Odasında kendini hapiste gibi hissediyor, bir türlü gözüne uyku girmiyordu. Saray'ın ortak kullanım alanlarında, etrafında alışveriş çantalarıyla uyumayı tercih ediyordu. Eşyalarını dolaplara yerleştirmeye yanaşmıyordu. Birilerinin çalmasından

T.me/Cinciva

korkuyordu. Onları sürekli etrafında hissetmeye ihtiyacı vardı. Âdeta bütün hayatı onların içindeymiş gibi, koca çantaları bir salyangoz misali gece gündüz sırtında taşıyordu.

En çok da çamaşırhaneyi seviyordu. Sık sık makinelerin yanında, deterjan ve yumuşatıcı kokuları arasında uyuyordu. Saray'da çalışanlar ona anlayış gösteriyor, hatta bazen bütün gece orada kalmasına göz yumuyorlardı. Bizim Renée ninni dinler gibi çamaşır makinesinin gürültüsünü dinleyerek temiz ve ferah kokular arasında uyumayı seviyordu. Kurutucudardan yayılan sıcak ve nemli hava sayesinde çamaşırhane yaz kış sıcak oluyordu. Saray'daki bazı kadınlar çamaşırlarını alırken onu itip kakmaya başlamışlardı. Bizim Renée kurnaz davranmıştı – insan on beş yıl sokakta yaşayınca kurnaz oluyordu hâliyle. Onu rahat bırakmaları karşılığında çamaşırhanede sık sık meydana gelen hırsızlık olaylarına karşı gözcülük yapmayı önermişti. Bizim Renée birkaç hafta içinde çamaşırhanenin resmî bekçisi olmuştu ve bu unvandan gayet memnundu. Ara sıra kadınlara yardım ettiği de oluyordu, örneğin kadınlardan biri hastalandığında çamaşırını odasına kadar çıkarıyordu.

Elbette makineleri kullanmayı yeniden öğrenmesi gerekmişti çünkü her şey gibi onu da unutmuştu. Sokakta kimse giysilerini yıkamıyordu, kimsenin çamaşırhanelerdeki makinelere atacak parası olmadığından bazen eski giysileri atıp fukara gardırobundan yenilerini almak daha kolaydı.

"On beş yıl sokakta yaşamak, on beş yıl hapis yatmak gibi bir şey," dedi Bizim Renée. Çıkınca hayata yeniden adapte olmak, günlük hayattaki en ufak bir hareketi yeniden öğrenmek gerekiyordu. Yemek pişirmek, yatakta uyumak, bulaşık yıkamak, çarşafları değiştirmek eski bir evsiz için çok büyük zorluklardı. Hayatı oluşturan binlerce küçük şeyi kaybetmiş, onları kaldırımda bırakmıştı. Salma ve Saray'daki diğer

T.me/Cinciva

çalışanlar, tıpkı trafik kazası veya yangın kurbanlarının rehabilitasyon sürecine benzeyen bu uzun öğrenim süreci boyunca ona eşlik etmişlerdi.

Bizim Renée üç ayrı hayat yaşamıştı. Zorluklardan önce yaşadığı ve asla bahsetmediği bir hayatı vardı. Sonra birinci hayatını tamamen silip âdeta kendisini yutan sokaktaki hayatı gelmişti. O acımasız yıllar boyunca çektiği yokluktan, soğuktan, vurdumduymazlıktan ve şiddetten bahsediyordu. "Sokakta her şeyinizi elinizden alıyorlar," diyordu; "paranızı, kâğıtlarınızı, telefonunuzu, iç çamaşırlarınızı..." Hatta takma dişlerini bile çalmışlardı. Ayrıca tecavüz de etmişlerdi. Tam elli dört kere. Bizim Renée saymıştı.

Elli dört tecavüz. Bu yıpranmış, bu yorgun bedene yapılmış elli dört saldırı. Tıbbi muayenelerce kanıtlanmış bir durum olmasına rağmen insanın bu gerçeğe inanası gelmiyordu. Evsiz kadınların maruz kaldıkları tecavüz olayları hoş bir konu olmadığından medyada pek yer almıyordu. Bütün Fransa'nın yemek saatine denk gelen akşam haberlerinde yer alabilecek kadar şık bir konu değildi. İnsanlar akşam yemeğinden sonra yatağa girdiklerinde pencerelerinin hemen altında, sokakta neler olup bittiğini bilmek istemiyorlardı. Gözlerini kapatmayı tercih ediyorlardı.

Uyumak ve rüya görmek, evsiz kadınların sahip olmadıkları bir lükstü. Dışarıda hepsi birer yemdi. Sefalet vahşete engel olmuyordu. Bizim Renée sığındığı otoparkta bir gece yarısı nasıl tekme darbeleriyle uyandırıldığını hatırlıyordu. Grup hâlinde peş peşe üzerinden geçen sarhoş evsizlerin çıkardıkları hırıltılar bugün bile kulaklarından gitmiyordu. Sonrasında kendine yaptıklarını anlatmamayı tercih ediyordu. Unutmaya çalıştığı pek çok uğursuz anıdan biriydi işte.

"Uyursan ölürsün." Bizim Renée sokakta geçirdiği geceleri böyle özetliyordu. Uykuya yenilmemek için her yolu

T.me/Cinciva

denemek gerekiyordu. Yürümek, sabaha kadar otobüsle önce bir yöne sonra diğer yöne gidip gelmek. Kilometrelerce yol katetmişti. Yürüyerek Paris-New York. Bazı akşamlar bacakları o kadar ağrıyordu ki vücudundan kopup ayrılacaklarmış gibi hissediyordu. Buna rağmen durmuyordu. Her gece aynı sonsuz döngü yeniden başlıyordu. Her gece, hedefi olmayan bir yolculuğa çıkıyordu. Varış noktası olmayan bir yolculuğa.

Bizim Renée tecavüze uğramamak için saçlarını kısacık kesmiş, kadınlığını belli eden tüm işaretleri saklamaya çalışmıştı. "Böyle," dedi, "sokakta kadınlar hayatta kalabilmek için saklanmak zorundalar." Bu cehennemî ve kısır bir döngüydü: Görünmez oldukça iyice siliniyor ve toplumdan yok oluyorlardı. Onlar Dokunulmazlar* sınıfındandılar, insanlığın varoşlarında gezinen hayaletlerdi.

Cehennem on beş yıl sürmüştü. "Aşağı yukarı on beş yıl," diye ekledi Bizim Renée. Uykusuzluktan insan zaman mefhumunu yitiriyordu. Sokakta zaman tıpkı içine fazla hava üflenmiş bir balon gibi uzayıp genişliyordu. İnsan günleri, ayları, yılları saymayı bırakıyordu. En kötüsü de metroydu. Kesinlikle yaklaşmamak gerekiyordu. Oraya sığınanlar bir daha geri gelmiyorlardı. Dışarıdan daha sıcak olduğu kesindi ama insan daha hızlı dibe batıyordu. Metronun koridorlarında geceyle gündüzü ayırt etmek imkânsızdı. İnsan deliriyordu. Pek çok arkadaşını öyle kaybetmişti, derinliklerin cazibesine kapılıp bir daha yukarı çıkmamışlardı.

Ne pahasına olursa olsun dışarıda kalmak gerekiyordu. Direnmek. Batmamak. *Aynı şey alkol ve uyuşturucu için de geçerli*, dedi Bizim Renée. Asla elini sürmemişti. Hava çok soğuk olduğunda biraz kırmızı şarap içiyordu, hepsi o kadar. Tıpkı metro gibi alkol de bir tuzaktı. İçine kolay düşülen dipsiz bir

* Dokunulmazlar (diğer adıyla Parya); dört tabakadan oluşan Hindistan kast sistemine dahil bile edilmeyen, aşağılanan en alt sınıftır. (*e.n.*)

T.me/Cinciva

kuyuydu. Direnmek için çok sağlam bir karakteriniz olması gerekiyordu, bunun en iyi kanıtı kendisiydi. Yaşadığı onca şiddete, açlığa, soğuğa, saldırıya rağmen Bizim Renée asla pes etmemişti. Böyleydi, dağ gibi bir kadındı. Kuzeyliydi o ve kuzeyliler sert ağaçtan yapılmışlardı, kolay kolay kırılmazlardı. İçindeki bir şey dayanmıştı işte; o şey vazgeçmemek, devam etmek istiyordu.

Öncekilerden çok daha yıkıcı olan son tecavüz olayından sonra kendini yarı cansız bir hâlde hastanede bulmuştu. Melek ile –ona bu adı takmıştı– orada karşılaşmıştı. Melek işini diğerlerinden daha büyük bir ciddiyetle yapan genç bir sosyal hizmetler görevlisiydi. İçinde bulunduğu durum karşısında dehşete düşen Melek, onu sokaktan kurtarmaya yemin etmişti. Doğruyu söylemek gerekirse bu, o kadar kolay olmamıştı. Bizim Renée yanına kolay kolay kimseleri yaklaştırmıyordu. Çok vaatler duymuştu, artık bunları yutmuyordu. Sokak insanı katılaştırıyor, tıpkı yaralı bir hayvan gibi temkinli kılıyordu. Bu hiç önemli değildi. Melek vazgeçmemişti; ona bütün gücüyle destek olmuş, randevularında refakat etmiş, onu taşımıştı. Bütün kâğıtlarını yeniden çıkarması – yıllar önce çalınmış olduklarından Bizim Renée kimliksiz yaşıyordu– ve hakkı olan sosyal yardım parasını alması için işlemlerde yardımcı olmuştu. Aylarca beklemeleri, sayısız form doldurmaları, görüşmelere gidip gelmeleri gerekmişti. Bütün bunlar kolaymış gibi görünse de sokakta yaşayan biri için son derece zor işlerdi. Zaman mefhumunu yitirdiğinizde, dışarıda bitkinlikten sızıp kaldığınızda randevulara gitmek neredeyse imkânsızdı.

Oysa Bizim Renée yapmıştı. Melek sayesinde bütün zorlukların üstesinden gelmişti. Başarısız oldukları, tartıştıkları, her şeyden vazgeçmek istedikleri zamanlar da olmuştu elbette. Bazen kalemler havada uçuşmuştu. Ama başarmışlardı.

T.me/Cinciva

Bir ay süren çabalar sonucunda sığınma başvurusu kabul edilmişti. Haberi, Bizim Renée'nin en sevdiği yemek olan patates kızartması-sosis eşliğinde kutlamışlardı.

Üçüncü hayatı burada, Saray'da başlamıştı. Buraya geldiğinde Bizim Renée ayakta zor duruyordu, Salma şahitti. Daha anahtarlarını bile almadan resepsiyondaki koltuklardan birinde uyuyakalmıştı. Bedeninde yılların yorgunluğunu taşıdığından her yerde uyukluyordu, hatta bazen bir sohbetin veya bir cümlenin ortasında dahi uyuklayıveriyordu. Günlerce büyük salonun orta yerinde, çamaşırhanede, bir türlü alışamadığı yatağının önünde, yerde uyumuştu. Yatağa alışması zaman alacaktı.

Elbette mücadelesi bitmiş sayılmazdı, daha katedecek çok yol vardı ama Bizim Renée buradaydı, hayattaydı. Artık başının üstünde bir çatısı vardı. Artık kimse tecavüz etmek için onu gece yarısı tekmeyle uyandırmıyordu. Saray'ın duvarları arasında, bir zamanlar bir bankta bırakmış olduğu onurunu geri kazanıyordu. Öz saygı geri kazanılması en zor olan şeydi.

O zamana kadar başını dik tutuyordu. Başı daima dikti. Bizim Renée'nin sloganı buydu.

T.me/Cinciva

23

Paris, 1926

Peyron'ların elde etmeyi başardığı şeyler inanılır gibi değil! Bu konuda çok yetenekliler!

Ordu saflarında herkes iki Kumandan'ın coşkusundan ve azminden övgüyle söz ediyordu. 1926 senesinin ilkbaharında Kadın Sarayı projesi için üyelik kampanyası tüm hızıyla devam ediyordu. 6 Mayıs itibarıyla toplanan para iki milyon franga ulaşmıştı.

Tadilat başlamıştı. Blanche, çalışmaları bizzat denetliyordu. Sık sık şantiyeyi ziyaret ediyor ve tadilat bittiğinde neye benzeyeceğini gözünde canlandırmaya çalışıyordu.

Dokuz metrekarelik odalara hem sıcak hem de soğuk su musluğu olan emaye birer lavabo konacaktı. Duvarlar boyanacak, parkeler cilalanacaktı. Her stüdyoya bir yatak, içinde askılık, raf ve çekmece olan bir gardırop, ayrıca küçük bir masa ve sandalye konacaktı. Üstelik binada oda bulamayanlar için yirmi beş yataklı iki yatakhane de olacaktı. Her bir katta odalar mavi, yeşil, bej ve gri olmak üzere farklı bir

T.me/Cinciva

renge boyanacaktı. Kapılardaki levhalar dışında koridorlara, odalarda kalanların yönlerini kolayca bulmaları için tabelalar asılacaktı.

Ortak kullanım alanlarında bir çamaşırhane, yüzlerce yemeğin servis edileceği bir yemekhane, bir dinlenme salonu, zengin bir kütüphane, bir jimnastik salonu, bir dikiş atölyesi, bir toplantı salonu ve ziyaretçiler için bir görüşme odası olacaktı. Son olarak, çatıdaki terasta da bir dinlenme alanı ve çalışan sığınmaevi sakinlerinin çocuklarını bırakabilecekleri bir çocuk yuvası olacaktı.

Blanche hayatın hor gördüğü, toplumun bir kenara fırlatıp attığı bütün kadınlara barınak olacak Kadın Sarayı'nı daha şimdiden gözünde canlandırabiliyordu. Herkesin kendine ait, ısıtmalı, havalandırmalı, konforlu bir odaya sahip olacağı bir kale. Bir huzur manastırı.

Yaralarını sarıp yeniden ayağa kalkmalarını sağlayacak bir Saray...

Gelgelelim hesaplar bu heyecanına gölge düşürüyordu. Üyelikler devam ediyor olsa da toplanan miktar yeterli değildi. Tadilata harcanan para astronomik boyutlardaydı. Masraflar beklentilerinin çok üstündeydi. Duvarları yıkıp yeniden duvar örmek, balkonları ve parkeleri yenilemek, lavaboları katlara çıkarmak, mutfakları yapmak, merkezi ısıtma ve elektrik sistemini yenilemek, binlerce metrekare duvarı ve tavanı badana yapmak gerekiyordu. Bütün bunlar için bir buçuk milyon daha lazımdı. Borç aldıkları ana sermayenin geri ödemesinden bahsetmiyordu bile, onu da ayrıca düşünmek gerekiyordu.

Blanche ilk kez kuşku duymaya başlamıştı. Abartmamış mıydı? Böyle bir projeye girişerek fazla hırslı davranmamış mıydı? Yürüttükleri dava ve yoksullar adına, kibir ve kendini

T.me/Cinciva

beğenmişlik günahına yenik düşmemiş miydi? Kendini, bütün zorlukların üstesinden gelecek ve bütün dünyayı girişiminin haklılığına ikna edecek kadar güçlü zannetmişti. Gelecek onu haklı çıkaracak mıydı? Yoksa Ordu'yu dipsiz bir mali uçuruma mı sürüklemişti?

Blanche büyük bir çaresizlik içindeydi. Alsace bölgesinde verdiği konferanslardan birinin sonunda sahnede yere yığılmıştı. Onu yatırdıkları yataktan saatlerce kalkamamıştı. Paris'e son derece bitkin ve gücü tamamen tükenmiş hâlde dönmüştü.

Albin karısının durumundan büyük endişe duyuyordu. Onca gururlu, onca muzaffer Blanche'ı yorgunluğa ve üzüntüye yenik düşmüştü. Sağlığı gittikçe kötüleşiyor, geceleri öksürmekten uyuyamıyordu. Kulakları, dişleri, boğazı ağrıyor; şiddetli migren ağrıları çekiyordu. Siyatik sancısından iki büklüm oluyor, yürüyemiyordu.

Bu uykusuz uzun gecelerde yataktan kalkıp huzursuz bir şekilde salonda bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Pes etmeye hakkı yoktu, şimdi pes edemezdi. Ordu'ya katıldığından beri giriştiği bütün kavgaları, verdiği bütün savaşları düşündü. Artık bedeni ona ihanet ediyor, enerjisi onu terk ediyordu. Son bir cesaret, savaşmaya devam etme gücü bulmak için okuduğu kitaplardan medet umuyordu. Başucundan ayırmadığı ve hayatı boyunca pek çok paragrafının altını çizdiği *Peter Pan*'ın yazarı J. M. Barrie'nin *Cesaret* adlı kitabının bazı bölümlerini yeniden okudu: *Görkemli bir hayat sizi bekliyor, elbette bunu istemeniz koşuluyla. Cesaretle ilerleyin.* Lisieux'lü Azize Teresa'nın sözlerini tekrar etti: *Tanrı bana savaştan korkmamayı bahşetti.* Sonra şiirlerini çok sevdiği ve angajmanını çok iyi bildiği sevgili Victor Hugo'sunun mısralarını buldu:

Yaşayanlar savaşanlardır;

T.me/Cinciva

Akılları ve ruhları belli bir amaçla dolu olanlardır.
Büyük bir kaderin dik zirvelerine tırmananlardır.
Yüce bir amaç uğruna sessizce yürüyenlerdir.

Blanche ezelden beri büyük şaire derin bir hayranlık duyuyor ve konferanslarında sık sık ondan alıntılar yapıyordu. Nitekim *Sefalet Üzerine Söylev*'i önemli bir referanstı. Kısa bir süre önce *En Avant* adlı dergide yayımlanmak üzere yine onun şiirlerinden birini seçmişti:

Verin! Bir gün gelecek ve bu dünyadan gideceğiz.
Burada verdiğiniz sadakalar yukarıda size zenginlik olarak dönecek.
Verin! Bize merhamet duyuyor demeleri için!
Fırtınada iliklerine kadar donan düşkünün,
Siz bayram ederken yakınınızda acı çeken fakirin,
Saraylarınızın eşiğinden kıskanç gözlerle bakmamaları için verin!

Blanche çocukluğundan beri doymak bilmez bir şekilde kitap okuyordu. Hayatın bütün iniş çıkışlarına rağmen okumayı hiçbir zaman bırakmamış, teselliyi ve ilhamı daima en sevdiği yazarlarda bulmuştu.

Maalesef Victor Hugo artık hayatta değildi ve Blanche'ın sesi de yavaş yavaş kesiliyordu.

Onu yeniden ayağa kaldıracak doğru kelimeleri bulan kişi; sadık ve özverili partneri, ezeli ortağı, silah arkadaşı ve yoldaşı Albin oldu. O gün büyük tekerli bisikletin üzerinde birbirlerine söz vermişlerdi: Biri düştüğünde diğeri tutacaktı. Askerler öyle yaparlardı. Birlikten güç doğardı. İnsan tek başına fazla uzağa gidemezdi. Blanche, Albin'in o gün söylediklerini hatırlıyordu.

Yalan söylememişti. Albin daima yanında olmuş, asla verdiği söze ihanet etmemişti. Ona, engellerin yolun üzerindeki çakıl taşlarından başka bir şey olmadığını söylemişti. Kuşku,

T.me/Cinciva

yolun bir parçasıydı. Yol hiçbir zaman dümdüz değildi; çiçekli çayırlara ulaşmadan önce bazen hoş geçitlerden, engebeli ve dikenli virajlardan, kumlardan, kayalıklardan geçmek gerekiyordu... Ne pahasına olursa olsun yola devam etmek gerekiyordu. Bir akşam kulağına, "Sen bir savaşçısın," diye fısıldadı. "Savaşçı bir meleksin. Çok büyük bir güce sahipsin. Bu dünyada, ardında derin bir iz bırakacaksın."

Ertesi gün Blanche yeniden ayaklandı. Gece ateşi düşmüştü. Albin dinlenmesini söylese de "Merak etme," dedi gülümseyerek. "Bir sonraki turneye kadar bronşlarımı iyileştirmeye zamanım olacak. Savaştan uzak yaşamaktansa savaşta ölmeyi tercih ederim."

Ve Blanche üzerinden asla çıkarmadığı üniformasıyla savaşa geri döndü. İnancı kılıcıydı. Albin'in güveni ve sevgisi en büyük müttefikleriydi. Neredeyse kırk yıl önce el ele çıktıkları yolu birlikte tırmanmaya devam edeceklerdi. Yüzlerindeki çizgiler eskiye göre biraz daha derinleşmiş, adımları biraz daha yavaşlamış olsa da sevgileri ilk günkü gibi devam ediyordu.

Ve bu sevgi onları zirveye taşıyacaktı.

T.me/Cinciva

24

Paris, bugün

Saray âdeta ölüm sessizliğine bürünmüştü.

Solène daha kapıdan içeri adımını atar atmaz bir şeyler olduğunu hissetmişti. Resepsiyonda kimseler yoktu, büyük salon da boştu. Karanlık bir önseziyle bürolara doğru gidip kapıları birer birer çaldı. Kimse cevap vermedi. Nihayet büyük toplantı salonuna gidince bütün çalışanların ve Müdire'nin orada olduğunu gördü. Salma ağlamaktan kıpkırmızı olmuş ve şişmiş gözlerle Solène'e yaklaştı.

Cynthia, diye fısıldadı.

Üç gündür ortalarda görünmemişti. Bazı kadınların haftalarca odalarından çıkmadıkları olsa da bu, Cynthia'nın tarzı değildi. Salma endişelenmişti. Kapısını çalmış, Teyzeler'e sormuştu. Ancak bir süredir onu gören veya duyan olmamıştı. Bu kadar sessizlik şüphe vericiydi. Salma yönetimden manyetik kartının bir kopyasını yaptırıp odasına girmek için izin almıştı.

Onu odasında, yatağında yatarken bulmuştu. Cansız bir hâlde.

T.me/Cinciva

Cynthia başucundaki komodinin üzerine bir mektup bırakmıştı. Salma okuduklarını hayatı boyunca unutmayacaktı. Cynthia'nın ebediyete gitmeden önceki son çığlığı bir vasiyet gibi aklına kazınmıştı.

Mektubunda, artık onun için çok geç olduğunu yazıyordu; uzun zamandır çok geçti. Ezelden beri çok geçti. Boşu boşuna doğmuştu. İstenmeyen bir bebekti o. Hayatı art arda yaşadığı acılar ve hayal kırıklıklarıyla geçmişti. Dünyaya hiç gelmemiş olmayı tercih ederdi.

Bu dünyada başına gelen tek güzel şey oğluydu. Hayatındaki yegâne mutluluk anlarını ona oğlu yaşatmıştı. Oğlunun bir gün, ona kendisinden daha iyi bakacak bir aile tarafından evlat edinileceğini ümit ediyordu.

Bu dünyadan insanların ağır uyuşturucu olarak adlandırdıkları, oysa ona son derece hafif bir kaçış vadeden eski dostu ile gitmeyi seçmişti.

Giderken öfkesini yanında götürmüyordu; onu burada, Saray'ın duvarları arasında bırakmayı tercih ediyordu.

Yanında bir tek oğlunun gülümsemesini götürüyordu, onu gıdıkladığında yüzünde oluşan o mutlu ve masum gülümsemesini.

Bir tek oğlunun gülümsemesini.

Bir tek onu götürüyordu.

Solène yıkılmıştı, tek kelime edemedi. Cynthia'nın ölümü bütün bir toplumun başarısızlığıydı. Saray'ın, Çocuk Esirgeme Kurumu'nun başarısızlığıydı. Sığınmaevlerinin, eğitmenlerin, genç kadının kısacık hayatı boyunca yoluna çıkmış olan herkesin başarısızlığıydı. Bütün çabalarına rağmen kimse ona yardım edememiş, onu yavaş yavaş içine battığı kumdan çekip çıkaramamıştı.

Senin de diğerlerinden bir farkın yok, hiçbir işe yaramıyorsun! Solène genç kadının bu sözlerini hatırladı. Suçluluk duygusu,

T.me/Cinciva

tıpkı o gün Cynthia'nın, bilgisayarına attığı yumruk gibi bütün şiddetiyle yüzüne vurdu. Solène'in aklına binlerce soru üşüştü. O gün ona yardım etmeyi kabul etseydi sonuç ne olurdu?

Salma'nın sesiyle, daldığı düşüncelerden sıyrıldı. Ne Solène ne de Saray'daki diğer kadınlar yaşanan bu dramdan sorumluydu. Cynthia'yı öldüren ne koridorlardaki gürültü ne Teyzeler'in çocuk arabaları ne de avaz avaz bağırarak istediği ve bir türlü elde edemediği stüdyoydu. Onu öldüren şey hayatı boyunca görmediği sevgiydi. Çocukluğundan getirdiği o boşluk, bir türlü gideremediği o eksiklikti. Hiçbir şeyin – oğluna duyduğu sevgi ya da en ağır uyuşturucunun bile– kapatamadığı o derin uçurumdu. "İnsan odasını, mahallesini, şehrini hatta ülkesini değiştirse de mutsuzluğunu hep yanında götürüyor," dedi Salma.

Sevgisizlik... İşte, Cynthia'yı öldüren şey buydu.

Tek suçlu buydu.

Kadınlar Cynthia'ya veda etmek için eskiden ibadethane olarak kullanılan salonda toplandılar. Ruhuna her dilden ve her dinden dualar okudular.

Büyük salonda bir cenaze resepsiyonu düzenlendi. Solène kendinde evine dönecek gücü bulamadı. Sığınmaevi sakinleri ve çalışanlarıyla kaldı. Yerinin burası, onların yanı olduğunu hissediyordu. Mumlar yakıldı. Kâğıt tabak-bardaklarda yiyecek ve çay servisi yapıldı. Kimileri şarkı söyledi, kimileri doğaçlama konuşmalar yaptı; hatta kadınlardan biri gitar bile çaldı. Kadınlar aralarında cenaze işlemleri için para topladılar, Cynthia'nın oğlu için de bağış toplandı. Ortada dolaştırılan ayakkabı kutularına herkes gücünün yettiği ölçüde para koydu. Cenaze resepsiyonu sabaha kadar sürdü. Sessiz ve üzücü

T.me/Cinciva

bir törenden ziyade bir hayli gürültülü, karmaşık ve gelişigüzel bir tören olmuştu. Tıpkı Cynthia gibi.

Hepsinin o asi, canlı canlı derisi yüzülmüş, kimseleri sevmeyen, herkesi rahatsız eden Cynthia'yı düşünmeye, ondan bahsetmeye, anılarını paylaşmaya ihtiyacı vardı. Bütün aşırılıklarına ve şiddetine rağmen Cynthia, oluşturdukları topluluğun bir üyesiydi. Onların kurban edilmiş küçük kız kardeşiydi. İçlerinde en haşarı, en arsız, en tahammül edilmez olandı. En çaresiz olan da...

Solène sabaha karşı üzüntüden ve yorgunluktan bitap hâlde sığınmaevinden çıktı. Şafağın gri ışığı altında Saray gözüne çok daha farklı göründü. Artık o; güvenlikli kale, sığınmaevi, toplumdan dışlananlara kucak açan gemi değildi. Artık Nuh'un gemisi değil, su alan bir gemiydi. İçine sığınanlardan birinin boğulmasına izin vermiş ve bir mezara dönüşmüştü.

Büyük salon bir daha asla Cynthia'nın bağırtılarıyla çınlamayacaktı. Atılmakla tehdit edilen genç kadın kaçış yolunu bulmuştu. *Kovmanıza gerek yok, ben kendim giderim*, demişti âdeta. Solène artık onun için tek bir kurtuluş, tek bir umut yok diye düşündü. Elinden tutup karanlıkta dansa davet eden ölüm dışında.

T.me/Cinciva

25

Solène üç gündür evden çıkmamıştı. Hatta fırına bile gitmemişti. Onun için endişelenen Léonard'ın mesajlarına da cevap vermemişti. Her ay olduğu gibi yine bir araya gelip Saray'daki işi hakkında durum değerlendirmesi yapmaları gerekiyordu. Solène randevuya gitmediği gibi iptal etmek için aramamıştı da. Neye yarardı? Léonard'ın o her daim neşeli sesini duyacak, o zorlama coşkusuna katlanacak hâlde değildi. Daima iyi, hatta çok iyi olan insanlara artık tahammül edemiyordu. Onu dağınık bürosuyla, kilden dinozorlarıyla ve duvarlardaki resimleriyle baş başa bırakıyordu.

Cynthia'yı tanımıyordu; onunla sadece bir defa, tartıştıkları gün konuşmuştu. Buna rağmen ölümüyle yıkılmıştı. Bu vurgunun nedeni neydi? Neden bu kadar üzülmüştü? Solène bunu anlayamıyordu.

Sonra aniden gözünün önünde bir imaj belirdi. Ürkütücü derecede net bir imajdı bu. Arthur Saint-Clair'in Adalet Sarayı'nın mermer zemininde yatan cansız bedeni...

T.me/Cinciva

Ölüm yine yoluna çıkmıştı. Yardım edemediklerinin, yardım etmeyi *beceremediklerinin* karar verdikleri, seçtikleri ölümleri. Cynthia'nın ölümüyle birlikte müvekkilinin ölümü de bir bumerang gibi bütün şiddetiyle geri gelmişti. Onu yeniden aynı çaresizlik ve suçluluk duygusuna, ayaklarının altında açılan uçuruma götürmüştü. Depresyonun hayaleti yeniden hortlamıştı. Solène onun soğuk nefesini, onu yakalayıp kendine çekmeye çalışan buz gibi parmaklarını üzerinde hissedebiliyordu.

Psikiyatrist yalan söylemişti. Gönüllü çalışmak işe yaramamıştı. Solène yeniden bir kuyuya düşmüştü. İyileştiğini zannetmişti ama fena hâlde yanılmıştı.

Léonard yine aradı. Israrı karşısında telefonu açıp ölü gibi bir sesle cevap verdi. Ona Cynthia'nın ölümünü anlattı, kendini ne kadar çaresiz hissettiğini de. Bu trajedi onu bütün yanılsamalarından uyandırmıştı. Angajmanının sınırlarını görmesini sağlamıştı. Çok acı sonlanmıştı. Cynthia haklıydı, kelimeler hiçbir işe yaramıyordu. Dünyayı değiştirecek olan kelimeler değildi. En azından Solène'inkiler değildi.

Saray'daki görevine devam etmek istemiyordu. Müdire'yi arayıp kararını açıklayacaktı. O, bu tür savaşlar için yaratılmamıştı. Bütün o kadınların kendi kırık dökük hayatına çarpıp onu daha da yıkan acılarıyla, onların paramparça hayatlarıyla baş etmeyi bilmiyordu.

Léonard'ın tavsiyelerine uymaya çalışmış, kendini korumayı denemişti. Léonard anahtar kelimenin mesafe olduğunu söylemişti. "Bize sırrını açan herkesin derdini üstlenemeyiz," demişti. "Kendimizi korumayı bilmeliyiz." Saray'a girerken üzerinize bir zırh geçirmeniz, ayrılırken de o zırhı orada bırakmanız gerekiyordu; ancak Solène bunu beceremiyordu. O, bir kaplumbağanın ya da bir deniz kabuklusunun

T.me/Cinciva

ruhuna sahip değildi. Onun kabuğu delik deşikti, her yerinden su alıyordu.

Zaferleri de olmuştu elbette, küçücük de olsa içini sevinçle dolduran zaferleri. Fakat Cynthia'nın ölümü, bütün küçük zaferlerini kum taneleri gibi savurmuştu. Solène'in artık savaşmaya gücü yoktu. Rüzgârlar ters yönden ve çok sert esiyordu. Sığınmaevinin sıcak duvarları arasındaki kadınlara yardım edebileceğini, sefalete kafa tutabileceğini zannetmişti. Ne büyük bir kibirdi! Oysa bir sinek kuşundan başka bir şey değildi; yangının önünde haybeye kanat çırpan, incecik gagalı, önemsiz bir kuş...

Hukukçuluğa geri dönecekti. Avukat olarak değil, hayır, geçmişe dönmek istemiyordu; avukatlık bürosunun sürmenajını yeniden yaşamaktansa her şeye razıydı. Ancak üniversitede hocalık yapmak için başvurabilirdi. Tıpkı anne babası gibi profesör olabilirdi. Hayallerindeki oyun sahası bu değildi elbette ama hayallerinin de onu hiçbir yere götürmediği bir gerçekti. Yazacağına dair kendine söz verdiği o romandan bahsetti. Beceremediğini itiraf etti. Başkaları için kelimeleri bulabiliyordu ama kendisi için bulamıyordu. Bir türlü ilham gelmiyordu. Belki de bu işe uygun değildi.

Léonard, Solène'i sözünü kesmeden dinledi. Uzun bir sessizlikten sonra, üşümeye başladığını söyledi. Elinde çikolatalı çöreklerle Solène'in oturduğu binanın önünde, aşağıda, sokaktaydı. Yukarı davet ederse seve seve bir kahvesini ya da çayını içmeye hazırdı.

Salondaki kanepede karşılıklı oturup saatlerce konuştular. Léonard baştan beri her şey için çok geç olduğunu, söyleyeceği hiçbir şeyin Solène'i kararından döndürmeyeceğini biliyordu. Solène ilk defa kendini olduğu gibi gösteriyordu. Kendini bütün kırılganlığıyla ortaya koyup *burn-out*'unu, Arthur Saint-Clair'in, hayatını altüst eden intiharını anlattı.

T.me/Cinciva

İlk görüşmelerinde söylemediği ne varsa şimdi hiç çekinmeden anlatıyordu. Artık kaybedecek hiçbir şeyi yoktu, saklayacak hiçbir şeyi de.

Léonard onun bu samimiyeti karşısında duygulanmıştı. Yaşadıklarını tahmin etmekten çok uzaktı. O da bundan birkaç yıl önce eski sevgilisi onu terk ettiğinde her tarafından su almıştı. Eski sevgilisinin bir önceki ilişkisinden iki çocuğu vardı. Léonard onları kendi çocukları gibi sevmiş, kucağında sallamış, büyütmüştü. Tam on yıl boyunca birlikte mutlu bir hayat sürdükten sonra çocukları elinden alınmıştı. Bu böyleydi, toplumda terk edilen üvey anneler ve üvey babalar için öngörülmüş hiçbir düzenleme yoktu. Ne velayet ne de ziyaret hakkı tanınıyordu. Çocukla kan bağınız olmadığı için hiçbir statünüz de yoktu. Artık yoktunuz. Yok oluyordunuz. Eski bir fotoğraftaki solmuş bir silüet gibi, çizgileri unutulan bir yüz gibi hikâyelerinden siliniyordunuz. Léonard ayrılık sonrası içini kaplayan çaresizlik duygusundan ve karanlık düşüncelerden söz etti. Ayrılırken sadece sevgilisini değil, ailesini de kaybetmişti. Bir anda yetim kalmıştı. Eski hayatından geriye çocukların çizdikleri birkaç resim dışında hiçbir şey kalmamıştı. Yaşamının on yılı birkaç kâğıt parçasına indirgenmişti.

Solène yan yana oturdukları kanepede anlattıklarını büyük bir dikkatle dinliyordu. Onu o kadar iyi anlıyordu ki. O da az kalsın yalnızlıktan ölüyordu. Boşluğun ve sessizliğin ne olduğunu gayet iyi biliyordu. Konuşacak hiç kimse olmadığından içinde kendinizi kaybettiğiniz bir dairede yaşamanın nasıl bir şey olduğunu. Akşam olunca içinizi kaplayan sıkıntıyı. Sabahları yalnız uyanma korkusunu. Kendinizi öldüremediğinizden zaman öldürdüğünüz, o bir türlü geçmek bilmeyen upuzun günlerden oluşan tatiller ve hafta sonları gelecek diye yaşadığınız korkuyu. Hayatın kum taneleri gibi parmaklarınızın arasından akıp gitmesi hissini. Kendi isteğinizle

T.me/Cinciva

binmediğiniz ve bir türlü durduramadığınız bir trendeymişsiniz gibi...

Evet, bütün bunları gayet iyi biliyordu.

Léonard gitmek üzere ayağa kalktı. Saray'daki görevi konusunda Solène'in seçimini saygıyla karşılıyordu. Ona tavsiyede bulunacak değildi. Sadece roman konusunda vazgeçmemesini söyledi. İlham gelmiyorsa belki de bu, Solène yazacağı romanın konusunu henüz bulmamış olduğu içindi. Kelimeler tıpkı kelebekler gibiydiler, kırılgan ve uçucuydular. Onları yakalamak için doğru fileyi bulmak gerekiyordu. Ona pul kanatlılar konusunda iyi şanslar diledikten sonra çay için teşekkür etti. Ayrıca Saray'a ayırdığı saatler için de. Oraya gitmek, kapıdan içeri girmek, o kadınlar arasında kendine bir yer edinmek az cesaret gerektirmiyordu. Solène empati kurmuş, cömert ve sabırlı davranmıştı. Bir sinek kuşundan başka bir şey değildi belki, ama kanatları çok büyüktü.

Kararını değiştirecek olursa hiç çekinmeden arayabilirdi. Onu nerede bulacağını biliyordu.

Solène ardından şaşkınlıkla baktı. Léonard'ın sözleri onu sarsmıştı. Tuhaftı ama Saray'a geri dönmesi için onu ikna etmeye çalışmamıştı. Genellikle çok ısrarcı olmasına rağmen bugün onu sorularıyla baş başa bırakmıştı.

Mutfak masasına oturup şekerleme kavanozunu eline aldı. Sumeya'nın verdiği her bir şekerlemeyi kavanoza koymuştu. Saray'a her gidişinde kavanozu biraz daha dolmuştu. Her seansta bir şekerleme daha ekleniyordu.

Solène şekerlemeye çok düşkün olmasına rağmen kavanozdakilere elini sürmemişti. Onları tıpkı gizli bir hazine gibi özenle saklamıştı. Bu akşam, bu bomboş dairede kavanozun kapağını açıp birer birer bütün şekerlemeleri yemeye başladı. Her birinde Saray'da yaşadığı bir anı hatırlıyordu.

T.me/Cinciva

Binta'yı, Salma'yı, Viviane'ı, Cvetana'yı, Iris'i, Bizim Renée'yi... Orada karşılaştığı bütün kadınları düşündü. Zumba derslerini, çayları, Cynthia'nın ölümünde sabahlayışlarını, paylaştıkları bütün anları düşündü. Ayıcık ve kola şişesi biçimindeki yumuşak şekerler, jelibonlar, meyan kökü şekerleri, Tagada çilekleri, sahanda yumurta şekilliler, marşmelovlar, Şirinler ve timsahlar... Hayatın tadı geri gelmişti. Yer yer iç bayıcı, acılı, mide bulandırıcı ve ekşi bir tattı; ama geri gelmişti.

Solène, Cynthia için geç, hem de çok geç olduğunu düşündü. Ölümü çok haksız, dayanılmaz, kabul edilemezdi. Kurtarılan bir Sumeya'ya karşılık kaç Sumeya boğulmuştu?

Cynthia için çok geç olsa da diğerleri için değildi. Sokaklar yaralı kadınlarla doluydu. Onları bulmak için uzağa gitmeye gerek yoktu.

Hatta buraya çok yakın bir yerde bir tane vardı.

Aşağıda, fırının önünde, dizlerinin üstünde oturuyordu.

T.me/Cinciva

26

İsmi Lily'ydi.

Aslında Aurélie'ydi, ama annesinin koyduğu isminden nefret ediyordu. Lily daha klastı. Daha şıktı. Kısa ve netti.

Solène fırının önünde onunla konuşmaya başlayıp birlikte kahve içmeyi önerdiğinde evsiz genç kadın bir hayli şaşırmış göründü. Haftalardır karşılaşsalar da neredeyse hiç konuşmamışlardı. Solène bazen durup para ve kruvasan verirken gülümseyerek, "İyi günler," diyordu. Çok bir şey sayılmasa da hiç yoktan iyiydi. Başkaları o kadar bile çaba göstermiyordu.

Solène onu sokağın köşesindeki kafeye davet etti. Lily'nin karnı açtı. Garsondan biftek ve patates kızartması isterken, "Bol ketçaplı olsun," diye belirtti; ketçaba bayılıyordu. Çekingen bir tavırla bir yandan iştahla yemeğini yerken diğer yandan Solène'in sorduğu sorulara cevap verdi. On dokuz yaşındaydı, 9 Aralık'ta yirmisine basacaktı. Kimilerinin aksine o, bir an önce yaşlanmak istiyordu: Yirmi yaşında hiçbir şeye hakkınız yoktu. O, sosyologların onun durumundaki gençleri tanımlamak için icat ettikleri "üç ne" grubuna dâhildi: Ne işi

T.me/Cinciva

ne eğitimi ne de formasyonu vardı. Lily bu tabiri, üşümemek için üzerine diz çöktüğü gazetede okumuştu.

Ona hayat hikâyesini anlatmayı kabul etti. Çocukluğu taşrada, fazla coşkulu ve fazla yapışkan –histerik de denebilir– bir anneyle geçmişti. Lily'nin babası bir süre sonra kendini evde fazlalık gibi hissetmeye başlamış ve gitmişti. Başlarda babası hafta sonları veya tatillerde onu görmeye geliyordu. Sonra gelmemeye başlamıştı. Kızını tatillere götürmek, onunla baş başa zaman geçirmek istese de annesi her seferinde karşı çıkmıştı. Dokuz ay karnında taşıdığı ve dünyaya getirdiği kızı sadece ona aitti. Kızı, onun ödülüydü.

Bakın benim kızım nasıl da güzel.

Bakın.

Lily iki odalı bir daire ile annesine ailesinden miras kalan pastane arasında nefes alamadan büyümüştü. Hiçbir zaman sevgisiz kalmasa da çoğu zaman oksijensiz kalmıştı. Annesinin sevgisi onu boğmuş, bütün varlığını emmiş, tamamen öğütmüştü. "Ben" ile "sen" arasındaki sınırı bilmeyen bir sevgiydi bu. Anne-kız aynı yatakta uyuyor, aynı giysileri ve aynı ayakkabıları giyiyorlardı. Annesinin neredeyse hiç arkadaşı yoktu. "Başka bir şeye ihtiyacım yok. Sen bana yetiyorsun," diyordu. "Böyle iyiyiz," diyordu. Lily de ona inanıyordu.

Annesinin sevgisi onu un ufak etmiş, katletmişti.

Lily büyümüş ve güzel bir genç kız olmuştu. Ne yazık ki erkeklerin ilgisini çekmeye başlamıştı. Bazı müşteriler pastaneye daha sık gelir olmuşlardı. Bazıları da pastaların önünde bilerek uzun uzun oyalanıyordu. Annesi müşterilerin Lily'nin vücudunu alıcı gözle incelediklerini fark ettiğinde onu çöreklerin pişip pişmediğini kontrol etmesi için dükkânın arka tarafına gönderiyordu. Kıskançlığının ardında bir tür sahiplenme de yatıyordu aslında. İlişkilerinde üçüncü bir kişiye yer yoktu.

T.me/Cinciva

Sonra hayatına Manu girmişti. Lily onunla pastacılık eğitimi aldığı meslek lisesinde tanışmıştı. İlk görüşte âşık olmuştu. Onunla özgürlüğü keşfetmişti. Birlikte evden kaçıyor, partilerde sabahlara kadar dans ediyor, eve sabah altıda dönüyorlardı. Lily onun umursamazlığını, yarını düşünmeden yaşama biçimini seviyordu.

Lily evde olmadığı zamanlar annesi karalar bağlıyordu. Çıkmasına engel olmaya çalışıyor, ona şantaj yaparak yemeğini kesmekle tehdit ediyordu. "Kanma, seni sevmiyor," diyordu. Manu'yu küçümsüyor, onda dünyanın bütün kusurlarını buluyor ve her fırsatta eziyordu.

Lily'nin gözünün korkması şöyle dursun, bütün bu eleştiriler her geçen gün onu annesinden biraz daha uzaklaştırıyordu. Annesi oyunu kaybetmekte olduğunu anlayınca başka bir strateji geliştirmişti. Manu'yu eve yemeğe davet etmiş, hatta yaz tatilinde pastanede çalışmasını teklif etmişti. Barış imzalamaya karar vermiş gibiydi. Annesindeki bu değişime çok sevinen Lily ona körü körüne inanmıştı.

Bir gün bir müşteriye götürdüğü siparişten erken dönen Lily, annesi ile Manu'yu pastanenin arka tarafında yarı çıplak hâlde yakalamıştı. Lily o an annesinin yüzünde beliren ifadeyi hayatı boyunca unutmayacaktı. Annesinin gözlerinde utanç değil, zevk ve intikam vardı. Ve nefret.

Lily tek kelime etmeden eşyalarını topladığı gibi ilk trenle Paris'e gelmişti. O günden sonra annesiyle bir daha asla konuşmamıştı. Yaşadığı çifte ihanetin ardından yaralı bir hâlde kuzeninin evine sığınmıştı. Bir süre sonra kuzeni ondan gitmesini istemişti. Bir sevgili bulmuştu ve biraz mahremiyete ihtiyacı vardı. Lily bunun için ona kızmamıştı. Yaşadığı geçici ilişkilerde o kanepeden bu kanepeye, o çekyattan bu çekyata dolaştıktan sonra kendini sokakta bulmuştu.

T.me/Cinciva

Bir iş bulmaya çalışmıştı. Paris'te pastaneden bol bir şey yoktu nasıl olsa. Ne var ki sektörde iş olmadığını anlaması uzun sürmemişti. CV bıraktığı pastanecilerden biri elinde tam otuz tane çıraklık başvurusu olduğunu söylemişti. Sadece bir kişiye iş verebilirdi. "Televizyondaki yemek programları pek çok yeteneğin ortaya çıkmasına yol açtı, ama pazar hepsine cevap verecek kadar büyük değil," demişti. En prestijli markalar bile endüstriyel pastane ürünlerinin rekabeti yüzünden güç durumdaydılar.

Lily'nin iş arayışı sokakla sonuçlanan uzun bir tünele dönüşmüştü. Babasıyla yeniden ilişki kurmayı denemişti ama bu girişim de başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Telefonda anladığı kadarıyla babası yurt dışında –galiba Bali'de– kendine yeni bir hayat kurmuştu.

Lily dışarıda geçirdiği ilk geceyi hiç unutmuyordu. Aylardan hazirandı. Otele ödeyecek parası yoktu. Hava çok soğuk değildi. "Sadece bu seferlik," diyerek geceyi bir bankta geçirmişti.

Bu sefer, ertesi gün de tekrar etmişti, sonraki günler de.

Bu sefer, aylardır devam ediyordu.

Geldiği yere geri dönmeyi düşünmüştü elbette. Ama annesinin yüzünü görmek istemiyordu. Eski hayatının üstüne bir çizgi çekmişti. Lily büyüdüğü o küçük şehirde dilencilik yapmaya utanırdı. Tanıdığı birinin onu o hâlde görmesine tahammül edemezdi. En azından burada onu tanıyan kimse yoktu. Burada sokaktaki yüzlerce evsizden biriydi.

Kimseye el açmamaya, o kadar düşmemeye yemin etmişti. Fakat mecbur kalmıştı. İnsan bir şekilde soğukla baş edebilirdi ama açlıkla savaşmak imkânsızdı. Açlık bağırsaklarınızı buruyor, midenizde kramplara neden oluyordu. Lily iki gün boyunca aç gezmişti. Sonunda bir kartona *yardım edin* yazmış

T.me/Cinciva

ve ardına saklanarak ağlamıştı. Gözyaşlarını kimseye göstermemişti. Kimsenin görmesini istemiyordu. Onurundan geriye kalan tek şey gözyaşlarıydı.

İyice düşününce aslında hayatı, tersinden yaşanmış bir peri masalıydı. Küçükken babasının ona okuduğu peri masallarını çok seviyordu. Masalların daima mutlu sonla bitmesi içini rahatlatıyordu. Ama bu masalda mutlu son yoktu. Prenses, evsize dönüşmüştü. Ayağında cam ayakkabılar değil; eski, asfaltı arşınlamaktan yıpranmış spor ayakkabılar vardı. Lily'nin krallığı bulvarlar, şatosu rüzgârlı bir kaldırım, tacı karmakarış saçlarını gizleyen bir yün şapkaydı. Kıyafetleri üst üste giydiği külotlu çoraplar ve pantolonlardı, çalınmasınlar diye bütün giysilerini üzerinde taşıyordu. Arkadaşları çizgi filmlerde gördüğünüz sevimli fareler değil; geceleri sığındığı kuytu köşelerde dolaşan, onun gibi aç sıçanlardı.

Restos du Coeur'de tanıştığı bir arkadaşı biraz makyaj yapıp diskoteklere takılmasını tavsiye etmişti. Lily on dokuz yaşında, güzel bir genç kızdı. Tek gecelik ilişkiler uzun sürmese de en azından bir yatakta uyuyordunuz, üstelik şansınız yaver giderse kahvaltı da ikram ediyorlardı. Lily bir-iki kere denemiş ama dayanamamıştı. Kendini kirlenmiş, lekelenmiş hissetmişti; üstelik hiçbir şeyin çıkaramayacağı bir lekeydi bu. Bir daha yapmamıştı. Bir yatak ve bir fincan kahve için fahişelik yapmaktansa dilenciliği tercih ederdi.

Mahalledeki insanlar genellikle iyi kalpliydiler. Lily her gün karnını doyuracak kadar para topluyordu. Hem sonra melekleri de vardı. Dişlerini fırçalaması ve temizlenmesi için tuvaleti kullanmasına izin veren karşı kafenin aşçısı Nanou ya da kapıcısı olduğu binanın giriş şifresini veren ve Lily'nin çatı katındaki boş hizmetçi odalarından birini kullanmasına göz yuman Fatima gibi. Ne yazık ki bir süredir binanın kapısı

T.me/Cinciva

açılmıyordu. Şifreyi değiştirmiş olmalıydılar, kapıcı da yakalanmış ve azar yemişti muhtemelen.

Lily, geleceğini nasıl gördüğünü sorduklarında cevap vermiyordu. Geleceğini uzun zaman önce gözden kaybetmişti. Uçup gitmişti. Geleceği geçmişte kalmıştı.

Onun da hayalleri vardı. Yeteneği de –bunu ona, pastacılık diplomasını aldığında söylemişlerdi. "Sen mükemmel bir pastacı olacaksın," demişti diplomasını veren öğretmen. Lily nasıl da gururlanmıştı.

Bugünse önünde dilendiği pastanenin camından pastalara bakıyordu. Yetenekliydi, evet, ama yeteneğini kimse görmüyordu. Kimse bilmiyordu.

Kimse... Bunu bu akşam öğrenen Solène dışında tabii.

Evsiz genç kadının hikâyesini dinlerken Solène'in aklına çılgınca bir fikir geldi. Delice, saçma ve büyük bir plan kurdu.

Bir intikam planıydı bu. Sefaletten rövanş alma planı. Solène savaşı sefaletin kazanmasına izin vermeyecekti. Kavgayı kaybetmişti, Cynthia'yı kaybetmişti. Ama savaş bitmemişti. Ringe çıkacak ve dövüşecekti, mutsuzlukla savaşacaktı. Gözünün yaşına bakmayacaktı. Göze göz, dişe diş mücadele edecekti.

Kaybettiği bir insana karşılık bir diğerini kurtaracaktı.

Solène o akşam bunun için kendine söz verdi. Cynthia'nın ölümüne karşılık Lily'yi sokaktan kurtaracaktı.

Bunun için mektup yazmak yetmezdi. Bütün tanıdıklarını, Saray'daki herkesi harekete geçirmeliydi. Müdire'yi, sosyal hizmet görevlilerini, Salma'yı, gönüllüleri, çalışanları... Bunun için Solène'in cesaretle, sabırla ve azimle çalışması gerekecekti. Ama zafer imkânsız değildi, bunu biliyordu. Melek ile Bizim Renée başardıklarına göre o neden başaramasındı?

Cynthia haklıydı. Bazen kelimeler yeterli olmuyordu.

Kelimeler yetersiz kaldığında harekete geçmek gerekiyordu.

T.me/Cinciva

27

Paris, 1926

"Yaptığımız işe ve kullandığımız
yöntemlere inanmamız gerekir;
bir şeyin olacağına inanırsak, olur."
– WILLIAM BOOTH

Blanche gözlerini kaldırıp binanın ön cephesine kazınmış yazıyı inceledi: *Kadın Sarayı.* Yanında duran Albin'in elini tuttu. Başarmışlardı.

Son birkaç haftadır gece gündüz harıl harıl çalışmışlardı. Yardım kampanyası gittikçe büyüyerek devam etmişti. Peyron'lar nutuklarını, gazete makalelerini, konferanslarını ve eylemlerini dur durak bilmeden sürdürmüşlerdi. Başladıkları devasa tadilatı bitirmeyi başarmışlardı. Saray artık bir hayal değildi, gerçekten vardı. Üzerinde Ordu'nun Kan ve Ateş armasıyla bütün ihtişamıyla önlerinde duruyordu.

23 Haziran 1926 günü Kadın Sarayı'nın resmî açılışı yapıldı. General Bramwell Booth, açılış için Londra'dan gelmişti.

T.me/Cinciva

O öğleden sonra devasa resepsiyon salonunda yaklaşık iki bin kişi toplanmıştı. Onur komitesindeki üyeler sahnede Cumhurbaşkanı temsilcisinin yanında yerlerini almışlardı. Çalışma ve Hijyen Bakanı Sayın Durafour, Kurtuluş Ordusu'na *minnettarlığını, hayranlığını ve takdirini* dile getirdiği bir konuşma yaptı. Albin de yorgun ama mutluluktan ışıl ışıl parlayan gözlerle bir konuşma yaptı. Yapılan bağışlar sayesinde 3 milyon frank toplanmıştı! Hiç hesapta yokken tahminlerini fazlasıyla aşan kurulum maliyetlerini karşılamak amacıyla bir milyon frank daha istedi. Mücadele devam etmeliydi!

Kürsüde yanında duran Blanche yıllar önce Glasgow'da karşılaştığı Mareşal'i düşündü. Ona, "Peki ya siz, hayatınıza nasıl bir yön vermeyi düşünüyorsunuz?" diye sormuştu. Sorunun cevabı bu sığınmaevinin duvarları arasında, yoksul kadınlara adanmış bu kalenin içindeydi. Bir gün buraya sığınacak ve hayatları kurtulacak olan bütün kadınları düşündü. Bir zamanlar bu manastırda yaşamış ve sonra kovulmuş olan; şimdiyse burada, ayaklarının altında gömülü olan rahibeleri düşündü...

Yüzünde bugüne kadar verdiği savaşların, döktüğü gözyaşlarının, yaşadığı hayal kırıklıklarının, nankörlüğün, yıllarca horlanmanın izleri vardı. Blanche, Saray'ında dimdik ayakta duruyordu; yorgun olsa da hayattaydı, yara izlerini tıpkı bir madalya gibi gururla taşıyordu.

Kalabalığın içinde çocukları da vardı. Hayatlarını Ordu'ya adamış üç kızı ve üç oğlu üniformaları içinde oturuyorlardı. Çocukları çok güzel ve cesurdular. Oğlu Büyük Savaş'ta görev almıştı. Kızları genç yaşta subay olarak Ordu'ya katılmışlardı. Birkaç yıl sonra büyük kızı Irène, Kumandan olarak atanacak ve anne babasının ardından Ordu'nun başına geçecekti.

Blanche'a olan sevgisi hiçbir zaman eksilmeyen ezeli dostu Evangeline de oradaydı, bugün için İngiltere'den gelmişti.

T.me/Cinciva

Evangeline gençliklerinde ettikleri yemine sadık kalarak hayatı boyunca hiç evlenmemişti.

Blanche, Isabelle Mangin'e baktı; "Manginet'ciğim" diye hitap ettiği ve bir zamanlar Quatre Septembre Sokağı'nda küçük bir moda evi işleten Isabelle ile Ordu'ya aynı dönemde katılmışlardı. İlk dönemlerdeki zorluklara, açlığa ve soğuğa birlikte göğüs germişlerdi. Birlikte gülmüş, birlikte ağlamışlardı. Blanche, Saray'ının yönetimini ilk günden beri yanında olan müttefikine, Ordu'nun bu sadık askerine teslim etmeyi seçmişti. Bu devasa gemi onun elinde yolunu kaybetmeden ilerleyebilirdi.

Temmuz ayının başında Saray kapılarını ilk sakinlerine açmıştı. Aralarında Blanche'ın karın altında derme çatma bir barınakta soğuktan tir tir titrerken bulduğu genç anne ile bebeği de vardı. Sağda solda buldukları birkaç pansiyonda geceleyerek ve Gece Çorbası'yla karınlarını doyurarak hayatta kalmayı başarmışlardı. Kucağında bebeğiyle Saray'ın girişindeki holde duran genç kadın ona bakıp gülümsedi; Blanche için bundan daha büyük, daha gerçek, daha esaslı ve daha değerli bir zafer olamazdı.

Bu zaferi kazanmış olsalar da savaş henüz bitmemişti. Peyron'lar hemen yeni bir mücadeleye girişmişlerdi. Blanche'ın başka projeleri vardı, bir Anne ve Çocuk Evi kurmak istiyordu. Albin ise XIII. Bölge'de kurulacak, planını mimar Le Corbusier'e çizdirmeyi düşündüğü bir Sığınma Sitesi üzerinde çalışıyordu.

7 Nisan 1931 tarihinde Fransa Kurtuluş Ordusu Yardım Sevenler Derneği, bir kamu hizmet kuruluşu ilan edildi. William Booth'un yıllarca alay edilen teşkilatı artık tartışmasız kabul görüyordu.

Aynı yılın 30 Nisan tarihinde Albin'den sonra Blanche'a

T.me/Cinciva

da Saray'ın büyük salonunda Légion d'Honneur Şövalye nişanı verilmişti. O gün aynı zamanda evliliklerinin de kırkıncı yıl dönümüydü. Bu önemli günü çocukları ve torunlarıyla birlikte kutlamışlardı.

Ne var ki bu mutluluk anları kısa sürmüştü. Blanche'ın sağlık durumu aniden kötüleşmişti. Bir süre sonra Doktor Hervier kanserin bütün bedenine yayılmış olduğunu söylediğinde Blanche bu haberi büyük bir cesaretle karşılamıştı. Hiç kimseye bir şey söylememiş, bunu bir sır olarak saklamıştı. Son ana kadar ona önerilen ilaçları ve morfini reddetmişti. Bütün hayatı boyunca gururla savaşmıştı, ebediyetin önünde geri adım atması söz konusu olamazdı.

Albin son ana kadar hep yanındaydı. Gece gündüz başucundan ayrılmıyordu.

Gücünün onu terk ettiğini hissettiğinde yanına yaklaşıp kulağına; yıllar önce, neredeyse bir ömür önce –henüz yeni evliyken Blanche'a Amerika'ya görev emri çıktığında– yazdığı o cümleyi fısıldıyordu: "Ben nasıl orada seninle olacaksam sen de burada benimle olacaksın."

Albin hayatını paylaştığı kadına, artık silahları bırakmakta olan *savaşçı meleğine*, bu mayıs öğleden sonrasında ışığı yavaş yavaş sönmekte olan, bir hayat boyu parıldamış *güneşine* bu sözleri son defa fısıldadı. Ona çok savaştığını, artık dinlenmeyi hak ettiğini söyledi. Kendisinin birkaç yıl daha burada kalıp onun başlattığı eserleri tamamlayacağına ve hayalini kurdukları diğer sarayları kuracağına dair söz verdi.

Birden Blanche'ı gördü. Oracıkta, önünde, ayakta duruyordu. Karşısında duran, yataktaki güçsüz ve ölmekte olan bedeni değildi; o toprak yoldaki gururlu ve azimli, yirmi yaşındaki yüzbaşıydı. Büyük tekerli bisiklete binmeden önce Albin'e bakıp gülümsüyordu.

T.me/Cinciva

Elini bırakıp ışığa doğru ilerledi.

Blanche, 21 Mayıs 1933'de hayata veda etti. Üzerinde ordunun üniformasıyla, başka savaşlar için başka göklere doğru uçtu.

24 Mayıs'ta Saray'ın büyük resepsiyon salonunda bir cenaze töreni düzenlendi. Albin için karısına son saygı duruşunun Saray'ın duvarları dışında bir yerde gerçekleşmesi söz konusu olamazdı. Bazı kavgalar için bir ordu gerekirdi, burası Blanche'ın bütün kavgasını temsil ediyordu. O buradaydı, tek başına angajmanının gücünü kanıtlayan bu binadaydı. Albin binanın bütün duvarlarını beyaza boyatmıştı, böyle bir günde siyah yahut koyu renkler istemiyordu. Ne çiçek ne çelenk ne buket istiyordu –Blanche bu tür gösterileri istemezdi.

Tabutunu süsleyen yegâne çiçek, yedi yaşındaki bir kız çocuğunun kendi elleriyle topladığı ve tabutun üzerine bıraktığı bir demet kır çiçeğiydi. O kız çocuğu, Blanche'ın onu uçurumdan kurtarmak için saray inşa ettiği bebekti.

Saray'da yaşayan bütün kadınlar törene katılmışlardı. Yardımsız yürüyemeyecek kadar yaşlı olanlar da dâhil olmak üzere hepsi oradaydı. Her biri katlardan, odalardan, mutfaklardan, koridorlardan çıkıp büyük merdivenden aşağı inmişlerdi. Genellikle Noel ağaçlarına ve kutlamalara ev sahipliği yapan giriş katındaki devasa resepsiyon salonunda yüzlerce kadın toplanmıştı. İçerisi tıklım tıklım doluydu ve içeri giremeyen kalabalık, girişteki holü ve büyük salonu doldurmuş hatta sokağa kadar taşmıştı. Bütün dinler ve bütün kökenler bir aradaydı: Kurtuluşçular, Protestanlar, Yahudiler, Katolikler, agnostikler, dostlar, hayranlar, yazarlar, âlimler, bürokratlar, politikacılar, nüfuz sahibi kadınlar, işçiler, fahişeler... En güçlüsünden en yoksuluna kadar toplumun her sınıfından insan oradaydı.

T.me/Cinciva

Kalabalık, anma konuşmasını ayakta dinledi. Blanche'ın, Albin ve oğulları tarafından taşınan tabutunun çevresini saran kortej, Lyon garına doğru yürümeye başladı. Sessiz sokaklarda araçlarının içinde oturan insanlar, valiler ile yoksulların yan yana yürüdükleri bu tuhaf tören alayının geçişine baktılar.

Blanche, ne zaman enerji depolamak istese gittiği Ardèche bölgesindeki Saint-Georges-les-Bains kasabasında defnedildi. *Açık hava tapınağı* olarak adlandırdığı bu yerde mezarı, güneşin doğduğu yöne bakıyordu. Vasiyeti üzerine mezar taşına Eyüp'ün, hayatı boyunca çok sevdiği şu sözleri yazıldı:

Altını toza at,

Çağlayanın kumları arasındaki Ofir altınını.

Blanche'ın bedeni nihai evinde dinlenmekte olsa da ruhu başka yerdeydi. Albin bunu biliyordu. Ruhu bu sığınmaevinde, bu koridorlarda, bu resepsiyon salonunda, bu odalarda, bu Saray'ın her bir köşesindeydi. Burada yaşayan ve bir gün, gelecekte, buraya sığınacak olan her kadındaydı. Tarih adını unutacaktı. Dünya Blanche Peyron'un kim olduğunu unutacaktı. Bu hiç önemli değildi çünkü o, şan ve şöhret için yaşamamıştı. Ancak ondan bir şey yaşamaya devam edecekti. Saray'ı... Saray'ı zamana ve yıllara meydan okuyacaktı. İşte ardında bıraktığı şey buydu. Gerisi onu hiç ilgilendirmiyordu.

Aslında gerisi onu hiçbir zaman ilgilendirmemişti.

T.me/Cinciva

28

Paris, bugün

Noel'den birkaç gün önce geldi. Alışılmış zarflardan daha büyük boyutlarda, ince, uzun bir zarftı. Salma sabah Saray'a gelen mektupların arasında onu hemen fark etmişti. Zarfın üzerindeki şık el yazısını, büyük bir özenle yazılmış kıvrımlı büyük harfleri, kâğıdın yüksek kalitesini uzun uzun incelemişti.

Saray'ın adresine gönderilen mektupta Solène'in adı yazılıydı.

Çok uzaktan, içinde taç giyen kadınların yaşadığı başka bir Saray'dan geliyordu.

Salma zarfı uzattığında Solène, içinde ne olduğunu hemen anlamıştı. Yaşadığı şaşkınlık ve sevinçle öyle bir kahkaha attı ki sesi bütün resepsiyonda ve büyük salonda yankılandı. Sevinci bütün Saray'a mutsuzluğun suratına fırlatılmış bir avuç konfeti gibi yayıldı. Solène çok uzun zamandır böyle güldüğünü hatırlamıyordu.

Zarfı açmadı, buna hakkı yoktu. Mektubu asıl sahibine vermek için –o sadece aracıydı– koridorlarda koşar gibi yürüdü.

T.me/Cinciva

Cvetana tam stüdyosundan çıkarken Solène ile burun buruna geldi. Elinde bir zarfla karşısında dikilen genç kadın nefes nefese kalmıştı, hediye almış küçük bir çocuk gibi heyecanlıydı. Cvetana şaşkınlıkla yüzüne bakıp uzattığı zarfı elinden aldı. *Buckingham Palace* antetli zarfı bir süre inceledikten sonra alışveriş arabasına tıkıştırıp tek kelime söylemeden, bir teşekkür bile etmeden uzaklaştı. Solène koridorun ortasında ağzı şaşkınlıktan bir karış açık hâlde, öylece kalakaldı.

İçinden, bu kadınların kendisini şaşırtmaktan asla vazgeçmeyeceklerini geçirdi. Doğruyu söylemek gerekirse bu hoşuna gitmiyor da değildi. Burada oyunun kuralları durmadan değişiyor, kartlar tekrar tekrar karılıp yeniden dağıtılıyordu. Hayat sil baştan yaratılıyordu.

Solène büyük salona geri döndüğünde kadınların Binta'nın etrafını sarmış olduklarını gördü. Etrafında halka olmuş Teyzeler elden ele gezdirdikleri fotoğrafa bakıp yorum yapıyorlardı. Solène'in yaklaştığını görünce biraz uzaklaştılar. Binta ışıl ışıl parlayan gözlerle fotoğrafı uzattı.

"O," dedi. "Oğlum... Cevap yazdı."

Solène, Khalidou'nun fotoğrafını eline aldı. Sekiz yaşında, güler yüzlü ve güzel bir çocuktu; şimdiden çok güçlü olduğu belliydi. Çok duygulandı. Gözyaşları, önüne set çekemediği bir nehir gibi gözlerine hücum etti. Teyzeler'den biri iç çekti. "Al işte, başlıyor," dedi. "Yine ağlayacak."

Solène gülümsedi, belki asla yazar olmayacaktı, asla büyük bir romancı olmayacaktı, ama o bir kalemdi ve evet, bundan da gurur duyuyordu; hayattan yedikleri bütün darbelere rağmen başları daima dik olan –Bizim Renée gibi– bu kadınların hizmetindeki bir sinek kuşu kalemdi o.

O akşam Saray'da Noel yemeği vardı. Yemek, sadece özel günlerde kullanılan devasa resepsiyon salonundaydı. Kocaman bir çam ağacı ve upuzun bir yemek masası kurulmuştu.

T.me/Cinciva

Saray'da yaşayan bütün kadınlar, Müdire ve bütün çalışanlar, sosyal hizmet görevlileri, çocuk eğitmenleri, muhasebeciler, temizlik işçileri, gönüllü çalışanlar, daimî görevliler, herkes oradaydı. Solène de davetliydi. İlk defa ailesinin geleneksel Noel yemeğine katılmıyordu. Anne babası bu duruma çok şaşırmışlardı. Onlara o akşam için başka planları olduğunu söylemiş, ertesi gün ziyaretlerine gideceğine dair söz vermişti.

Léonard'ı arayıp Saray'daki yemeğe birlikte gitmeyi teklif etti. Aslında bu davetinin ardında küçük bir hesap yok değildi, Noel Baba kılığına girip çocuklara hediye dağıtacak bir gönüllü arıyordu. Tavlama sırası ondaydı! Léonard gülmüş ve teklifini hiç tereddütsüz kabul etmişti. Noel bayramını tek başına geçirmek zorunda kalmayacağına memnun olmuştu.

Devasa yemek masasının üzerinde, davetlilerin elleriyle hazırladıkları yemekler duruyordu. Herkes bir şeyler getirmişti. Binta meşhur *foutti*'sini hazırlamıştı; üzerinde bayramlık giysileri vardı, Gine'nin renklerinde bir *bléénj** giymişti. Annesinin yanından ayrılmayan Sumeya'nın üzerinde Viviane'in ördüğü kazak vardı – başka bir şey giymesi söz konusu olamazdı. Biraz ötede örgücü kadın bütün hızıyla örgüsünü örmeye devam ediyordu; kış bir hayli soğuktu, yetiştirmesi gereken pek çok sipariş vardı. Bizim Renée uzun pazarlıklar sonucu yanında alışveriş çantaları olmaksızın gelmeyi kabul etmişti; ilk defa onları dolabında bırakmaya razı olmuştu. Yine de içi rahat etmediğinden gece boyunca sık sık gidip çalınmadıklarını kontrol edecekti.

Teyzeler tören *boubou*'larını** çıkarmışlardı. Kolyeleri ve türlü takılarıyla etrafları minik cırcır böcekleriyle sarılı gibiydi. Saray'ın ortasında renk cümbüşü içinde bir gökkuşağı

---

* Yumuşak, esnek, pamuklu kumaştan yapılmış geleneksel giysi. (*e.n.*)

** (Fr.) Boubou: Afrika'nın belli yerlerinde kadınlar veya erkekler tarafından giyilen gevşek, kısa kollu tunik. (*e.n.*)

T.me/Cinciva

oluşturmuşlardı âdeta. Cvetana önüne gelen herkese kasım kasım kasılarak İngiltere Kraliçesi'nin gönderdiği imzalı fotoğrafı gösteriyordu. Teyzeler'den biri sinirle, "Bin defa gösterdin, yeter artık bıkkınlık verdin," diyerek çıkıştı.

Iris, Fabio'nun yanında oturuyordu. Oldukça yakın görünüyorlardı. İlişkilerinin iç yüzünü kimse bilmiyordu. Iris ne Solène'e ne de diğerlerine bu konuda bir şey söylemişti. Belirsizliği sürdürmekten zevk alır gibi bir hâli vardı. Diğer kadınların yakışıklı dans hocasına bakarken nasıl da ağızlarının suyunun aktığını görmüyor değildi. Saray'daki kadınlardan bazılarının kendilerini onun kollarına bırakmak için can attıklarından emindi. Görünüşe bakılırsa Fabio henüz seçimini yapmamıştı. Hiç önemli değildi. Bugün orada, yanında olan kişi Iris'ti. Birkaç ay sonra yeni gelen İngilizce öğretmenine abayı yakıp Fabio'yu da zumbayı da unutacaktı oysa. *Hayat buydu.* Saray'da aşk-meşk işleri böyle yürüyordu.

Masanın bir ucuna Cynthia'nın anısına boş bir tabak ile bir sandalye konmuştu. Kimsenin onu unutmaması için.

Yaşlı temizlik işçisi Zohra, heyecandan titreyen bir sesle herkesten sessizlik istedi. Solène'in yardımıyla bir konuşma hazırlamıştı. Kırk yıllık hizmetin ardından Saray'daki son Noel'ini kutluyordu. Emekli olma vakti gelmişti. Oradakilere söylemek istediği çok şey vardı. Burada çalıştığı yıllar boyunca tanıdığı bütün kadınlar ailesi, kız kardeşleri, arkadaşları, kuzenleri olmuştu. Bazı günler çok çektirmiş olsalar da çok büyük sevinçler de yaşatmışlardı. Onlardan ayrılacağı için üzgündü ama nihayet biraz dinleneceği için de mutluydu. Ara sıra ziyaretlerine gelip büyük salonda çaylarını içecekti.

Yemeğin sonuna doğru Salma kuyruklu piyanonun başına geçip bir Noel şarkısı çalmaya başladı. Müzik girişteki hole, koridorlara, salonlara, Saray'ın her bir köşesine yayıldı. Salma güzel piyano çalıyordu. Piyano çalmayı on yaşında, buraya ilk

T.me/Cinciva

geldiğinde öğrenmişti. Piyanonun akordu çoğu zaman bozuk olsa da Saray'da geçirdiği yıllar boyunca bol bol antrenman yapma fırsatı olmuştu.

Solène onu dinlerken, Saray'ın bu küçük müziğinin eşsiz bir tınısı olduğunu düşündü. Tuhaftı, şaşırtıcıydı, bazen uyumsuzdu ama daima güçlü ve capcanlıydı. Léonard yanında oturuyordu. Noel'i yalnız geçirecek olmanın hüznünü üzerinden atmış, bu anı onunla paylaşmaktan memnun gibiydi. Çocukların hediyelerini dağıttıktan sonra üzerindeki Noel Baba kostümünü çıkarmıştı. Solène, gözleri mutluluktan ışıl ışıl parlayan çocuklara baktı. Sumeya bir yandan Noel Baba'nın ona getirdiği oyuncak bebeğini giydirirken bir yandan da çikolatalı trüfleri mideye indiriyordu. Solène ile Léonard bir an göz göze geldiler. Ve Solène onun ilk defa gülümsediğini gördü. *Hoş adam*, diye geçirdi içinden, bu düşüncesine kendisi de şaşırarak. Yaralı ruhların, düşüp yeniden ayağa kalkmışların cazibesi vardı onda.

Aklına Yvan Audouard'ın buraya yakın bir yerlerde, bir duvarın üzerinde yazılı olan şu sözü geldi: *Çatlağı olanlara ne mutlu, çünkü ışık çatlaktan girer.* Bu akşam Saray'daki ışık oldukça yoğun ve parlaktı.

Noel yemeği Lily'nin hazırladığı rulo pastayla, dorukta son buldu. Lily elinde pastayla içeri girdiğinde herkes alkışlamaya başladı. Pasta olağanüstüydü, damak zevki çok gelişmiş olanların bile severek yiyeceği kadar güzeldi. Pasta okulundaki hocası haklıydı. Lily çok yetenekliydi.

Genç kadın şimdilik resmî olarak sığınmaevine yerleşmemişti. Sırada bekleyen çok kişi vardı. Sabırlı olmak gerekiyordu. Müdire en acil ihtiyacını karşılamak üzere ona çok soğuk havalarda evsizlere açtıkları spor salonunda bir yatak bulmuştu. Lüks olmasa da hiç yoktan iyiydi. Lily artık sokakta uyumuyordu. Müdire ona söz vermişti, bir daha sokağa

T.me/Cinciva

dönmeyecekti. Kurtuluş Ordusu'nda kuraldı bu: Bir kere elinizi tutunca bir daha asla bırakmıyorlardı.

Solène, Melek olarak bir hayli tecrübe kazanmıştı. Lily için savaşırken inanılmaz derecede hırslı olduğunu keşfetmişti, hatta bu işe şaşıran Léonard ona tam bir buldozer olduğunu söylemişti. Kanatlandığını hissetmiş, o güne kadar hiç bilmediği bir enerjiyle dolmuştu. Yeni keşfettiği bu gücün nereden geldiğini bilmiyordu. Saray'dan mı geliyordu? Cynthia'nın, başının tepesinde dolaşan gölgesinden mi? Yoksa sığınmaevinin açılışından beri buraya sığınan binlerce kadınınkinden mi geliyordu? Birkaç yıl sonra Saray yüzüncü kuruluş yıl dönümünü kutlayacaktı. Yüz yıl boyunca görevine asla ihanet etmemiş, toplumun dışına itilenler için başlarını sokacakları bir çatı olmaya devam etmişti. Bazen gemi su almış olsa da hâlâ buradaydı; gecenin karanlığında parlayan bir fener, bir sur, bir kaleydi. Solène, Ordu'nun hikâyesinin bir parçası olmaktan gurur duyuyordu. Saray onu da kurtarmıştı. Ayağa kalkmasına yardımcı olmuştu. Artık iyiydi. İlaçlara ihtiyacı yoktu. Kendini faydalı ve huzurlu hissediyordu. Hayatında ilk defa ait olduğu yerde bulunduğunu hissediyordu.

Noel'den birkaç hafta sonra Müdire'den bir telefon aldı. Teyzeler'den biri nihayet uzun zamandır beklediği sosyal konuta hak kazanmıştı. Stüdyolardan biri boşalmıştı. Lily resmî olarak Saray'a girebilecekti.

Solène böyle önemli bir günde onun yanında olmak istemişti. Saray'ın girişindeki merdivenlerin önünde buluştular. Giriş kapısından birlikte geçip Salma'nın formika tezgâhın ardında beklediği resepsiyona yöneldiler. Salma, Lily'ye stüdyosunun manyetik kartı ile posta kutusunun anahtarını uzattı. Lily uzun süre elindeki küçük metal parçasına baktı. Bir anahtara sahip olmak az şey değildi. Bir hayata sahip olmak demekti.

T.me/Cinciva

Müdire'nin peşi sıra büyük merdivene yöneldiler. Büyük salonda Cvetana ile karşılaşınca selam verdiler ama karşılık alamadılar. Salonda ayrıca alışveriş çantalarıyla Bizim Renée'yi, iki dirhem bir çekirdek giyinmiş örgücü Viviane'ı, İngilizce hocasına şiir yazmakta olan Iris'i gördüler. Binta ile Sumeya'nın ve diğer Teyzeler'in stüdyolarının önünden geçip koridor boyu ilerlediler. Cynthia'nın eski stüdyosunun önünden sessizce geçip nihayet bir kapının önünde durdular.

Kapının üzerinde bir levha asılıydı.

Levhada bir isim vardı. Tanınmış biri değildi. Blanche Peyron.

Solène daha sonra yapacağı araştırmalarda tarihin adını unuttuğu bu kadının hikâyesini öğrenecekti. Bundan neredeyse yüzyıl önce, başka kadınların başlarını sokacakları bir çatıları olması için savaşmış bir kadındı. Solène, yıldırım çarpmış gibi olacak, artık işe koyulmanın ve nihayet o romanı yazmanın vaktinin geldiğine karar verecekti. Blanche'ın hayatını, onun savaşını ve eserini anlatacaktı. İlham bulmakta hiç zorluk çekmeyecekti. Kelimeler kelebek filesine kendiliğinden düşeceklerdi.

Lily bugün yirmi yaşına basmıştı. Saray'a son gelen kadın oydu. Artık başının üstünde bir çatı, bir sığınak, bir barınak vardı. Göçebeliği sona ermişti.

Hayatı artık başlayabilirdi.

T.me/Cinciva

Gitme zamanım geldi,
Sessizce, parmak uçlarımda.
Hiçbir şey götürmüyorum yanımda.
Bu dünyada hiçbir şey yaratmadım,
Hiçbir şey inşa etmedim, hiçbir şey üretmedim,
Hiçbir şey doğurmadım.

Hayatım kısacık bir kıvılcımdan ibaretti,
Tarihin unuttuğu niceleri gibi isimsiz bir hayat.
Küçücük ve önemsiz bir alev.
Olsun. Buradayım, bütün varlığımla,
Fısıldadığım duadayım.

Siz, hayatta kalanlar,
Savaşmaya devam edin,
Dans etmeye devam edin,
Ve unutmayın, verin.
Zamanınızı verin, paranızı verin,

T.me/Cinciva

Sahip olduğunuz ne varsa verin,
Sahip olmadığınız ne varsa verin.

Zamanınız dolup da
Bilinmedik göklere doğru uçarken,
Kendinizi daha hafif hissedeceksiniz.
Zira söylüyorum: Gerçekte
Verilmeyen her şey kayıptır.

İsimsiz Bir Rahibe
Kutsal Haç Rahibe Manastırı
XIX. yüzyıl

T.me/Cinciva

TEŞEKKÜR

Yazar, bu romanın yazılmasında katkısı olan herkese içten teşekkürlerini sunar:
Kadın Sarayı'na: Sophie Chevillotte ve ekibine, Stéphanie Caron de Formentel'e, Émilie Proffit'e, Sosyal Haklar delegesi Jérôme Potin'e ve bütün Kadın Sarayı sakinlerine.
Kurtuluş Ordusu'na: Samuel Coppens ve Marc Muller'e.
Juliette Joste'a, Olivier Nora'ya ve bütün Grasset Yayınevi çalışanlarına göstermiş oldukları güven ve destek için çok teşekkürler.
Ayrıca Sarah Kaminsky'ye, Tuong-Vi'ye, Georges Sarfati'ye ve Damien Couet-Lannes'a çok teşekkürler.
Ve daima, Oudy'ye.

T.me/Cinciva

T.me/Cinciva

9 ÖDÜL
40 DİLE ÇEVİRİ
FRANSA'DA 1 MİLYON SATIŞ RAKAMI

" 'Hayır' deme gücünü keşfeden üç kadının eşsiz hikâyesi."

– Elle

"Kitabın kapağını kapattıktan sonra bile kopamayacağınız canlılıkta karakterlerin olduğu gerçek bir evrensel roman."

–Ambo Anthos

Ruhunuzu besleyecek ve hatta hayatınızı kurtaracak bir hikâye!

-Christine Michaud

"Büyük bir hayal kırıklığı yaşadığımızda hikâyenin sonunda gelip gelmediğimizi bilmiyoruz. Oysa bu elbette büyük bir maceranın da başlangıcı olabilir."

-Pema Chödrön

T.me/Cinciva

Kazananlar

İki kadın. İki dönem. İki hayat. Tek bir amaç: dayanışma!

Günümüz, Paris. Solène hukuk kariyeri için hayallerini, arkadaşlıklarını, aşkını feda etmiş bir avukat. Ama artık yolunu kaybetti, tükendi… Psikiyatristi, tekrar ayağa kalkmasına yardımcı olabilmesi için gönüllülük faaliyetlerinde yer almasını öneriyor. Solène çok istekli olmasa da denemeye karar veriyor ve bir kadın sığınmaevine, "Saray"a arzuhâlci olarak gitmeye başlıyor. Toplumun dışına itilmiş, şiddet ve kayıtsızlıkla harpalanmış kadınlarla işi kolay değil. Mesafeli, zor ve hırçınlar. Solène ya dayanamayıp eski, mutsuz hayatına geri dönecek ya da sabredip onları tanımak için kendine bir şans verecek.

1925, Paris. Blanche Peyron hayatının anlamını keşfetmiş, mücadeleci, yoksulluğa savaş açmış bir kadın. İmkânsızı başarmak istiyor: Paris Belediyesinin bile satın almaya gücünün yetmediği o "Saray"ı alarak toplumdan dışlanan kadınlar için bir yuvaya dönüştürmek.

Laetitia Colombani, bugün Paris'in merkezinde tüm ihtişamıyla yükselen Kadın Sarayı'nın kuruluş hikâyesini, sakinlerinin trajedilerini, sefaletlerini; aynı zamanda tutkularını, yaşam güçlerini ve cömertliklerini keşfetmeye davet ediyor bizleri. Çünkü orada; eski evsizler, ağır şartlarda yaşamış, şiddete ve istismara uğramış çaresiz kadınlar değil; alın yazısına karşı direnen, yaşamak ve devam etmek arzularını haykıran bedenler var. Siz onların sesini duyuyor musunuz?

ISBN: 9786057463227

THG 0833142 TİB

YAN PASAJ

T.me/Cinciva